

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08429

FRISHE VINTN

Chaim Maltinski

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

חיים מאלטינסקי / פרישע ווינטן

10) $\int_{-1}^1 \frac{N''G}{(1-x)^2} dx$
11) $\int_0^{\infty} x^2 e^{-x^2} dx$
12) $\int_0^{\infty} x^2 \sin x dx$
13) $\int_0^{\pi} x^2 \cos x dx$
14) $\int_0^{\pi} x^2 \sin x dx$
15) $\int_0^{\pi} x^2 \cos x dx$
16) $\int_0^{\pi} x^2 \sin x dx$

הנחיות ותפקידם של מוסדות הדת בתקופה של מלחמה ומלחמה

דאס בוך איז דערשינען מיט זער הילך פון דעם
קאמיטעט פאר יידישער קולטור אין ישראל און
פון דעם אליעזר פינעס-פאנד פאר קולטור און
לייטראטור.

דעם דיקטערס אדרעס :
רחוב יאיר 18/6, אורי-יהודה, ת. ז. 198.

ח'יימס מואלטינסקי

פרישע ווינטן

הנובלה שפיה ווינטן כתבה בתקופה של מלחמה ומלחמה

במשך כ-20 שנים

לוד

הנובלה שפיה ווינטן כתבה בתקופה של מלחמה ומלחמה

פארלאג „אייגנס"

תל-אביב תש"מ — 1980

**CHAIM MALTINSKI
FRICSHE WINTN**

הילע פון דעם קינסטלער
צפניה קיפניש

גדרוקט אין ישראל
דפוס רנאות תל-אביב, טל. 623078

אין דער מורה שקי

געראָטן

צוaldi גוטע יארן...

אין אפשר און אומראעכט
פונן מײַן זײַט —
די שולד אָרוּפֿצּוֹאָרְפּן אָוִיף דער צַיִיט
אָוֹן טַעֲנָהּוּ — זֵי האָט עַס גַּעֲמָאָכְטּ מִין
פָּאָר אַחֲרֶי הַפְּקָרִיּוֹנָג
אוֹן נֻקְםָן וְנוֹטוֹר...
נָאָר גַּרְאָד אַצְינְד,
וּוֹעֵן סְיַשְׁפְּרִיִּיט זִיךְ אַיבָּעָר מִיר
דַּעַר הַימָּל לוֹוִיטָעָר
איַן אוֹר יְהוּדָה
אוֹן סְיַעַטְעָמָט זִיךְ מִיר פְּרִיעָר,

צעשריין זיך, צעבושעווין אין הארץ מײַינעם
די אָן אַ שיעור

עוולחט, גאַזלאָוָאַכְיַע לגבִּי מיר ;
און כִּיגִי זֵי נָאָךְ זֵי צִיְּט ;
מייט פְּרִיטְשָׁעְפְּקָעֵס סָאַלְדָּאַטְסָקָע,
מייט בִּיזְעָו וּוֹצֶן בֵּין אַיךְ זֵי מְכַבֵּד כּוֹאַטְסָקָע ;
כִּיחָאָב אַנְגְּנִיעָאָגֶט זֵי, אוֹיג אָוִיף אָוִיג,
בַּיְמָוּעָדָל,

מייט עזות כִּיקּוֹק אַין פְּנִים אִיר אָון מעַלְדָּע :
אַיךְ וּוּלְדִיךְ בְּלוֹיזְעַ אַעֲנְדְּלִיק טְרִיט בְּאַגְּלִילִיטָן :
און מִינָּעָו וּוּרְטָעָר אַוְיסְצָהָעָרָן נִיְּטָן :
אין מִין יְעֻדָּעָר וּוֹנְדָא אַיזְעָד, צִיְּטָן, דִּיְנוֹן חַלְקָה,
דִיךְ צִיְּטָן, וּוּי אַמְּגַנְעָט — צָרוֹ שְׁפִילְינְקָעָן מִיט גָּרָה
און פִּיעָר.

וּוּי זִין וּוּאַלְסָטוּ גַּאֲרַ צּוֹלִיב דָּעַם באַשָּׁאָפָן,
גִּיִּי, גִּיִּי, נִיט קְוֹק זֵי אָוָם,
כּוּוּלְעַטְוֹאָס אַנְטְּרָעָט דִּיר,
אוֹיף דֵי שִׁינְעָן דִּינָּעָן דֵי גַּעַשְׁנִיצְטָעָן קְנָאָפָל,
נִישְׁתָּמָסָכוֹן,

גַּאֲרַ מִיט אָן אַוּטָאָמָט
נִיט שְׁטוּוּסָן דִיךְ אַין רָוקָן,
וּוּי מִיךְ, וּוּן מִיהָאָט מִיךְ קִיְּן סִיבָּר
פָּאָר יְוִישְׁקִיָּט גַּעֲטְרִיבָּן
אוֹיף מִין אַין פּוֹס צְעֻוּגְנִידְקָטָן
(דָּעָר אַנְדְּעָרָעָה אַין שְׁלָאָכָט אַיזְעָד
בַּיְ בְּעָרְלִינוֹ גַּעַבְלִיבָּנוֹ),
דָּאָרָט אַין סִיבָּרָה, בֵּין אַיךְ גַּעַוּעָן אַ שְׁקָלָאָפָן,
אַ בִּידָלָעָ מִיט אַ נּוּמְעָרָל...
כּוּוּלְעַדְעַד, יְפָהָה צִיְּטָה,
בְּלוֹיזְעַ אַנְדָּעָ אַ קְאַפְּעַטְשָׁקָעָ פָּאַרְאָוּמָעָרָן,

לְבָנָה וְלְבָנָה, לְבָנָה וְלְבָנָה
לְבָנָה וְלְבָנָה, לְבָנָה וְלְבָנָה

דערקוטשען, ווי איזoi ס'האט דער מוחבל זיינטש,
 ווען כ'בין געווען אין שלאכט בי סטאילינגראץ,
 ארײַנגעשטופט אין גרוב, ביז ראנד אין בלוט,
 מיין פרוי,
 מיין קינד,
 מיין מאמען ...
 ניט יאָג זיך איזoi, גנדיקען,
 וועסט ניט פֿאַרְזַּאמְעָן,
 פֿאַוּוֹאַלִינְקָעַן, סְפֿאַטִּיקָעַן זיך ניטה, צייט,
 דאַ שְׂטָאַרְצָט אַ פֿנְיאָק,
 אַ דָּאָרוֹן,
 הַיְּפָעָר אַיְבָּעָר... נוֹ, גַּיְיַ שְׁוֵינוֹן, גַּיְיַ
 יְפָהָה/טְשָׁקָעַן,
 צוֹ אַלְדִּי גּוֹטָעַ יָאָרוֹן ...

* * *

"הַיְּיִינְט בֵּין-אַיך אַוְיך אַ שְׂטִיקָל קְלִינְגְּדִיקָעַר קוֹפֶּעֶר"
 פּוֹן דָוָד האָפְשָׁטִינִיס לִיד "פֿרָאַצְעָסִיעַ", 1917, 5.
 "...אוֹן גַּיְעַ קְרָאָפְט אַוְן גַּיְעַ כּוֹחָתָ עֲרָמָץ לְיַעַן" ...
 פּוֹן זִין לִיד "וואָוִי טְרוֹיוּרְקִיזִיס אַיז מְעַנְשָׁ צַו זִין" ...

כְּיוֹעֵל בֵּי דָעַם בִּיטְעָרָן סִבְּרָעָר קְרִירָה-דוֹינִיט,
 וּוְאָס מִיר דִי הוֹוִיט פּוֹן פְּנִים מִיְּנָעַם שִׁינְדָּט
 נִיט בְּעַטָּן —
 כּוֹחָתָ מִיר אַנְטְּלִיָּה
 כְּפָאָל פּוֹן דִי פִּיס
 אוֹן סִיִּ-וּוִיִּ-סִי
 וּוְאָס דָעַר סָאַלְדָּאָט,
 וּוְאָס הַאֲלָט אַנְטְּקָעָגָן מִיה דָעַם אַוּטָאַמָּאָט,

מיך פֿלְעַטָּן

מייט אַ יּוֹפָע אַ יְעוּנוֹנִישָׁעָר :

— וּוֹסְטָאָוָאי ! *

מייט לעצטן אַנְשְׁטְרֶעָנָג

כִּיהִיב זִיךְ אָוִיךְ אָוָן טּוֹפָע . . .

די יָאָרָן לוֹיְפָן דָּוָרָךְ פֿאָרְבִּי,

וּוֵי הַיְנָט גַּעֲשְׁלָאָגְעָנָע . . .

סִידּוֹכָטָן, גַּאֲרָ נִישְׁטָ לְאָנָגָן,

אַיְן גּוֹיִסְן זִיבְעָנָטָן

בֵּין אַיךְ אָוִיךְ גַּעֲוָעָן —

“אַ שְׂטִיקָל קְלִינְגָּעַנְדִּיקָעָר קוֹפָעָר.”

אַיְן מִיטָּן פֿוֹן הַמּוֹן

גַּעֲשְׁפָּאנְטָן אַיְן שְׁלָאָכָטָן

מִיטָּן בְּרוֹסְטָן צַעֲכָרָאָסְטָעָטָעָה,

זִיךְ נִיטָּן גַּעֲשְׁוִינָט . . .

אַצְּינָד . . .

אַ פֿרְעָךְ-אַרְוִיסְגַּעַשְׁלִיְּדִעְרְטָעָה,

אַ שְׁבָּרִיְּ-כְּלִי,

אַרְוָם מִיְּן הַאַלְדוֹן

נַּאֲךְ שְׂטִיעְפָּעָר אַלְץ

מִיְּן נַעֲבָעְצִידְקָן שְׁאָלִיקָל כִּיְפֿאָרְבִּינָד

אוֹן טְרָאָט בֵּי טְרָאָטִי,

פֿאָמְעָלָעָכָע,

מִיטָּן צִיטְעָרָנִישָׁ

זִיךְ שָׁאָר

אַן אַיְינְצָאמָעָר

אַיְבָעָרָן דִּינָעָם אַיְיזְ גַּעֲפָרְלָעָכָן

פֿוֹן טְרָאָטוֹאָר . . .

1967, יְיִינְסָק

*) וּוֹסְטָאָוָאי . — רֹסִישׁ : שְׂטִיעְ אָוִיךְ .

* *
*

"א שפענדעלע" 1917 יאר,

דוד האפשטיין

אויף מענטשן סוחרייש קוקסט
מייט בליק מיט שטעכיק-ישארפן:
"א קליעינער הייך,
כ'וועל מער אים ניט באזארפן,
אן אויסגעריבענען בעזעם,
אין מיסט-מאשין צו ווארפן..."

דערמאנט זיך מיר האפשטיינס —
דו קליעיניך שפענדעלע, דו אײַינס,
דו, קומ מייט מיר, איז דארף איזוינס,
דו ביזט מיר הארכיך-טיעער!
א קליעיניך שפענדעלע א ריינס —
צו בלאָזן פיעער!"

י. מאסקווען, 1969.

אין גרויזאמער גאנגלייזער-תפיסה,*)
קאמער-קאוועמאט,
מעתילעטען אויף דער נארע כישוויג,
פארשטייקט אין זיך, אין אט דער שטייג,
זיך האבן מיינע ציין צערישלט,
פון וויטיק-פין שוין ניט געהאט
מייט וואס די נעל זיך צו ביסן,
פון טויט-געשפונסט דערדיקט, פאראחאסט
מייט בלאנדזענדיקן בליך צערויפט
ביז משוגעת,
כ'פלאג צופן, ריאיסן
פון קין מיינעם
די שטעכיק-ברידקע, ברודיק ווייסע האָר.
דאָך אויסגעעהאלטן האָט מיין זינען —
אַ וואָלканDEL אין הימל לויטער-קלאָר
אוון הערט ניט אויף אויך היינט
מיר ליכטיק טריי צו-דיינען.

* גאנגלייזע — סטאליניסט אוטראוף אויתן סְאָוּוּעַטִּישׁוֹן ווַיִּתְּנוּ
מֶרֶת.

אֵלְאָנָקָע מִיט שְׂטִיינָר אָוֹן דַּעֲרָנָר ...
אוֹן אַיך אֵין גַּשְׁטָאַלְט פֿוֹן אֶזְאָנָג,
אֵרְיִיפּוֹן, אֵפּוֹלְן מִיט קַעֲרָנָר,
גַּעֲפְּלַעְפּוֹן פֿוֹן זְנוּנָיְגַּעֲטָרָאָק.

אֵוַיְנְטָל מִיר קִיצְלָט דִּי וּוְאַנְצָעַס,
דִּי קַעֲרָנְדָלְעָךְ פְּלָעַ צַעֲשִׁיט ;
אֵין גַּעַלְהַי אֵין שְׁטוֹרְיִיעָנָם אַנְצָג
כִּישְׁטָי אִיְינָר אֵין פָעַלְד אֵין דַּעַר מִיט.

פֿוֹן צְוִישָׁן דִּי שְׂטִיינָר — אָן אִימָה —
דַּעֲרָנְעַטְעָרְט זִיך אֵסְקָאָרְפִּיאָן ...
דִּי שְׁלַעְכְּתָע אָוֹן וּוַיְסְטָע חַלְמוֹת
פֿוֹן וּוְאַגְּעָן זְשָׁע קַומְעָן זַי אָנָי ?

דַּעַר רֹוח, דַּעַר טִיּוֹל גָּאָר וּוַיִּסְ זַי,
פֿוֹן וּוְאַגְּעָן זַי קַומְעָן צָו גַּיְן.
חַלְמוֹת מְש׊וֹנָה יְדִיקְ-בִּיאָע
פָּאַרְשָׁפִּינָעַן דַּעַם מַאֲרָך אָוֹן גַּעֲבִיָּן ...

בעסער אלצדיניג
אויסליליין צום גוטן,
טרעפן זאָלסטו מײַץ
אן אויסגערטן.
לאָקן וועסטו,
מאָקן פון מיר טורעס,
ס'פֿאַלט מיר אַיְן דאס בלוט
פון שלעכטע בשורה'עס.
פאר אַיך אַין אַ שטָּאט אַוועָּק
אַ צוּוֹיִטער,
פֿאָרֶן מיט מיַין אָוּמָּרוֹ
אוֹן מיַין וּוּיִיטִיק
אוֹן בִּינְאָכָּט מיַין האָרֶץ נעַמֵּט. מְמַשׁ
טרָאַסְקָעָן,
נִיט קִיּוֹן האָרֶץ —
אַ מִיְּזָעַלְעָ אַיְן פֿאַסְטָקָעָ ...
וּזְאַשְׁעַ דָּעַר נְשָׁמָה
צַו בְּאַפְּוִילָן
אַפְּצָוּשְׁטוּיסָן
אלָעַ פְּחָדִים, גְּרוּילָן ...

וּעַן לִיב אַיְזָה דִּי לאַסְטָו,
מיַיט וּוָאָס פֿאָר אַ פרְּיִיד
אוֹן גַּעֲשִׁיקְטִיקִיִּת בִּיסְטָ גְּרִיטִיט
דיַיָּן אַקְסָל אִיר אָוְנְטָעַרְצּוֹשְׁטָעָלָן.
אַבָּעָר וּוּרְטָזִיָּה פֿאַרְהָאַסְטָ,
גָּאָט בָּאַהְיִת —
נִיט וּוּלָן
וּעַסְטוֹ מִיט קִיּוֹן אַיִינְצִיקָן שְׁרִיט
אִיר אַנְטָקָעָן צַו קְוּמָעָן.
בְּלִית בְּרִירָה — מַעַזָּל אַיִף דִּיר בְּרוּמָעָן,
דיַק צְוִינְגָעָן, בְּאַפְּעָלָן ...

* *
*

...אַרְאָפְגָעָרִיסָן פֹוּ זַיִן וַיַּיִסֵּן
בְּאֶפְלָעָקְטָ מִיטָּ בְּלוֹט
קְלָאָרְן הַאַלְזָ
אוֹן אַרוֹם דִיר כָּאַכָּאַטְשָׁעָן,
קוּוָעָלָן
דִי קְנָאַלְנְדִיקָעַ בִּיטְשָׁן,
אוֹן יַעֲדָעָר אַיִינְצִיקָעַ קַאַרְעָל
עַס אַיז זַיִ שְׁטָאַרְק
צַעַטְרָאַטָּן וּוְאַלְגָעָרָט זַיִ
די חַתּוֹנִיקָעַ גַעֲפָעָלָן...

רַק הָאָרֶץ זַיִן אַיִן

אַט בְּלִיְבְּסָטוּ וּוְזִיעָר
אָנוּ אַ שְׁטִיקָל בְּרוּיטִיָּן,
מַע טְרִיבְטָ דִיךְ צָו אַ חַוְרָבָה,
אַיִן אַ שְׁטָאַל
אוֹן סִ'זּוֹכְטָן, אַ הַילְךְ טָאָן
וּוְעַט אַיִן לוֹפְטָן
אַ שָׂאָסְ-גַעֲקָנָאָל...

רַק הָאָרֶץ זַיִן אַיִן
אוֹן קוֹק זַיִן אָוָט,
צִי לְוַיְעַרְטָן וּוְעַר אַוִיפָן דִיר
מִיט אַ גַעְבָּרוּם.
אַט פָאָלָן קָעָן אַ שְׁטִיְין
פֹוּן הַעַלְעָר הַוִיטָן,

מִינְסָק, 1967

איך האָב שוין לאָנג צו קיינעם
קיינע טענה'עס ניט.
די עולה'עס און די קרייזעס מיינע,
די קוועלענישן און גערענטע לײַד,
גריזאָטעס און דאסאָדעס,
כ'האָב ווי אָ פֿעל שמאָטעס
צנויפֿגעבעונדז, אויפֿגעדריז
און עס אָ שמייז געטאן אִין כּחַ הכל,
צווישן קרוועילויה
אויפֿן בוידעם, צי אִין שטאָל —
און פֿטוֹר שוין האָב איך געמיינט,
נאָר ס'לאָז זיך אויסעט — נײַן :
זרוך אָ שפֿאָרָזְקָעָל אִין מײַן נְשָׁמָה,
עס שטעהָט פֿוֹן צִיְּסָט צו צִיְּט
זײַן שפֿיצִיךְ מָאָרְדָּעָל אָרוֹיס
מײַן כְּלַחֲמָתִי,
אוֹףְּ מִיר אָ קּוֹק גִּיט קָאָסָע
מייט אויפֿגעפלְאָמְטָע אוינָג
און דָּאָן שוין דָּאָרָף מָעֵן נִיט קִיְּין סָד,
אָ שׂוּעָבָעָל בְּלוֹיז צּוֹצְלִיָּגָן
און, צִיְּנָד זִיךְ אָנָעָט
ווי אָ שְׁטוֹרְוִיעָנָר דָּאָך . . .

כדי אין דיר צו טרעפן מיט מיין שארפער פיל,
פונקט ווי אין "עפעלע" אין סאמע צענטל,
איך מוז לכל הפחות
צווישן אונדז
אוועקשטעלן אַ ווענטל,
און בעסער זיין פון דיר אויף טויזנט מיל.
דיין פאלשקייט,
וואָס איז אומגההויער...
הינטער די אויגן עז איך בולטער, גענויער...
מינסק, 1970 י.

אין דערההיך שטרעקט אַ וואָלקנדל אויס, דאָקט מירֿן
העל-וּיִסְעָ פֿינְגָּער.
דערמאָן איך מיר פֿלוֹצָעָם די שווידערלעֶךְ
פֿינְצָטָעָרָעָ טָעַמְפֿלָעָן...
וּוּ מעַן האָט מיינע פֿינְגָּער גַּעֲצָוִינְגָּן,
כדי אָפְצָוּשָׁטָעַמְפָּלָעָן...
אייז אָצִינְדּ מיר בַּיִסְיָם אַוְיפָּן וואָלקנדל
קָוָקָן פִּיל גַּרְינְגָּער
אוֹן עַס קָוָמָעָן אֵין זִינְעָן, נִישָׂט ווּילְנְדִיק, ווּיְיטָע
פֿאָרגְּגַּלְיִיכְּן,
נַאֲרָאָיךְ קָאָן אוֹיפָּן דַּעַר זִינְדִּיקָּעָר עַרְד
פֿוֹן זַיִּעְגָּעָץ נִיט ווּיְיכְּן...

דער ריס צוישן דעם,
וואס דו זָאָגַסְטַ מִיר אָוֹן בְּרִיעַסְטַ
אוֹן דָעַם,
וואס פָוָן מִיר מִיט אֶבְיַזְקִיַּיט פָּאַרְטִיְיעַסְטַ,
מַאֲכַט אֶרְיסְ מִיר אַין הָאָרֶצְ,
נָאָר דוּ וּוּסְטַ מִיט דָעַרְיַיְן מִיר
מֵיָן וּוּלְטַ נִיט פָּאַרְשְׁוָאָרֶצְ.
אֶ וּסְנַעַן-וּוִינַט
מֵיָן וּוּיִיטִיקְ הַיְילָן לִינְדַ...
אוֹן גּוֹטַ, וּוָאָס סְיֻועָרַטַ קְלָאָרַ מִיר —
אוֹיָף וּוּיִיטִעַרְ שְׂוִין גַּאֲרַנִּישַׁ
בָּאַהֲעַפְטַ אָונְדוֹ אָוֹן בִּינְדַ...
וּעַט אַין זָוִינְקַן וּוּאָלַד

סְיַיְזַ זַיְעַר שְׁוּעַר
צַו קְרִיכַן אוֹיָף קַאֲרַאֲטַשְׁקָעַס
אוֹן מַאֲכַן זִיךְ צָוּם בְּלָאָזְן,
בְּרוּמְעָן, בְּרִילְן...
וּעַן כִּיקָּאָן דִּיר זָאנָן:
נָאָ דִּיר דִּיְיַעַן צָאַצְקָעַס
אוֹן לְאָזְ צָרוּ מִין,
כְּיוֹוֵילַ מִיט דִּיר נִיט שְׁפִילְעַן.

אַ הַיִמְלָצָעֶר הַוֹנֵט לְוַיְפַט מִיט אִימָה אֵין בְּלִיק.
זַיִן פָעַל זַיִן צַעֲדָרְטָע — אֵין קָאַלְטָעַנְעָס,
קָנוּילָן.
לְעַם טּוֹיעָר וּוְעַט יְעֻדוּעָר קוֹנְדָס אָוָן זַיִיךְ
אַ זַעַץ טָאָן אֵין אִים מִיט אַ שְׂטִיין
זַיִיךְ נִיטְ פּוֹילָן.

פָאַוּאַלְיָע אַנְטְּקָעָן דַעַם חַוְנָט כְּהָאָב
גַעַשְׁפָאַנְטָו,

די אויגן בי אִים פּוֹל מִיט פִיְן אָוָן
הַכְנָעָה,

עַס פָאַלְטָ מִיר נִיט אֵין גָאָר
אוֹ טָאָן אִים אַ רְעָה,
נָאָר סְגִילִיטְשָׁטָ זַיִיךְ אַוִיסְ פְלוֹצָעָם
מִיְינָן שְׁטָעָקָל פּוֹן הָאָנָט —
דָעַר הַוֹנֵט בּוֹיגְטָ דַעַם קָאָפָ
אָוָן דַעַם עַק צַו דָעַר נִידָעָר,
אוֹן לוֹיְפַט אַוִיסָן הוֹיט,
אַ צְעֻפּוֹזְיִיעָטָעָר וּוְיִדָעָר...

אנשטייט צער תכムו אטער שפיל —
 איך וועל פארמאכון מיינע אויגן, זוד מיך"
 אינגעאנצן שוין פון דיר אנטריינען.
 און וווען עס וועלן זיך אינדעראמטן
 מיר עפענען זי אויגן,
 כייזל רונד-ארום דיין זוד ניט געפינען . . .

קָוָם אֵיךְ אָוִיף אֲנַיְעַם אֶרְטַ צּוֹפָאָרוֹן,
כִּיגַיְ אַרְוָמְעַט וּוְיָאָוִיף הַיִּסְעָ קְוִילָן,
כִּיהִיבְ פָּמְעַלְעַךְ, אַנְשְׁטָעַנְדִּיקְ זִי זְוִילָן,
סְטָאַרְעַ זִיךְ, וּוְיָמְעַלְעַךְ "רִישָׁן" שְׁפָאָרוֹן,
זַיְיעַרְ הַעֲפָלְעַךְ גְּרִיסְן זִיךְ
אוֹנוֹ נְוִינְגָן,

פערעעדעלקינא, 1968.

אֵין יְהוּדָה אֶלְעָטָל כִּי־בָּאֲגַעַן,
פָּאַרְלָאַנְגָּזָאַמְעָרֶט עַר זַיִינָעַ טְרִיטַּט,
נַאֲרַ שֻׁמְטַ זִיךְ, אַ פְּנִים, צַוְּ פְּרָעָגָן.—
פָּוֹן וָאַנְעָן זְשַׁעַ קְוָמַט אָנוּ אַ יִיךְ.
אוֹן אַיְיךְ קָאָנוּ זִיךְ אַוְיךְ נִיטְ אַנְטְּשִׁיְידָן
צַוְּ טָאָן אַזְאָן פְּשָׁוּטָעַ זִיךְ,
וּוְיִצְגְּיָין אוֹן אַנְהָוִיבָן רַיְידָן
אוֹיְף אַונְדָּעָר גַּעֲוִיְינְלָעַכְעָר שְׁפָרָאָךְ
אוֹן עַפְעָס אַמְּאַדְעָן גְּרִיזְאַטָּע
אוֹן בּוֹשָׁה דָּאָס הָאָרֶץ מִיר פָּאַרְקָלָעָמֶט.
סְכִיעָגְיָין זִיךְ אַונְדָּעָר שָׁאַטְנָס,
אַזְוִי נַאֲעָנָט אָנוּ אַזְוִי אַפְּגָעָרָמֶט...
וְיִתְרָאָלָן.

וּוִיִּסְרֹסָלָנֶד.

אין כרך אין גרויסן
צווישן מליאנען אומבאקענטע
גייז איז ארום באירועשט,
מטושטש און אַפְהָעֵנְטִיךְ.
אין גאַסּוֹן, אויף די פֿלְעֵצָעֶר,
אין זִי סְקוּוּעָרָן,
וּאַסּ מענטשן אַנְגָּעָפִיקָעָוָעָט,
וּוִי שְׁטָעָרָן

אין הימל, אַפְגָּעָזָונְדָעָרטָע אָוָן וּוַיְיטָע,
אוֹן אַזְוִי נְאַנְטְּפָאַרְהָאַזְוָעָטָע, צְעַשְׁטְּרִיכְתָּע.
כִּטְרָעָט פָּאַרְזִיכְטִיךְ
(עַס שְׁוִינְדָלְט אַין זִי אַוְיגָן),
כְּדִי נִיט אַנְרִירָן קִיּוֹן אַקְסָל, עַלְנְבּוֹיגָן
אוֹן סְדִּאַכְטָמָרָאָלָי,
אָז פְּלוֹצָעָם כִּיקָּעָן פָּאַרְלִירָן
פָּוּן בְּזַעַם־טָאַש די נִיְּטִיקָע פָּאַפִּירָן,
דָּאַס בִּיסְל מִינְץ
אוֹיף נְאַכְטְּלָעָגָעָר אָוָן עַסְן,
צַו זִין אַין כְּרַך דָּא
עַטְלָעָכָע מְעַת־לְלָעָתִין ...

מאסְקוּעָה, 1962.

*

ניט קלעפּ,
ניט דריי מיך
און ניט שאָר,
ווײַ אין דער הרובע
אַ נַּאֲסָע פֿאָגָעַלְעַ ...
אייך וועל זיך שוין אלצאיינס פֿאָר דִּיר
ניט אַרוֹמְכָּפּן מיט פֿלאַטְמַן,
וועסט פֿוֹן מֵיר ניט האָבָּן
קִיּוּן פֿוֹנָק זְשָׁאָר.
זו טיף פֿאָרְשְׁטָאָכְּן אייז אַין מֵיר
דיין שנאה-סָם,
דיין חזוקן פֿוֹן מֵיר
און אויסשטיילן דיין חזיר-אויער.
עפּן אויף דעם אייזערנעם
פֿאָרְהָאָסְטָן טויער
און לאָז מיך פֿוֹן די גּוֹלְן דיינע גִּין
מיט מיין לעבעדיק גּעביין .. .

1973 י. מינסק

כ' האָב לֵיב אַצִינְד...

... פֿאַרְשְׁטוֹפֶט אַיְן שָׁאַטְנָס, פֿאַרְגְּוָלֶט כִּיבִין
אַיְן גְּרוּיעַ, נְאַקְעַלְתָּעַ פִּיר וּוּנְטַ ...
אַיְיךְ פְּרוּווּ דִי וּוּיִיסַע וּוּלְטַ
אוֹן בְּלוּיעַן הִימָל
אַרְיִינְעַמְעַן פָּוּן אֲוִיסַן,
וּי אַיְיךְ דָאַס טּוּיְטְבְּלִיַיךְ תְּפִיסָה-בְּלִימָל,
וּוּאַס שְׁפְרָאַצְטַ פָּוּן דָעַם צְעַמְעַנְטַ ...
אַיְן הַיְיָפַל, הַינְטָעַר מִיְיָנַע קְרָאַטְעַס ...
אַיְיךְ קָוק אַוְן טְוּלְיעַ זִיךְ אַיְן מִיְיָנַע טּוּרְמָע-שְׁמָאַטְעַס ...

דּוּרְפָּאָר, כ' האָב לֵיב אַצִינְד אַינְדוּרְוִיסַן
אַרְוּמְצּוּבָלְאַנְקָעַן פָּוּן בָּאַגְּנָעַן
נִיטַ שְׁלִינְגָרְאָוּן-שְׁלָאָנְג —
פֿאַרְשְׁכוּרִיט: אוֹן פֿאַרְכְּלִינְיַעַט
אַיְיךְ שְׁפְרִיַיז אוֹן שְׁוּעָב אַיְן שִׁין,
בָּאַרְוִישַט פָּוּן יְעֻדָעַר פְּעַרְלְטַוי,
פָּוּן יְעֻדָעַר גְּרִינְעַר צְוּוִיג
אוֹן רְיִיְפַן פּוֹלָן זָאָג.

דיין דרייבנעטשקער געלעכטערל...

תיכף זו דערשנַאָפְּסַט,
ווע ס'בלאָזֶט דער ווינט.
מיר זָאָגָסְט :
„אַצִּינְדַּן,
וְאַסְׂסַן וּוְיִינְיקָעֵר דֻּעֲרָמָאָגָנָן נָעָמָעַן,
בְּפָרָט נָאָךְ, לוֹיבָן וּוּמָעַן ;
סְקָאָן דיַין גַּעֲרִימְטָעֵר אַפְּטָאָן דִּיר
אַ שְׁפִּיצָל,
דַּעֲרָלָאָגָנָן מִיטַּאָמָל דַּעַם פָּעָרְד אַ שְׁמִיצָל —
„פָּאַשְׁאָלַל”
אוֹן מַאֲכָן מִיטַּזְיָה שְׁבָחִים דיַיְינָע פְּלִיטָה.
פִּילְרוּיְקָעֵר אֵיזְהָאָבָן גַּאֲרַץ צָו טָאָן
מִיטַּטוּיעַ,
קָאנְסָטַן לוֹיבָן זַי אַין הִימָּל אַרְיָין —
בְּקוּלוּרְמָה...” —
צַעֲלָאָכָסְטוּ זַיְצָה מִיטַּדְרִיבְנְעַטְשָׁקָעַן גַּעֲלַעֲכַטְעָרֶל,
אַזְשַׁסְׂיוּעָרֶט מִיר קָאַלְט אַוִּיפְּ דַּעַר נַשְּׁמָה...”

מַאֲסָקָוּעַ, 1972.

אווי, זי וויזערשפֿרוכן!

ס'אייז דיר ניט
קײַן שטיקל אַיִיעָר-קּוֹן,
וועאָס צעגִיגִיט אַין מְוַיֵּל.
וַיְיַפְּלֵל מְאַל הַאֲטַט מִיךְ זִי צִיִּיט
געלאָזֶן הוַיְלָקָאַטוֹיל,
איינְגַּעַטְיִילְט מִיר פְּרִישָׁע קְלָעָפּ
אוֹן, וּזְיַזְמַד הַאֲטַט זִיךְ דָּאַס מַזְלָעָלָע
צעשָׁאָסֶן.
בֵּין אַיךְ אַבָּעָר אַין דָּעַר מַוְרַעַשְׁקָע
געראָצָן:
פָּוֹן דָּאַס נִי אַיךְ שְׁלָעָפּ
מיַין שְׁטוֹרְיִי —
מיַין בעַרְוּעָנָע,
וּוְעָר אַוִּיסְגָּעָרִיסָן
אוֹן בּוֹי אוֹן בּוֹי!

דו לאָז צוֹרוֹ אַ רְגַעַלְעַע
די טָאָצָן אוֹן דָּעַם פּוֹיק
אוֹן זָעַם, וּסְיַשְׁפִּילְטַזְיַיךְ אַוְיָף דָּעַר זָוָן
אנַ אַוִּיסְגָּעָצְעָרְטָע צוֹיג
מִיט קָאָמִישָׁ-קִיילָעְכְּדִיקָן זַוְגַּנְדִּיקָן הַינְטָל.
אַזְוִיפִּיל צָעַרְטָלָעְכְּקִיִּיט פָּאַרְמָאָגָט אַפְּיָלוֹ נִיט
דָּאַס פְּרִילִינְגְּ-וּוַיְנְטָל —
אַ יְמַט מַוטְעָרְלָעְכָּר פְּרִיד!
אוֹן דוֹ, נָאָר דָּזְנוּרְסָט
אוֹיָף דִּין פּוֹיק צָעַצְטָעָרְהִיט . . .

שיכורי מלעך זיינען ביינאכלט
פארביי מיינע פענץטור גענאנגען,
גשריגן, געווינט און געלאלט ...
צעריסענע קלאנגען און זילבן
אין חלום אין מיינעם פארוועבט ...
... כ'האָב פול-פולע עמער געשעפֿט
און געצוגן

פֿוֹן בְּרוֹנוּם, דַּעַם קָאָפּ אַנְגַּעֲבוּגָן ;
זִיךְ פְּלִיעָסְקָעַט דַּעַר זִילְבָּעַר
און טראָפְּנָס כ'הער הילכנדיק פָּאָלָן
אין פִּינְצְּטָעָרָן חַלְפּוֹן בְּרוֹנוּם
צַוְּצָמָעַן מֵיט לְבָנָה'יקָע
שטרײָל ...

איך ביל צוֹנוֹיףּ אַין פּוַיְסָט מֵיָּן כּוֹחַ,
עקשנות'דִּיק מֵיָּן מַזְל בּוּ אַיךְ .
גַּעֲוָעַן צַעֲשָׁתָאָכְן אָוֹן צַעֲלַעַכְעַרְט
מֵיָּן מַזְל אַיךְ, שָׂוִין קִיּוֹן גַּעַדְכְּעַנְישָׁן,
גַּעַדְכְּטָן, פֿוֹן אַים ווּטַט נִיטַּפְּאָרְבְּלִיְּבָן,
נָאָר סְלִוְיכְּט אַוְיְפְּסָנְיִי דַּי זָוָן אַין שִׁיבָּל,
אֶשְׁטוֹרָאַל הַאָט זִיךְ אַין שְׁטוֹבָּה פָּאָרְפְּלָאַנְטָעָרט
אוֹן סְאיַיְבִּי מִיר שָׂוִין ווִידְעַר יּוֹסְטָובּ .
מֵיָּן מַזְל פּוֹץ אַיךְ אוֹן אַיךְ שִׁיעָר
אוֹן פּוֹרָעָם עַס אוֹן שְׁלִיְּפָה אַין פִּיעָר,
אַין צְוַנְּטָעָרְדְּרוֹיטָע זְוַנְּעָרְפָּלְקָמָעָן .
אַיךְ קַוְשָׁ פְּאָרְפְּרִיזָדְזִי בִּיְמֻעָרְשְׁתָּאַמְעָן,
די פְּרִישָׁע קְנָאָסְפָּן, גְּרִינְעַ בְּלַעַלְעַד
אוֹן ווִי אַקְינְדָּ מֵיָּן מַזְל גַּלְעַט אַיךְ .
„וּוְיִ אַלְטָ אַיךְ בֵּין ?“ — מַיטַּ שְׁמַיְיכָל פְּרָעָגָסְטוּ ? —
אַיךְ צַיְּיל דַּעַם צַעְנְדִּילִיק שָׂוִין דַּעַם זַעַקְסָטָן ,
נָאָר ווֹאָס אַיךְ פֿוֹן דַּעֲרִין גַּעַדְרָוְנְגָעָן ? —
אַיךְ עַנְטָפָעָר דִּיר — מֵיָּן הָאָרֶץ נַאֲךְ יוֹנָג אַיךְ !
אַיךְ בִּיל צוֹנוֹיףּ אַין פּוַיְסָט מֵיָּן כּוֹחַ .
עקשנות'דִּיק מֵיָּן מַזְל בּוּ אַיךְ .

דו, מײַן קלאָר-וּוַיִּסְעֶר

מינו בו פאכ מינו בלייש איגעער בעיגן פאפער,

זיך צעשיין, שימעריר,

וְיֵדָעַר זָוְנִיקָעַר שָׁנִי
זָוְנִיְּהָבָשָׂגָא גַּנְאַלְדָּה

עס צעפינקלט, צעבלענדט זיך

דער קאָלטער בּוֹרְשַׁטִּין

בְּזַעֲקָה שְׁמִינִית כְּנֵסֶת הַלְּבָנָה בְּזַעֲקָה אַחֲרֵי ...

צווישן פינגעער פֿאָרגלְיַווערט

מיון בליך איך האלט
אגו עט פאלטנו געטו בעזנו אוות

אויפן וויאיסן פאפיה,

אוֹי, פָּרְוֹוָאָס, נָאָכָן וּוְאַלְדִּישָׁן שְׁנִי
הַעֲמֵבָטָן גַּזְבָּטָן מִגְּבָּרָה

מײַן קלאר-וּוֹיִיסָעָה זְוִיבָעָרָה

ביגון פאפריר...

* *
*

יעדן אינדעראָפַרי
מוסר איד זיך
אוֹן זָאָגֶה, וְוֵי אַתְּ תִּפְלִיחָה :
זַיִּאָ בִּיסְעָלָעָ שְׁטִילָעָר,
פָּאָרְיִיסָ נִיטָ דִּי פְּלִיגְלָעָן,
צַעֲקְרִיבְיָעָ זִיךְ נִיטָ,
וְוֵי אַתְּ הַעֲנְדָעָלָעָ,
פָּאָרְגָּעָסָ נִיטָ, גָּאָטָ אַיְזָ מִיטָ דִּירָ,
אַזְ שְׁלוּמָעָלִיכָם אַיְזָ דָאָ,
אוֹן פֿרְץָ אַיְזָ דָאָ,
אוֹן סְ'אַיְזָ דָאָ אָוְנְדָעָרָ לִיבְעָרָ זִידָעָ מְעַנְדָעָלָעָ.

★

אַיְךְ לְעֵב אַצְינָד בְּשָׁכְנוֹת מִיטָן יִם,
אוֹן כָּאָטָשׁ עַר הַעֲרַטָן נִיטָ אוֹיָף צַוְ זִידָן
אוֹן צַוְ קָאָכוֹן,
נָאָרָרְפִּילְ נִישְׁטָ אַיְזָין שְׂוִים
קִיְיָן טְרָאָפָן סָם —
אַתְּ גָּאָלְדָעָנָעָרָ, אַתְּ וְוֵנְדָעָרְלָעָכָרָ שָׁכָן !

כ'ビין מיט דער הוילער ערץ געווען
חבר-לאפּ,
געוואליגערט זיך איזיפיל טאג און נעכט אין זיך
אַקָּאָפּעָס.

דערפֿאָר, וווען סטאלין האט געגעבן מיר צעמענט
צוקאָפּנס,

אַפְּילו ניט געאָרט האט מיך קיינּוֹן קאָפּ...
כ'הָאָבּ ניט געגעסּן קינּדוּזּ אַפְּעלְסִינּוּן,
כ'ビין אַיִן מֵיַּן הַיִּמְשְׁתָּאַט אַומְגָעַלְאָפּ בְּאַרוּעָס.
דערפֿאָר כ'ビין, אָפְּשָׂר, ניט אַרְאָפּ פֿוֹן זִינּוּן,
ווען סטאלין האט גענומען מיך אוּף ערבות...
גַּעֲטְרָאָגּוֹן שְׁטוּם מֵיַּן בִּיטְעָרְגָּאָלִיק פֿעָקָל,
דָּאַס וּאָסְעָר אַיִן דָּעַר טִיְּגַע כ'הָאָבּ וּי
וּוֹיִן גַּעֲטְרָוּנוּן.

דָּאַס שְׁוֹאָרֶצְעַ בְּרוּיטַ גַּעֲוֹעַן אַיִן זִיסּ, וּיְ לעַקְעַן.
כ'ビין אוּיסְגַּעַשְׁתָּאַנּוּן אלָץ, ניט אַיְנָגְעַזְוּנוּן.
ווען קְרוּמָעַן עַנְדַּלְעַךְ וּוּעַט צוֹ מִיר דֵי לְעַצְטָעַ רְגַע
אוֹן אַיִן דָּעַר קָאַלְטָעַר ערְזַ אַוְיףּ אַיְבִּיךְ טִימָעַן מֵיכּ
ליַיְגַּן,

אַיִן זָאָלַן אַלְעַ וּוִיסְן — מִיְּנַעַן פֿערַזְן
גַּעֲוֹעַן זִינּוּן דָּאַס לִיכְטַ פֿוֹן מִיְּנַעַן אוּגַּן.

קוקו, דערקענסט מיך?

איך טרייסט זיך מיט דער מיט —
כ'האָב קיינעם ניט באַלעסטיקט,
ניט גענָאָרט,
ניט צוּגָעָזָגֶט הָרִים וְגַבּוּת
אָזּוֹפִיל נָעַכְתּ גַּעֲוָעָן אֵיזּ מַיְין גַּעֲלָגָעָרּ האָרָט —
אוֹף נָאָסָעָר עָרְד אֵין מַיְין שִׁינְעָל
זיך צוּגָעָשְׁפָּאָרָט
אוֹף אֵין פּוֹיְסָט —

אָזּוֹפִיל טָעַג אָוָן נָעַכְתּ
אוֹף טָוִיט גַּעֲלָלָאָן זיך
מִיט אָוּמָעָנְטָשָׂן אָוָן חִיה רַעֲהָעָס ...
איך טרייסט זיך מיט דער מיט —
עד הַיּוֹם נָאָך אֵין מִיר דָאָס לְעַבְנָן בְּרוּזִיט.
אוֹן נִיט פְּאַרְכָּאָפְט הָאָט יָאוֹש מַיְין גַּעֲמִיט.
איך בֵּין נָאָך יְיָנְגָלִישְׁ-צָאָרָט,
מַיְין הָאָרָץ אוֹף פְּרִיד
פָּאָרָטְיִיעַט וּוּאָרָט.

ערשת נאך דער מלחמה

כ'וועיס אליאון ניט פארוואס
כ'האָב אַצְינֵד זיך דערמאָט :
אין טראָנשִׁי אויפּן פראנְט
מיינְס אָן איינְגעַנְעַם אָת
אויף פֿאָפִיר ניט געוֹאָגֶט כ'האָב פֿאָרְשְׂרִיבָן,
ביז מע ווועט זיך אַ פֿרוֹוֹ טָאָן
פֿאָנָאנְדְּעָרְצְׂקְלִיבָן
אין דערְיִין, ווָאָס אַיך טְרָאָכְט
און אַיך מְיַיּוֹ,

טְאָמָער פָּאל אַיך אַין שְׁלָאָכְט,
מיינְעַ לְאָפְעַטְעַס קְאָטְשְׁעַרְעָס,
וּוְעָר ווּעָט זַיְיִ רִיכְטִיק פֿאָרְשְׂטִיְין ? ...
מיינְעַ לְיִדְעַר פֿאָרְקְרִיצְן כִּיפְלָעָג אַין דער נְשָׁמָה
און כ'האָב אָן אַ העֲפָט זַיְיִ פֿאָרְשְׂרִיבָן
ערשת נאך דער מלחמה.

• 100 •

הענתקת האסט מיר דעמלט א מטמון מיט יארן.
געגענטק יוניברגינען דעם קלארון
איד האב אים צום בוים, ווי דו זעסט צוועטליעט.
און זאל דיך ניט שרעקן מיין שטעהן, מיין קוליען.
איך בין עס, איך, כיוועל דיר זיכער ניט ליין.

פָּרֹאוֹאַנְדֶּלֶט זַיִן הַאֲבָן אֵין בְּלֹת אָנוּ אֵין פִּינְעָן,
פָּרֹאוֹאַנְדֶּלֶט דִּי יָאָרְן אֵין בָּמְבָעֵס אָנוּ קוֹוַן.
דִּי לִיכְטִיקָע יָאָרְן פָּוּ לִידְעָר אָנוּ וּוֹיְנָעַן
פָּרֹאוֹאַנְדֶּלֶט זַיִן בְּאָפָּלָן מִיךְ שִׁיְּדִים אָנוּ גְּרוֹוַילָּן,

נאנך אלע נסיענות און פיענען אוון לויידן דדאך ניט געקבנט טים מיין מוט מיד צעשיזון, דו בענטש מיד אצינדער מיט ליזער מיט ניעו, הארכז'יקע מיינען, קוקאווע געטררייך.

יאָרֶן מַיִינָע,
וּיְ סַאלְדָאָטָן פָּוּן אַיְינָן רַאֲכָעַ;
כִּישְׁתָּאַלְצֵיר מִיטָּה דֻּעַם,
וּאָס כִּבְין אִיר טַרְיוּעַר קַאֲמָאַנְדִּיר.
בֵּיז הַיְינָט מִיטָּמַיִינָע בַּרְיַידְעַר-יַאֲרַעַלְעַד
אַיְבעָרָן שְׁלִיאָץ,
גַּעֲפַלְאַסְטָעָרָטָן מִיטָּשְׁטִיְינָעָר שְׁפִיצְיָקָע כִּמְאַרְשִׁיר.
נִיטָּלִיְיכְּטָאֵיז מִיר,
נָאָר כִּהְאָב נִיטָּקְיָין חַרְטָה.

די מִינּוֹט די אוַיְסְדָּעָרוֹוַיְילְטָע

פָּאָרֶן אַנְהַוִּיב פָּוּן אַטְאָקָע
די מִינּוֹטָן לְאַנְגָּזִיךְ צִיעָן ...
כִּיגְיָב אָקוֹק אָוִיךְ די סַאלְדָאָטָן,
וּיְ דִי אָוִיגָן בֵּיז זַיְיָ גַּלְעָעָן,
אַנְגָּעָגָרִיטָן די אַזְוַטְאַמְאָטָן,
אִין טַרְאַנְשָׁיִי מִיר שְׁטִיְיעָן שְׁטוּמָע ...
סְ'אִיז דַּעַר גַּאנְצָעָר האָס צָוָם שָׂוָאָן
אי אַיְינָן קְנוּיָלָן צְנוּוֹיְפְּגָעָנוּמָע !
וּיְ דָּאָס הָאָרֶץ בֵּיז יַעֲדָן טִיאָכְקָעָט
קָעָן מָעוֹן הָעָרָן דִּיְטָלָעָךְ זַיְיָעָר.
אוּפָּן שְׁוּוֹנָגָן פָּוּן די רַאֲקָעָטָעָס
וּזְאָרָט שְׁוֹיָן יַעֲדָר רַוִּיטָאַרְמִיּוּעָר.
אוֹן וּיְ גַּרְוִיזָּאָם אִיז די שְׁטִילְקִיִּיט
פָּוּן די רְגַעַ'ס די גַּעַצְיִילְטָע ...
דָּאָךְ זִי קּוֹמֶט מִיטָּפְרִידָן מִיטָּגְרִיסָעָר,
די מִינּוֹט די אוַיְסְדָּעָרוֹוַיְילְטָע.

ס'יטוט אַ רעווע דִי קָאָטְיוֹשָׁע,
 אָונְדָּזָעָר אַרטִילְעֶרְיעַ-פִּיעָר!
 וּוּרְט שָׂוֵן אָוִיפָן הָאָרֶצָן הַיְמָלָעַ
 אָוָן עַס עַטְעַמְטַ זִיךְ אָפְ פְּרִיעָר —
 סְטִיעָס קָוְוִיטְשִׁיקָעַ סְנָאָרִיאָזָן
 פָּוֹן דָעַם מַעֲכְטִיקָסָטָן קָאָלִיבָעַר,
 זַיְילָן פְּלָאָמָעַן, פָּעַךְ אָוָן שְׁוּעָבָל
 טְרָאָגָט זִיךְ אַיבָעָר אָונְדָזָ אַרְיְבָעָר...
 אָוָן דִי דָאָטָן אָוָן דִי דָאָטָן
 אָוָן דָעַם שָׁוֹנָאָס זִיבָן דָרָאָטָן
 וּוּרְעָן גְּלִיכְן מִיטְ טְוִיטְ פָּאָרְשָׁאָטָן!
 לוּוִיפָן מִיר מִיטְ פְּרִיְידְ-גָּעָשָׁרִיְעַן
 צָו דִי דִיְיטְשִׁישָׁעַ טְרָאָנְשִׁיְעַן —
 קָעָפְ צָעָהָאָקָטָעַ, שְׁטִיקָלָעַךְ וּוּאָפְן
 אָוָן דָעַר וּוּגְ אִיז פָּאָר אָונְדָזָ אָפָן!

► 1946

מיין זְפוֹת

נִיטְ גַּעֲבָוִירָן בֵּין אִיךְ
 מִיטְ אַ גִּילְדָעָנָעָם לְעַפְלָ אַיְן מוֹילָן,
 נָאָר אַיְן בּוֹךְ פָּוֹן דִי מַזְלְדִּיקָעַ
 אִיז מִיְן נָאָמָעַן פָּאָרְשִׁיבָן.
 אִיז פָּאָרְבִּי מִיְיָנָעַ שְׁלִיְיפָן גַּעֲפִיפָטְ הָאָטָט
 אַ קְוִילָן נָאָךְ אַ קְוִילָן,
 דָאָךְ אִיז גַּאנָץ, וּוּי אִירְ אַעַטָּן,
 אָוִיפָן דִי אַקְסָלָעָן מִיְן קָאָפְ מִיר גַּעֲבָלִיבָן.
 אָוָן גַּאָרָ, אָפָשָׁר, אַיְן הַיְלָצָעָרָנָעָם לְעַפְלָ
 גַּעֲשְׁטָעָקָטְ הָאָטָט דָעַר זְכוֹת —
 נִיטְ לְאָקְרוּטְ, אַ שְׁטְשֻׁעָרְבָּאָטָעַ,

איזו ווי מיט סקולעס מיט-ברײיטע
 און ווי קומט עס צו מיר אין דיז הענטו,
 כ'האָב אלין ניט געוווסט ;
 ... ליגט אין קעשענע פון מיין שינעל
 מיט גראנאָטעס מיט גרייטע
 צום שלאָקט. צוישן זיין איז אים היימיש
 און וויל, ווי אין שטוב ...
 אין אַ פרָּאַסְטּוֹ, קוּוִם אָוִיף טָאגֿי
 פְּלָעָגֶטּ עַס פְּלוֹצָעָם אַ טָּאָרָקָעּ מִיךְ וְעַבְּן :
 — הָעֲרָסָתּ דַּעַם רֵיחּ גַּשְׁמָאָקָה
 דַּי קִיךְ פָּאָרָט ... זַי אַיז שְׂיוֹן דְּעַנְּעַבְּן ... —
 נַאֲךְ אַ רְגָּעָה אָנוֹ כִּשְׁעָפּ מִיטָּן לְעַפְּלָה
 דַּעַם זָוְדִיקָן זָוָף ...
 ——————

אַז פָּאָרְבִּי מִינְעָן שְׁלִיְּפָן
 גַּעֲפִיְּפָטּ הָאָטּ אַ קְוִיל נַאֲךְ אַ קְוִיל,
 דַּאֲךְ אַיז גָּאנְץ, וּוּ אִיר זָעַט,
 אָוִיף דַּי אַקְסָלָעָן מִיְּנָן קָאָפּ מִיר גַּעֲבָלִיבָן.
 נִיט גַּעֲבָוִירָן בֵּין אַיְדַּיְמָה
 מִיט אַ גִּילְדָּעָנָם לְעַפְּלָה אַיִן מַוְיל,
 נַאֲרָ אַיִן בָּזָק פָּוֹן דַּי מַזְלְדִּיקָעּ
 אַיז מִיְּנָן נַאֲמָעָן פָּאָרְשָׁרְבָּן.

צִי טְרָעָפּ וּוּעַט אַיִן מִיר, צִי נִיט טְרָעָפּ אַ קְוִיל,
 צִי פְּאָלָן וּוּעַט אָוִיףּ מִיר, צִי נִיט פְּאָלָן אַ שְׁפְּלִיטָעּ —
 ס'אַיְזּ אַפְּטּ גַּעֲוָעָן מִיר אַוְיפּן הָאָרֶצּוּן לוֹסְטִיקְ-יוֹוִיל,
 כ'הָאָבּ נִיט גַּעֲטָרָאָכּטּ פָּוֹן טּוּיטּ,
 כָּאָשּׁ ס'אַיְזּ גַּעֲוָעָן מִיר בִּיטָעָר.
 דַּי טְיִוְּלָ-שְׁפִּילּ פָּוֹן נִיט אָנוֹ יָא אָנוֹ נִיט,
 גַּעֲטָרָיְבָּן הָאָטּ פָּוֹן מִיר דַּי אַנְגָּסְטָן אָנוֹ דַּי פְּחָדִים.
 כ'הָאָבּ פָּעָסְטּ וְעַהְאָלָטּ זַי
 בִּיְמּוּסְ-פְּאָזְעָם,
 כָּאָשּׁ טּוּיטּ גַּעֲשָׂוִיבָלָטּ הָאָטּ אָוִיףּ טְרִיטּ אָנוֹ שְׁרִיטּ.

the following ~~and~~^{star} figures.

דערהערסטו אַ מײַנע,
זײַ ווֹוִיעַט אָוּן פֿיַיְפֿט אַיבָּעָה דִּירָ, וֹוּ אַ וּוַיכָּעָר,
דאָס פְּלִיט זֵי פֿאָרָבְּיַי, אַזְּנַחֲנָה
גִּינִּיט אַנְגִּירָן וּוַעַט זֵי, זֵי זַיְכָּעָר!
אוֹוִי, שְׁלַעַכְתָּ אַיזֶּה, וּוּעַן פְּלוֹצָעָם
דָּעַר בְּלִיזֶּה מִיטָּן דּוֹנוּעָר זִיךְּ פֿאָרְן...
גִּיסְ אָוַיְסָעַט, סָאָלְדָּאָט, אוַיְפָן שְׁוֹנָא
דִּין פְּלָאָם אָוּן דִּין צָאָר.

and the following day he was sent to the hospital with a fractured skull.

* וואראנקע — רוסיש — געמיינט די גרוב, ואָס עס מאַכט די
באַמבע, ענלאָק אויף אַ לִיְקָע.

מיט הנאה, ברודער, כיוק...

כ'האָב לִיב צו זען —
מיַר ווּרט אֹויף דֵער נְשָׁמָה ווּאָרָעָם —
מיט ווַיְפַל מֵי אָוָן בְּרָעָן —
דוּ קְעַמְפָסֶט צְעוּרֶשֶׂת זִיךְ אֹוִיס
אֲשֶׁרְמָלְינְקָן פְּלָאַצְדָּאָרָם,
גַּעַשְׁטָעלְטַזְיךְ בְּלוּזְאֹוִיפְאַים
מיט בַּיְדָע פִּיס —

אוֹן טְוַסְטַזְיךְ גְּלִיאַךְ אֶרְיסְפָּאָרוּיסְאַן
דיַ פְּעַלְדָּעָר רְוַנְדְּ-אָרוּם דִּיר ווּרְעָן בְּרִיטְעָר,
אוֹן מיט הנאה, ברודער, כיוק,
וּוְיְזְגָּעָרִיש, אַין פּוֹלָן ווּוֹקָס,
שְׁפָאַנְסָט אַיְבָּעָר זִיִּי,
אֲמִידָעָר אוֹן דַּעַרְפְּרִיטָעָר.

מיט פֿאַרְבִּיסְנְקִיִּיט

נִיט אַיְינְגִין פְּלָעַגְטַזְאָס ווּעַרְטְּלָעַן זִיךְ
אוֹן שְׁלָאָגָן בַּיְדָעָעָס,
וּוְעָן נְאָנְטַ הַיְבָט אָן דֵער-שְׁוֹנוֹא
מִינְעָסַשְׁ לְיִיזְעָרָן.

פּוֹן זִיךְ אַלְיָוָן דִּי צִיּוֹן
זִיךְ פְּרָעָסָן, שְׁטוּשָׁעָמָעָן,
נִיט גְּרִינְגַּאָזְדָּאָן זִיךְ
אַין דִּי הַעֲנָטַזְוּ נְעַמְעָן.
אוֹן פְּרוֹזָו — דִּיְוָן הָאָרֶץ פְּאַרְשְׁטִיִּיפְאַן,
עַס זָאָל נִיט צִיטָעָרָן,
וּוְעָן רְוַנְדְּ-אָרוּם אֲזַיְוּגָע פִּיְיָפְט
פּוֹן שְׁפְּלִיטָעָרָן.

נָאָר מיט פֿאַרְבִּיסְנְקִיִּיט
מיט האָס אוֹן ווִילָן
דוּ הַעֲרָסַט נִיט אֹוִיפְאַס
אַין שְׁוֹנוֹא צִילָן.

אין מיטן טייכעלע באראָל

אין אַנְהוֹבַ קְרִיגַ אַוִּיפַ אָקְרָאַינָּעַ,
אין מיטַן טַיְיכָעַלַע כָּאָרָאָל...
... אַיךְ הָאָבַ זַיְן פְּנִים נִיטַ גַּעֲזָעַן
אוֹן נִיטַ גַּעֲהָעַרְטַ זַיְן קוֹל.
נַאֲרַ כִּפְיֵיל עַד הַיּוֹם נַאֲךְ זַיְן הַאָנָטַ
דָּעַם שְׁטָאַרְקָן צִי אוֹן שְׁלָעַפַּ
אַיךְ בֵּין צָוֶם גְּרוֹנוֹת גַּעֲגַנְגָעַן שְׂוִוַּן,
אַדְאַנְקַ זַיְן הַאָנָט אַיךְ לְעַבַּ
אַרְוֹוִיסַ פּוֹן טִיְיךְ כִּבְין מִיטַ גַּעֲוָעַרַ
אוֹיפְסָנִי אַין שְׁלָאַכְטַ אַין קָאַרְ!
מִיּוֹן רַעֲטָעַר אַיזְ גַּעֲוָעַן וּוּרְ ? —
דָּעַר גַּאנְצָעַר בָּאַטְאַלְיָאָן.

וּוּן ס'וּוּרַט מִיר אַוִּיפַן הַאָרָצָן שְׁוּעוֹר
אוֹן ס'לְאַזְוַן זִיךְ דַּי הַעֲנַט בֵּי מִיר אָרָאָפַ
אַין דְּמִיוֹן כִּנְעַם זִיךְ דַּי לְאַצְן אָן :
— הַעָרַ,
דִּיר פָּאַלְטַ נַאֲךְ נִיטַ דִּיְוַן הַימָּל אַוִּיפַן קָאָפַ
דָּעַם גְּבוֹר מְשָׁה רְבִינוֹ אַיךְ דְּעַרְמָאָן —
אַין שְׁלָאַכְטַ צַו שְׁעַפַּן פְּרִישָׁן מוֹט אוֹן כּוֹתַ
גַּעֲהָיִבַן הַאָט עַר וּוּי דַי פְּלִינְגָלָעַן,
זַיְינַע אַרְעַמְסַ אַין דָּעַר הַוִּיךְ ...

בײַנְאָכֶט די קינדער שלאָפָן שוין, איז שפֿיר: אַזְמָעָה זְבָּחָה
 אַזְסָע שטילקִיט, ווי אַקְוּעָלָל פְּלָעָפְלָט. אַזְסָע גְּרָינָע
 אויף גְּרָינָע ווּעָנְטָן די שְׁאָטָנָס פְּוֹנָעָם מְעָבֵל
 אַזְקָיָן וִיטָּקְיָין רִיר. אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 סְּיָאִזְיָא יְדָעָ מִינְדָּשָׁעָ רְגָע אַנְגָּעָאָפְטָן
 מִיטָּפְרִידָּ מִיטָּ בְּרוּזְנְדִּיקָּר, וִיטָּ גַּעֲצִיּוּמָטָעָר. אַזְסָע
 נְאָרָן כְּלִיגָּזְזִי אַוְינָן אָפָן, אַזְפְּאָרְטְּרוּיְמָטָעָר
 אַוְן אַיְן מִיְּן הָאָרֶצְן שְׁטָאָרָק דָּעָר אַוְמָרוֹ
 אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן קְלָאָפְטָן, —
 דָּעָר אַוְמָרוֹ, ווּאָס מִיְּן פְּרִידָּ אַוְן וּוּ צְעַשְׁטָעָרְטָן
 אַוְן טְרִיפְטָן אַרְיָין מִיטָּ גִּיפְט אַיְן יְעָדָעָרָגָע. אַזְסָע
 אַוְן אַיךְ דָּעָרְפְּלִיל אַוְיפְּסְנִי די חִיהָ-נְעָלָן,
 ווּאָס ווִילָן אַלְזָ פְּאָרְגְּלִיכָּן מִיטָּ דָּעָר עָרָד.

גרָאָב טִיפְעָר דָּעָם אַקָּאָפּ

אַיךְ לְעָרָן דִּיךְ, מִיְּן אָזְן: אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 גְּעַדְעָנְקָן, אַזְזָע אַקָּאָפּ, — אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 אַיְן ווּעָלְקָן סְוּוּעָטְזִיר, אַפְשָׁה אַוְיסְקָוּמָעָן
 בְּלוּזָעָסְעָטְלָעָכָע צְוּשְׁטִיּוֹן —
 עָסְעָגָע אַפְּיָלָאָזְיָן דָּעָר גְּרוּנָט פָּוּן שְׁטִיּוֹן
 (וּוי נְעָבָן טְאָגָטָרָג), — אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 אַלְצִיְּנִיס די טִיְּפָן, — אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 פָּוּן פּוֹלָן ווּקָס אִים גְּרָאָבָן, — אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן
 סְאִיזָעָרְכָטָן, אַוְיבָּ גְּרָאָבָן ווּעָסְטוּ אִים
 אַזְסָע גְּרָינָע ווּעָנְטָן,
 ווִילָן דָּעָר רָאָטוּנָעָק אַיְן —
 עַקְשְׁנוֹת אַוְן גְּדָוָלָן.

מלחמה, זוּ, —
דאַס אָיז נִיט קְרֻעְפְּלָעֵךְ עֲסֹן,
נִיט טְיִינְגְּלָעֵךְ אָוֹן מַאֲרָאָנֶן.
אוֹבֵס סְיֻוּעֵט דִּי הַפְּרָעוֹוֹאָנֶעָ

דיַר דערעַסָּן

אוֹן מַאֲכָן וּוּעָסְטָן דִּין אַרְבָּעֵט כָּאָפָּאָנוֹ לְאָפָּה,
בָּאָקוּמָעָן קָעָנְסָטוֹ אַיִינְסָאָ�ן-צָוּוֹי
פָּוֹן פִּינְטָן אַכְלָאָפָּה,
אוֹן זַיְן וּוּעָט אַיְנְדָעָרְיָהָן דִּין שְׁוֹלָדָה,
מַיְן זַוּן, אַיְנָאָנָן.

מיַר דָּאָכָט, אָז יַעֲטּוּעַדָּעַר סָאָלְדָאָט
טְרָאָגָט פָּאָרְבָּאָהָאָלָטָן אַיְן זַיְן הָאָרֶץ,
אוֹן שְׁפָאָסָה,
זַיְן לִיבָּעָ מְלָכָהְלָעָ...
סּוֹףְ מַיִיָּה,
אַיְן טּוֹקָעָ

אַיְן דּוֹפְּטִיקְ-גְּרִינְעָן רְיוּוֹן, בָּאַלְקְעַלְעָד
בַּיְ קְוֹסְטָעָסְ-וּוּלְדָלָעָד אוֹוִיָּה אַוְקְרִיְינָה,
קוּוִם סְיַרְוִיטָלָט זַיְךְ דָּעָר הִימְלָ-פָאָס,
עַס נַעַמְתָּ אַוִּיךְ טָאגְ שָׁאָרִיָּעָן
אוֹן שְׂוִין מִיטָּה וּפְלָל אַיְנָעָרְלָעָן תָּעָנוֹגָה,
מִיטָּה טְרָעָנְדִּיקָן חִוּוֹת
צָעָגִיטָדָעָם סָאָלָאָוּוִיס גַּעַזְאָגְ זַיְךְ

אַיְן דִּי גְּלִידָעָה.

די בָּאַטְעָרְיִיָּעָן נַעַמְעָן קְלָאָפָּן וּוּידָעָר
אוֹן סְפָּלָאָצָן מִינְעָסָה, סְפָּלִיעָן קוּילָן,
נַאֲרָ פְּרוּוֹ דָעָם סָאָלָאָוִיָּה בָּאַפְּוִילָן
זַיְין יוּבָּל-פְּרִיָּד אַיְן זַיְךְ דּוּרְשְׁטִיקָן.
עַר הַעֲרָטָן נִיט אַוִּיךְ צָוּ זַיְנְגָעָן מִיטָּהָמָתִיקָות —
צִיףְ-צִיףְ-צִיףְ — די זַוְמְעָרְזָוָן בָּאַגְּעָנָטָן!
דָעָר טְוִיָּת, דָעָר שְׁרוֹוִיט אַוִּיךְ פָּעַלְדָאָר הָאָגָּלָט, רַעֲגָנָט.
נַאֲרָ צְוִוְשָׁן בָּאַמְבָעְגְּרִילָץ אוֹן דּוֹנוּרְ-קְנָאָלָן
אַלְץָ מַעֲכְטִיקָעָר זַיְין לִיבָּעָלִיד טָוטָשָׁאָלוֹן.

שפאלט די קעפ זיין, בושל!

ניט אודר — אַנְהוֹבֵת תָּמוֹז אֵין
אוֹן בֵּין זֶה פּוֹרִים-טָעַג
אַזְוִיפְּלִי וּוְאַסְעָרָן עַס וּוְעַלְן נָאָךְ פָּאָרְלוֹפְּן ...
נָאָר דָּא בְּשָׁכְנוֹת
אַיְבָּעָר אֲפָרְהָוִיפְּן,
כִּיהָעָר דִּיְתְּלָעָךְ דָּוָרָךְ מִיְּן פָּעַנְצָטָעָר
אֲפָעָנָעָם,
וּוְאוֹף זַיִן גַּעַסְטָעַט עַס קְלָעְקָלְטָו, קְלָאָפְּט
דָּעַר בּוֹשָׁל מִיְּטָזִין שְׁנָאָבְּלִיקָאָלָאָקָאָדָקָע :
"מִיְּטָזִין הַמְּנִיס אֵיזְנָאָךְ פּוֹל זֶה וּוְעַלְט" ...
אֲרָגָע כִּיהָאָבְּמִיְּן בְּלִיְעָר אֲפָגָעְשָׁטָעָלָט :
דוֹ, בִּיסְטָעַט גְּעוּוִיס גְּעַרְעָכָט, מִיְּן בּוֹשָׁל-בְּרוֹדָעָר
אוֹן רְוִישָׁן נָאָךְ הִילְכִּיקָּעָר
אוֹן גְּרָאָגָעָר מִיְּטָזִין גְּרָוְדָעָר,
סְקָאָן גְּרָיְילָעָךְ זַיִן,
כִּיאָלָו וּוְיִדְעָר דָּאָרָפְּן אַנְטָאָנוֹ
שִׁיךְ סְאָלְדָאָטָסָקָע מִיְּטָזִין אַבְּמָאָטָקָעָס,
וּוְיִילְטָאָקָע פּוֹל זֶה וּוְעַלְט מִיְּטָזִין הַמְּנִיס נָאָךְ,
אֵיזְקָלָאָפְּ
אוֹן שְׁפָאָלָט די קֻעָפְּ זַיִן, בּוֹשָׁל,
מִיְּטָזִין שְׁנָאָבְּלִיקָאָלָאָקָאָדָקָע ...

פָּאַלְיִיעָסִיעָן, וּוּיְיִסְרָוְסָלָאנָן.

* *

*

דערפֿאָר האָב אַיך אַיך לֵיב, זְרִי שְׁטָעָרְנְדְלָעַך,
 צְעַשְׁטְּעַלְטָע וּוֹי אַסְגָּל:
 בַּיִ אַיִּיעַר שִׁין פָּאָרְפָּלְאָנְצָט כִּיְהָבָ מִינְיָן
 שְׁטְּיִיפְּסָטָע קְעַרְנְדְלָעַך
 בָּאַלְיִיכְט אַיר אַיְצָט אַוִּיפְּסָנִי מִינְיָן אַוִּיסְגָּעַטְרָאָטָן
 שְׁטָעָגָל.
 וּוּן אַ פָּעַכְאָטָנוּרָע קָאַמְּתָאַנְדִּיר בֵּין אַיך גַּוּוּזָן,
 דֵּי זְעַלְבָּע שְׁטָעָרְנְדְלָעַך דֵּי זְרִי, זֵי פְּלָעָגָן
 שִׁינְיָנָן.
 אַיר זִיְּיט בֵּיז אַיְצָט מִינְיָן לְעַבָּן אָוֹן מִינְיָן וּוּזָן!

* *

*

אוֹן וּוָאָס מִיט מִיר זָאַל נִיט פָּאָסִירָן
 אוֹן וּוֹי מִינְיָן גּוֹל זָאַל מִיט מִיר
 נִיט אַיְנוֹאַנְדָּעָרָן,
 וּוּל אַיך פָּוּן זִיך
 נִיט אַוִּיסְטְּרָאָכָטָן קִיְּיוֹ אַנְדָּעָרָן
 אֲפִילּוּ אַוִּיף קִיְּין הָאָר
 מִינְיָן וּוּרְדָּע נִיט פָּאָרְלִירָן,
 מִינְיָן דָּאַשְׁעָק מִיט קָאַקְרוֹדָעָס פַּרְעַמְדָע
 נִיט בָּאַצְּרָן,
 דָּוֶרֶךְ אַלְעָפָּיְעָרָן
 אוֹן טּוֹיטְ-סְכָנָה'עָס
 מִיך וּוּלָן אַיך אַוִּיף וּוּיְתָעָר פִּירָן
 דֵּי שְׁטָעָרְנְדְלָעַך דֵּי זְרִי
 אַוִּיף מִינְיָן פַּעַלְדָּ-פָּאָגָאנָעָס.

דא ליגט א ייד א פשוטער...

מיין זיסער טאטער-פאטער, שטוט-עליכט.

מיין זיסער טאטער-פאטער...

מיין זיסער טאטער-פאטער, פארוואס גראָד היינט אַיך טו דאס —

אַיך זאג דיר נאָך מיט דיינּו נוֹסֶח אָוּן דיינּו אַטְעָם, —

כ'בִּין אַוְיך אַ ייד אַ פְּשׁוֹטָרָה, אַיך וְאַלְטֵנָאָך צוֹגָעָבָן —

אַיך וְאַלְטֵנָאָך צוֹגָעָבָן —

אַ פְּרָאַסְטָרָה שְׁלוֹשִׁסְעוֹדוֹת.

נָאָר אַ פְּאַרְשָׁטוֹוּבְּטָרָה, פְּאַרְפָּאַרְאַשְׁעָטָרָה

פָּוּן וְיַוְגָּעָ-וְיַכְּעָרָן אָוּן שְׁלָאָכְטָן בִּיטָּעָרָה,

אַ יִד נִיטָּפָּן דַּי צִיטָּרִיקָעָן,

וְאָס גַּיְעָן צְוַיְיָי פָּאָר אַ דְּרִיְיָר —

אַיְן שְׁלָאָכְטָן פָּאָר בּוֹיְבָּרָק, פָּאָר רַאֲדָמִישָׁל

גַּעֲפִירָט אַ בָּאַטָּאַלְיאָן אַיְן פְּיִיעָר !

(פָּוּן דָּעָר דָּרְיָהוֹנְדָּעָרָט אַכְּטָן אָוּן צְוַאַנְצִיקְסְּטָרָה

דִּיוֹזִיעָן)

אַצְינְד אַיְן מִיְּן רְשׁוֹתָה, אַיְן דְּבָרָה, אַיְן דְּבָרָה, אַיְן דְּבָרָה,

מִיְּן הָאָב אָוּן גּוֹטָס —

מִיְּן דְּמִינָּן אָוּן מִיְּן וְזִיעָן !

נָאָר, אַמְתָּה, כִּקְרִיךְ נִיטָּה,

אַיְן דַּי הַוִּיכָּעָדָרְכִּים,

אָוּן פְּלִי נִיט אַיְן דַּי וְיַוְטָע סְפָרָן... .

אָוּן אַוְיבָּ מִיר גִּיט זִיך אַיְינָעָט אַיְן דָּעָר וְאָכָן,

אַכְּפָּ צַו טָאָן-פָּוּן-זְוִיְּטָן-הַיְּמָלְ-שְׁלָאָיךְ,

דָּא, אַוְונָן שְׁטִיעָנְדִּיקָה, אַ שְׁיִינָעָם בְּלוֹעָן שְׁטָעָרָן,

איַז דָּאָס בְּלוֹזָי מִינְס אַ מְזִילָאָךְ.

אָוּן וְיִ אַן עַופְּלָ כִּשְׁפִּילָ זִיךְ, כִּיקְוִיקָ זִיךְ,

מִיט דָּעָר פִּינְקָלְעָנְדִּיקָרָה, חַיְּנָקָעְנְדִּיקָעָה,

שְׁטוּרְןְ-שְׁיַיְן.

אָוּן קִיְּן שָׁוּם שְׁטָאָל-גִּיסְעָה,

אוון קיינ שום פלאקָר-שייסער
וועט מיר דא ניט מקנא זיין.
מיין זיסער טאטע-פאטער,
אייך וויס גָּאר ניט
פארוואס גראָד היינט אייך טו דאס —
אייך זאג דיר נאָך מיט דיזן-נוֹסֶחֶן
אוון דִּין אַטְעֵם —
כ'בִּין אוּיד אַ יִד אַ פְּשׁוֹטוּר,
אייך ווֹאלְט נאָך צוֹגָעֶבֶן —
אַ פְּרָאַסְטָעֵר שְׁלוֹשִׁ-סְעוּדוֹת.

פָּאָר חִים בָּאַבְּיוֹתָשׁ

עס קלְאָפֶט מיין האָרֶץ, זאָל אַלְצְדִּינְג זַיְן כְּשָׂוָה.
אויב קומען ווֹידָעָר וועט דַּי בִּיטְעָרָעָמִינּוֹת,
דוֹ שְׁעַנְקָ מִיר, גּוֹרָל מִינְיָנָר, קְרָאָפֶט אוֹן גּוֹרָה
בְּאַשְׁיצָן בִּיזְן סּוֹף דָּאָס בִּיסְל אַיְינָן בְּלוֹטָן.
כְּיוֹאָלָט אַיְן טְרָאָנְשִׁי דָּאָס לְעַצְתָּע מַאֲלַזְיךָ שְׁטָעָלָן,
די פִּינְט בְּאַגְּעָנוֹת רְוָאִיק, שְׁטִילָרְהִיאִיט
אוֹן אַוְן הַוְּרָאִיגְּשָׁרִיּוֹן, אוֹן באַפְּעָלָן
געַשְׁלָאָגָן זַיְךְ אוֹיפָר לְעַבְנָן אוֹנְפָטָוִיט!

צי דען זשע?

ביז בין ברענט דער פארדראָס —
אַ שוואָרצע גּוֹיִסְעַ קְרָא
פֿאָרְשְׁטְּעֵלֶט זִי זָוָן שְׁרִיְיט :
— אַיךְ דְּרָאָ, אַיךְ דְּרָאָ, אַיךְ דְּרָאָ ...
אוֹן סְדָאָכְטַּ, סְאיַז גּאָרְנִיט שּׂוּעָר
איַר אֲפָהָאָקְן דִּי פְּלִיגְגָּל .
דָּאָס עַוְפָל שְׁלָאָפָן זִיס
זָאָל אֵין גּוֹרְוִימָעָן וּוַיְגָל,
זַיְינָן מוֹטָעָר זָאָל אוֹיְבָאִים
מִיטַּ טִיפָּעָר שְׁמָחָה קְוֹקָן .

צי דען זשע וועט אַ קְרָא
די שְׁיַינָּע עַרְדַּ פֿאָרְצְּקָן ..

אַ, וּוַיְפָל מְאַל שְׁוִין,
אַחֲרַ המְעַשָּׂה ,
בָּאוֹיִיצָטוֹ מִיר וּוַיְדָעָר,
וּוַיְאָזְזָעָר וּוְאָלַף הַאָט צְעָרִיסָן,
צְעָגְלִידְעָרֶט
דָּאָס צִיגְעָלָע דָּאָס וּוַיְיִסְעָן .
אוֹן שְׁטוֹפָסְטַּ מִיר צָו מִינִין
צְעָרוֹיטְלָטָע אָוִינָגָן,
וּוְיַי אַ בִּיְזַ-וּוּנְדָעָר
פָּוּן מִין לִיב צִיגְעָלָע
יעַדְן צְעַשְׁנִיטְעָנָעָם אָבָר בָּאַזְוְנְדָעָר,
וְאָלְסָטַּ, בְּרוֹדָעָר,
מִיר בעַסְעָר הַיִּינְטַּ פֿאָרְגְּעָשְׁטְּעֵלֶט
דָּאָס צִיגְעָלָע אַיְן אַ טִּיגְעָרְפָּעָל
מִיטַּ לִיכְטִיקָע גּוֹיִזְאָמָע שְׁטוּיְפָן,
סְאיַאָל אַיבָּעָר מִין לִיבָּ פָּוּן אַיר גּוּרָה
נַעַמְעָן מוֹרָעְשָׁקָעָס לוֹיְפָן ..

אָוֹן כִּיבֵּין וַיְדַעַּר אֵין קָאוּן

עַס אַרְטַּ מִיכְּ נִיטַּ, גָּלוּבַּ
כִּיאָלַ נָאַד צָעַן מַאֲלַ אַרוֹוִיסַּ
פָּוּן פְּלָאַם אָנוּ אֶת הַעֲמָדַּ,
אַיְּךְ וּוֹעֵר גַּאֲרַנְיִשְׁטַּ נִיטַּ אָנוּ —
מִיְּנַן הָאָרֶץ מִיטַּ זִיכְּ אַלְצְדִּינְגַּ; פַּאֲרַנְעָמַטַּ
אָוֹן כִּיבֵּין וַיְדַעַּר אֵין קָאוּן.

אֲפִילּוּ וּוֹעֵן דָּעַר שְׁלִיאָךְ אֵיזְ פַּאֲרַ מִירַ רַיְּינַ אָוֹן גָּלָאַטַּ,
אַיְּךְ שְׁטוּלַ אִין זִינְעַן אוּרַף אֶת פַּעַסְטוֹנָגַ נָאַךְ אֶת
פַּעַסְטוֹנָגַ.
אַיְּךְ זָאַל זַיִּי קָעַנְעַן גּוֹבֵר זַיִּין אִין מִיְּנַן פַּאֲרַמְעָסְטוֹנָגַ.
אוּבַּ נִיטַּ וּוֹאַלְטַ דָּאַךְ מִיטַּן וּוֹעֵג קִיןַ וּוֹעַרְדַּעַ
נִיטַּ גַּעַהַאַטַּ.

אֶת גַּאנְצַן טָאָגַ כִּיוּוֵילַ אַנְכָאַפַּן בַּיִּים עַקְ דִּי לִידַ,
וּוֹאָסַ אַנְגַּעַשְׁרִיבַּן כִּיהָאָבַ בַּיִּינְאָכְטַ אִין חָלוּם —
דָּעַר קְרִיגַ הָאָטַ זִיכְ גַּעַטְרָאַפַּן מִיטַּן שָׁלוּם —
נָאָר כִּיקָּאוּן עַס בְּשָׂוּם אָוֹפַן נִיטַּ...

מִינְסָק, 1968.

נִיּוֹן, נִיט אֲזֹוי

"וואָאַס אוַיְף דער לוֹנְגָג, גָּלִיד אוַיְף דער צוֹנְגָג" —
ניּוֹן, נִיט אֲזֹוי,
צַעֲקָאָכֶט נִיט לֵאָז אָרוֹיסָס דָּאָס וּוּאָרָט
פֿוֹן מוֹיְל.

דוֹ טֹו וּי דָעַר טָאָלְדָאָט —
אִין בִּיקְסְּרַ-שְּׁלָאָס אִיז שְׁוִין דֵי קוֹוִיל,
עַר הָאָט שְׁוִין דָעַם קָוְרָאָק אַרוּפְּגַעְדְּרִיִּיט
אוֹן גְּרִיִּיט

עַר הָאָלָט דָעַם פִּינְגְּעָר אוַיְפָן צִינְגָּל,
נָאָר זְשֻׁמוּרָעַט נָאָךְ דָאָס אוִיגַּג,
צַו טָרְעַפְן פּוֹנְקָט אִין צִיל,
אֲזֹוי אוַיְיךְ מִיטָּן וּוּאָרט,
סִ'אִיז נִיט קִיּוֹן קִינְדְּעַרְשְׁפִּיל
אוֹן בִּיסְטַ-שְׁוִין נִיט קִיּוֹן יִינְגָּל . . .

וועלכע ווערטער

ריין שטיינער

מיין ביטערער חלום

איך זאג מיין מאמען : נעם דאס קינד, פארוועיג עס.

זוי רויימט מיר שטיל : „מיין ליבער זון, הריגנות...“

דרצע איך אויפן דיל אַ מויז אין זאָק.

דער זאָק נעמט עקלהאָפַט זיך קנייטשן, כוואָליען...

אין טיר אנטקעגן שטייט דער תלין...

די פִּיְקָע אַין זֵיַן מוֹיל —

אַ זִּינָּע הַאָק ...

בֵּי סְטָאַלִּינְגֶּרֶץ ...

... אַ פִּינְקָל וּאַלְגָּע גִּיט, אַ רִיְּפָעֶר קָאוּן ...

צעשפֿאַלְטָן לִיגְט אַינְמִיטָן פֻּעָּרָפְּרָאָוּ ... *

אוֹן סְשָׂוִוִינְדְּלָעַן וּוַיִּסְעַ שְׁטוּרִיִּפְּעָלָעַך — פְּמָטְרָאָסָן ...

איך כָּאָפַ זיך אוֹיפָ פָּוָן שְׁלָאָפַ ...

מוֹיט שְׁוֹוִיִּס. בָּאנְגָּסָן ...

* פֻּעָּרָפְּרָאָוּ — רֹסִיש — אַ מִילְיטָרְיוֹשָׁעָר / פָּאַנְטָאָרְבָּאָק

איְבָּעָרְן טִיְּזָן.

דעם ליכטיקו אנדענק פון מיין זיבנ-יאָריךן זוּ
נפֿתְלִי, אומגעקומוּן איז מינסקער געטאָ.

וועמַען כ'פֿרַעַג ניט,
זָאָסֶט מיר קיינער,
וואַלכְעַ ווּרטַעַר
ריַן שְׂטִיעַנְעַר ...

סיטראָעַפְטַה, אלַיְן אַין שְׁטוֹב —
כ'פֿאָרָטְרָאָכְטַה זִיךְ :
סֵיחָאָט מֵיַן קִינְד
אַרוֹיסְגַּעֲבָרָאָכְטַה זִיךְ ...

קָאַלְטַה מִיר וּוּרָן
די גַּעֲבַלִּיטָן,
וּיְ מַעְ וּוּאַלְטַה
מֵיַן לַיְבַּ גַּעַשְׁנִיטַן.

וּוּאַלְטַה אַן עֲדוֹת
וּוּ גַּעֲבַלִּיבָן,
וּאַס הָאָט זִיךְ גַּעַהַעַרטַה,
פַּאֲרַשְׁרִיבָן ...

סִידְןַ, בַּיְ דִּי שְׂטִיעַנְעַר
פֿרַעַגְן,
נַעַבְןַ בִּיְנַעַר-טַאָלַה,
אַנטְקַעַן ...

שְׂוִינְ-זְשַׁע וּוּטַה
נִיט וּוִיסְן קִינְעַר,
וואַלְכְעַ ווּרטַעַר
ריַן שְׂטִיעַנְעַר ...

זון מיינער, נו, ווער אנטשלאָפַן,
זונעלע, אַנטשלאָפַן ווער ;
ס'אייז אַבער אַריינגעלאָפַן, —
הערסטן, — אַטְאָ טופעט ער.

וילע עס גאָר מײַן זון ניט הער
און ער קערט זיך אויס צו מיר :
— נײַן, זאָס זיינען ניט קיינו בערן —
ס'שטייט דֵי מאָמע הינטער טיר.

זָאָג אַיך אִים, ס'אייז ניט דֵי מאָמע,
זון מיינער, נו, שטילעו זַי ! —
איי, דער בער וועט שוין מסתמאָ,
מייר ניט העלפַן סַיְוּוֹיסַי.

ס'לְאָזֶט זַיך גַּאֲרָמִין זון נַאֲרָן
ניט מיט לִיְבָן, ניט מיט וועלָף
און עס טוֹט אִים גַּאֲרָמִין אַרְוָן,
וְאָס דַּעַר זַיְגָעָר שְׁלָאָגָט שׂוֹין צוּוּלָּה.

זון מיינער, נו, ווער אנטשלאָפַן !
זונעלע, אַנטשלאָפַן ווער .
ס'אייז אַהער אַריינגעלאָפַן ...
אַז אַיך ווַיִּסְאַלְיָין ניט ווער.

ניט קיינו העלפָאנְד, ניט קיין טיגער,
קיין שום חיה העלפָט מיר ניט,
און עס גענעכַט דער פָּאַרוּוֹיגָעָר
אין דער נאָכְט אַין סַאָמע מיט.

ביז עס קרייגט מיין זון רחמנות,
מאכט אליין דערצוי אַסּוֹף,
ער דרייט אויס צום וואנט דאס פנים:
— טאטען, גי אָוועק, איך שלטאָן.

כ'הויב זיך אויף אויף די שפיז פינגעָר
און איך דעך אים בעסער אײַן,
און מיין וויב זאגט: — אווי, אַינְגָל,
נאר געאנט זאל עס מיר זיין.

ד. מינסק. 1938

איך וויאיס ניט, וואס טוט מען —
דער קאָפּ טוט מיר וויי.
זאגט מיר דער זונַן מיינער :
— גיב אים אֶדרְרִי,

גיב אים אֶקְעֵר
אַהֲרֹן אָוֹן אֶהָרָר —
וועט עַר שׂוֹין צַעֲמָלֶט
ニִיט ווַיִּטְאָן דִּיר מַעַר.

איך האב אים, מײַן זוֹן,
אי געדרייט, אי געקערט,
נָאָר גָּרוֹיִס אֵיז דָּעַר ווַיְתַעַקְךָ,
אלְלָא עַרְגָּעֵר עַס ווּעָרט.

זאגט עַר : — וואס דַּאֲרְפָּסְטוֹ
אַזְצָא מַיְוָן-אָקָאָפּ,
נעַם אִים אָוֹן ווְאָרָף אִים
אַיְנָגָאנְצָן אַרְאָפּ.

אוֹן קוֹיִיףָאָר אָקָאָפְּקָעַ
אָקָאָפּ אוֹיפָן מַאֲרָקִי,
וועט עַר נִיט ווַיִּטְאָן
אוֹן האַלְטָן זִיךְ שְׁטָאָרָק.

אָ דָאנְקַ דִּיר, מֵיִן לְעֵבֶן,
אָ דָאנְקַ דִּיר, מֵיִן זֹו,
אַיךְ הָאָבָ גַּאֲרָ בֵּי אַיצְטָ
נִיטָ גַּעֲוָוִיסְטָ פּוֹן דָעָרָ פּוֹן.

מְסֻתָּם, וֹוּ מַעְ שְׁטִוִיטָ
מִיטָ דִי לִיְימָעָנָעָ טָעָפָ,
מוֹזָ מַעְ אַוִיךְ הַאַנְדָלָעָן
מִיטָ לִיְימָעָנָעָ קָעָפָ.

1938 י. מינסק

v

אַיךְ קָאוּ שְׁעהַעֲנוּוִיזָ קוֹקוֹן,
וֹוּ דָעָרָ וּוַיְנַטָּ בֵּי דָעָם יִסְדְּבָרָעָג
צְעוּוִיקָלָט
אוֹוּ וּוּלְגָעָרֶט פָּאָרָנְאָנְדָעָר
די בְּלָאָנְקָעָ אוֹוּ רְוִישִׁיקָעָ כּוּוֹאָלִיעָס
אַלְאָ דִינְעָרָ אוֹוּ דִינְעָרָ,
בֵּי אַוִיפָן זָמָדָ זַיְוּ וּוּרְעָן אִינְגָאנְצָן שְׂוִין גָּלָאָט.
אַט אַזְוִי פְּלָעָגֶט מֵיִן מַמְאָעָ
פָּאָרְטָאָן, מִיטָ אִירָעָה אַסְטִיקָעָה הָעָנָט
וּוּלְגָעָרָן אַוִיפָן טִישָׁ דִי לְאַקְשָׁן-בְּלָאָט ...

געדענקי איך, די מאמע פלאגט נעמען
 די שוועסטערקע מײַנע אויף זיך,
 זי טראָגן אֶזְזִי ווי אַ שעהַפְּלָעַע, „בראנצִיך“
 אוֹן צוֹטָאָנְצָן, צוֹטוֹפְּעַן פֿרְיַיְלָעַךְ דָּעָרְבִּי:
 — זָאַלְסַט לְעֵבֶן, מַיִינְטָאָכְטָעַרְקָעַ,
 הוֹנדָעַרט אָוֹן צוֹוָאנְצִיךְ
 אוֹן מַיִיט אַ סְּדָקִינְדָּעַרְלָעַךְ וּוֹעֲרַן גַּעֲלָעַן.
 סְאַיִּזְ, טָאָכְטָעַרְ, דָּעַרְ שְׁעַנְסְּטָעַרְ פֿאָרְמָעַן.

מַיִינְטָאָכְטָעַרְקָעַ מִיךְ גַּעֲלָעַנט
 אַלְצָ צָו פֿאָרְטְּשָׁעַפְּעַן מַיִיט אַ זִּיכְעָרְ-נָאָדָל,
 האָב אַיךְ אֶבְּעָרְ נִיטְוָאָס צָו פֿאָרְזִיכְעָרְן.
 עַס האָבָן בְּלוֹיזְ גַּעֲבָרָאָכְטָ מִיר וּוֹיִ אָוֹן שָׁאָדוֹן
 אַלְעַ גַּרְוִיסָּע שְׁטוֹרָעָם-זְוִיכְעָרְן ...

וּוְעַן כִּיטְרָעַף אֵין גַּאַסְ, אֶדְעָרְ אֵין מָאָרָק
 אַ פְּרוֹי אֵין אַלְטִיטִישָׁקָעַ,
 וּוֹאָס מִיר דָּעַרְמָאָנְטָ מַיִינְ מְוֹטָעָרְ,
 מִיר וּוַיְלָט זִיךְ צָו אִירְ צָוְגִּינוֹן אָוְמְדָעְרוֹוָאָרָט :
 — אוֹיְ, מַאָמָעְ, גַּיבְ אַ שְׁטִיקָל בְּרוֹיְטָ מִיטְ פּוֹטָעָרְ...
 זַי וּוֹאָלָט אַ קּוֹק גַּעֲטָאָן אוֹיְפְּ מִיר מִיטְ אִירָעְ
 גַּרְוִיעָ אָוִיגְן :
 — וּוּוּ בִּיסְטוּ עַס אַ טָּאָג אַרְוָמְגָעְפְּלִוְיגְ —
 עַס חַלְשִׁיט דִּירְ, מַיִינְ זָוָן, דָּאָס הָאָרָץ,
 מְסֻתְמָאָ. —
 — — — — —
 וּוּזִיס עַס קְלִינְגַּט דָּעַרְ קוֹל פּוֹן יְעַדְעַר מַאָמָעְ.

געמען אויף מיר גרייפן
זאָרג און דאגה'עס
גראַיְמַעְנִישָׁן אַלעֲרָלִי,
רוֹק אַיד אָנוּ מַיְינָן הִיטָּל
אוֹפֶן שְׁטוּרָן שְׁטִיבָּעָר
אוֹן ווּוְהַיִן דֵּי אָוִיגָּן טְרָאָגָן
כְּגַיִי.
איַן מַיְינָן הָאָרֶץ
אַיד זָקָד מַיְינָן מַאֲמָעָס אוֹיף
אָ פְּרִישָׁן שְׁפָוָר:
"לְאַזְתָּעָס, קִינְדָּעָר, אַלְּ
מִיטָּ דָעָר נְאָטוֹר..."

אוֹי, לְאַנְגָּשׁוֹן, אָז אַלְצָדִיםָג
זִיךְ דָּפְלָט אָנוּ צְוּוִיְפָאָכֶט
בֵּי מִיר אִין דֵּי אָוִיגָן —
אַרְוִיְפְּגָעָפְלוֹיגָן, זִידָעָר הָאָן אוֹפֶן פְּלוֹיט,
גַּעֲגַעַבָּן אֲפָטָשׁ מִיטָּ דֵי פְּלִיגָל,
דַּעַם הָאַלְדָּז אַוְסְגַּעַשְׁטָרָעָט
אוֹן קְרִיְיט אָנוּ קְרִיְיט אָנוּ אַסּוֹף,
אֲ בְּלִישָׁ קָעָגָן זָוָן גִּיטָּ זָיִן גָּאָלְדָעָנָר עַק...
גְּלִיְיכְּיִיטִיק דָּעָרָע אַיד —
עַס עֲפָנָט מַיְינָן ווַיְיִבְלָל דֵי פֻעָרְטָקָע,
דָּאָס קָעָרָט זֵיךְ אָום פּוֹנָעָם שָׁוֹחָט,
צְוּנוֹיְפְּגָעָדְרִיְיט לִיגְטָ אִינְעָם קְוִישָׁ
דָּאָס גַּעַקְוִילְעַטָּע עַוֹּף,
פָּאָרְבָּרוֹזְדִּיקָט, אִין בְּלוֹטָ אַוְסְגַּעַשְׁמִירָט
די גָּאָלְדָעָנָע פְּעַדְעָרָוּ
וּוְאָס הָאָבָן אִין הוֹיף אָוִיפָן פְּלוֹיט
פָּאָר מַיְינָן בְּלִיק שִׁימְעָרִיט.

נאקעטע זילבן און טראפֿן

"איך קאן מיר אליאן מיין שטעטל באשטיין" —
 ווי טריינעריך, נידערגעפֿאלן עס קליננט איצט
 דאס גאוודיק פשטל...
 בAMILA, ניטא זיך מיט וועמען צו שאָפֿן...
 און אוּף וואָס וועסטו קוקן און גאנפֿן?...
 פון יידישן שטעטל —
 קיינ סלאיד ניט, קיינ שטיין און קיינ ביין,
 ביז שטענענט זיין יסוד איז צעשטוויבט
 און צעהַטן...
 פון תענגס-בז אוייסגעפליקט האט דער רוצח
 מיט פלייש און בלוט —
 בלעטל נאָך בלעטל,
 מיט ברוזדיקע שטיוול אין קויט איינגעטראָטן...
 און אליאן, וואָס קאנסטו אצינד שוין באשטיין? —
 און שטעטל אָן ליין
 אייז מעגלעך דען יידישע שיינקייט צו שאָפֿן —
 געלביבן
 בלוייז נאקעטע זילבן און טראפֿן,
 ווי טונקעלע שאָטנס
 אין סומנעם יעלאָוֹן פֿאָרנְאַכְטִיקָו וואָלָד,
 ווען אומברחטנוויזיק גויליקע אימה
 באָפֿאלט...

ביים סוף, מיט אויגעבליצטן מיינעם
 אויגן-שטראל,
 באשיינען כיועל אין זיך
 מיין מאמעס מאמע-לשון קוואל
 און נידערן,
 מיט ציטעריקע ליפן אַנְרִירָן
 דעם לויטער-ריינעם ראנד
 און ווי דערפילן וואָלט איך —
 מיט מיין ריח-חוּשׁ
 איך קוש מיין מאמעס האנט,
 וואָס אפשר, ווען געווען בין איך
 און עופל-קינד,
 האב איך עס יאָ געטאָן,
 ווי כ'טו אַצְינֶד,
 ביים סוף, מיט אויגעבליצטן מיינעם
 אויגן-שטראל,
 באשיין אין זיך
 מיין מאמעס מאמע-לשון קוואל.

אֲשֶׁל מִיטָּקָוָעָזְילְבָעַר

די קינדער ווארטן...

איך בין אַרוֹוִיסְגָּעָטָאנְגָּעָן פֿוֹן אַוּוִיר *)
די וויזע קִיּוֹן יִשְׂרָאֵל אַיז שְׂוִין בַּיְמִין.
איך האַמְּעוֹעַ מִיּוֹן אָוּמְרוֹ אָוּן מִיּוֹן פְּרִידִיך —
''זַיִן רֹאֵיקָעָר, גַּיִּ פָּאַרְזִיכְטִיקָּרְהִיטִּיט...''
אוֹן גַּרְאֵד אוֹיְף יַעֲנֵם אַרְטָא אַיז אַגְּדָעָנְג
פֿוֹן בְּעַנְתְּשָׁן אוֹן מַאְשִׁינָּעָס — וּוְאַךְ אָוֹן שְׁטוּרָנְג
איך קוֹק זַיִן אוֹיְף דִּי זַיִיטָן אָוֹס, זַיִן הִיט.
נאָוּעַמְבָּעָר... גְּלִיטְשִׁיק אַיִּז... אַיך צִיל
די טְרִיט.

אַנְטְּקָעָגָן — בְּרִיקָן צְוּוִי. דָּא רְוִישָׁט דִּי שְׁטָאָט.
כְּבָאַמְּעוֹרָק אַיְן מִיטָּן גַּאֲס אַטְוִיב זַיִן האַט
אַיְן פְּלִי אַטְוִיסְטִיכָּט אַיְן אַטְמָשָׁן
אוֹן הִינְקָט מְבוֹלְבָּל, שְׁפָרִינְגָּט אַהֲעָרָאָהִין,
פָּאַרְאַוְרְטִילְלָט שְׂוִין... דִּי אַוִּיטָאָס אַגְּנוֹ זַוְּךָ...
פֿוֹן אַונְטָעָר רַאֵד אַפְּלָעָק... אַפְּיצָל פּוֹךְ...
זַיִן רַעְדָּעָרְטָפָּאָר דִּי אַוְיָגָן, גְּרִינְטָאָן בְּלוֹוִיט...
כִּיקָּוק אַוִּיפָּן לִיכְטִיסְגִּינְאָל: בְּלִיבָּ שְׁטִינוֹ,
סְאַיִּז רְוִיט! ...

אַיְן קַעְשָׁעָנָע דִּי ווִיזע כִּיטָּו אַרְיָה,
די קִינְדָּעָר מִיּוֹנָע וְוָאָרְטָן אַיְן יִשְׂרָאֵל אוֹיְף מִיר...
איך האַמְּעוֹעַ מִיּוֹן אָוּמְרוֹ אָוּן מִיּוֹן פְּרִידִיך:
''זַיִן רֹאֵיקָעָר, גַּיִּ פָּאַרְזִיכְטִיקָּרְהִיט!...''

נאָוּעַמְבָּעָר 1974, מִינְסָק

*) אוּוִיר — דַּעַר פִּינְאַנְשְׁטָאָלָט אַיְן רַוְּסָלְאָנָד, וּוֹ מַעַן בְּאַקְוּמָט
די אַרוֹוִיסְפָּאָרְדוּוִיזָע.

טבריה

פון דַי הוייכע בערג, ווועס שפֿרייט זיך דער
שכון "דַי",

זעט כנרת אויס אין תמו — רחבה סדייקער
שפֿיגלדיקער, שענער.

און טבריה אין טיפן טאל
בײַם ברעה פון ים,

ווערט אַיינגעשרומפָן, קלענער —
מייט אַלע אַירע מוייערן אַונ חורבָהס אַלע.
דאּ, אַינ דער הייך, די פֿאַלדַן פון דַי בערג
זיך וואָרְפָן אַיבָּער לִיכְטְּ מִיטְּ הַעֲלַגְעַשְׁטֶרְיִיפָּע
ריין-שַׁאַטְּנָס.

און אונטַן טבריה, אַיך פִּיל עַס,
פעַלְטַ אַוִיס אַטְעַם,
די אַברִים אַיְפָּעַפְּרָעַסְטַן, זיך רַיִיסְטַן
קלַיְינָע שַׁטָּאַט

פארצְזוּיִיפָּלֶט
צוט ברײַיטַן וּאַסְטַּעַר-פְּלַאַץ צום פרַיְיעַן.
פון דַאַנְעַן, דַאַכְטַן זיך מִיר, אַט-אַט
שפֿרִינְגְט אַרְיִין טבריה אַינ כְּנָרָת
די נְשָׁמָה צו אַטְכִּיּוֹן.

מיין טאכטער שמייכלט אין דער שטיל...

איך קוק, מיין אייניקל, מיין סאברעלע,
ער שלאפט אינגעאנצן און א קישן...
כ'בין אויך דאך יונגרהייט, אין די רעדאקטיעס
געשלאפען אויף די הארטען טישן...
אין דער מלחמה-ציטט אין די טראנשיין —
אויף ערוד אויף זומפיךער
אוון אויף די קאלטע שניען.
אוון שפערטער אין די סטאילינישע קאזעמאטן,
אויף צעמענט
אוון אויף די סוקעוואטאטע נארעס.
נאר גמיך כ'פלעג זיך סטאטורן —
מיין פויסט אונטערערץושפֿאָרָן
וויליל קאו מעו דען און א צוקאָפְּנס ליגן!...
אוון דא, איך זע, מיין אייניקל, מיין סאברעלע
האַלט צעהעפֿלעטשט דאָס אויערל צו דעם מאָטראָץ
אוון פֿאָפט מיט פֿאָרגענִיגן...
עס ציט איזי מיך צוֹזְגִּין צו אים
אוון מיין פֿוֹכְאָוּעָ קִישְׁעָלָעָ פֿאָוָאָלִינְקָע
אַיְם אָוְנְטָעָרוֹקָנוּ...
מיין טאכטער שמייכלט אין דער שטיל:
— איזי זיינען די קינדער דא געוועוינט
אוון דו געוועוין זיך צו אויף דעם צו קוקן.

די צפטער ליקן

שפריעיטסטו אויס אויַף רעכטס און לינקס
די הענט,
רייסטס אָן פֿוּן בִּידְעַ זֵיטָן גַּאַס
די ווענט.
אָ, וּוֹי צְפַתְּעָרֶר לִיקָּן
זַיְנָעָן עֲנָג אָן שְׁמָאַל
אָן דִּי טְרֻעָּפֶר אָן טְרֻעָּפֶלֶד —
אָן אַ צָּאָל.
צְוִישָׁן חָוְבוֹת אָן רְוָיְנָעָן,
אוּמְגָעְרִיכְטָן,
וּוֹי אַ יְוָנְגָעָר סְפִּרְיְּטְנָעָר שְׁוֹזָים
אַ מְוִיְּעָרֶל אַ נְיִיעָרֶר קְרִיכְטָן.
וּוֹאָס גַּעַשְׁפָּטָן, בְּעַנְקָן, הַאֲטָעָלָן,
קוּקָטָן נָאָר אָנוּ,
יְדָעָ שְׁטוּב אָן שְׁטִיבָל —
אַ מְלוֹן.
קַיְנָן עַיְנָהָרָע, עַוְפָעָלָעָךְ אַיְנָן דִּי פָּאַרְפּוֹצְטָע
קִינְדָּעָרִי-וּוֹעָגָלָעָךְ,
וּוֹי פִּירְשְׁטָן אַקְוֹרָאַט —
הַאֲטָאָר אִיר אִיךְ מִיְּנָן עַרְשָׁטָן אַוְיגְּנְבָּלִיךְ
אוּף צְפָתָן.

די צפתער לופט מאכט קלוג...

די אַלטָּע תושבִּים צפתער,
וועמגענס טְפָטְעֵם-מאַמע, זַיִדָּע-בְּאַבע
זַיִינְעַן דֶּאָ גַּעֲבָּרָן,
בְּאַהוּפְטָן, אָז די צפתער לופט
די זַיְבָּעָרִיקְלָאָרָע,
מאכט קלוג. —

גלויבט! — דֶּאָס אִיז נִיט סְתָּם אָזָג
פֿוֹן נִיט-גַּעַשְׁטוֹיגָן נִיט-גַּעַפְּלוֹיגָן —
איַךְ זַאַפְּ מִיט דָּעַר גַּאנְצָעָר בְּרוֹסְט אַריַין
אָן אַטְעָם-צָוָג נַאֲךְ אָן אַטְעָם-צָוָג
אוֹן פִּילְ מִיט יַעֲדָן טָאג —
אלָץ לִיכְטִיקָּעָר מִיר וּוּרְטָן אַיְן מִיְּנָעָ אַוְיגָן
אוֹן וּוּרְזָשָׁע וּוּיִיס עַס נִיט, אָז שִׁין אִיז שְׁכָלָן

אֲפִילּוּ מִיט רָאשִׁי-תְּבוֹתֹת

די צפתער, זַיִינְעַן פָּאַרְקָאַכְטָע בְּעַל-צְדָקָה'עַס
אוֹן טְרָאַכְטָן, וּוי טָאָן איַיךְ אָטְבָּה
אוֹן מַאֲדִימָס אוֹרָף וּוַיְנַטְּשָׁעָנִישׁ,
אֲפִילּוּ מִיט רָאשִׁי-תְּבוֹתֹת:
אֵיְד אָן אַכְזִיקָּעָר
מאכט צָוּ מִיר
בַּיִּים אַוּעָקָגִין:

— הַגְּפָן! —
אוֹן שְׂמִיכְלָט, צַי טְרֻעָף איַיךְ?
דֶּאָס גִּינְטָעָר מִיר:
ה — הַצְּלָחָה,
ג — גַּעֲוָונְטָה,
פ — פְּרָנְסָה,
כ — נַחַת פֿוֹן קִינְדָּעָר —
הַגְּפָן!

* *
*

איך וואלט אין צפת
געקענט דא לעבן גליקלעך,
א מעשה אבער מיט די טראפלוועך
און די בריקלעך —
ארויף — אראף,
ארויף — אראף,
ס'פֿאַרְזְּדָרִיְתֿ אַינְגָאנְצָן זִיךְ
דעך קאָפֶ.

* *
*

לאmir ביעזע זיך ניט חכמענען,
ניט ווערטלען
און דעם שיינעם צפתחער עפל
ניט צעשניזן
ניט צעפערטלען.
זאל ער אויפן טעלער
בלײַבן רואיך ליגן.
מיין שווייגן,
קוקן שטיל אויף אים
מיט פֿאַרְגְּנָעִיגְן ...

* *

*

איך האב דא פאר ווועמען
 אין פייר און וואטער צו גיין,
 כ'האָב אַ טְאַכְטָעֶר אָוֹן זָוּן
 אָוֹן אַיִינִיקְלָעֵך — סְאַבְרָעַלְעֵךְ זְרִיִּי
 אָוֹן ס'איַז ווֹילֶר,
 וואָס זַיִי קָעַנְעַן שְׁוִין אַלְעַן אַלְיַין
 זְיִיעַר שְׁטָעַטְל בְּאַשְׁטִינְן.
 אָוֹן פָּרָן גַּעֲזָנְטָן פָּוּן דִּי לִידְעַר מִיְּנָעַ
 אַיִיךְ זָאָרָג זַיִךְ אַסְּקָעֵן
 אָוֹן גְּרָאָד, וְוַיְילְ דָּעַר נַחַת פָּוּן זַיִי
 אַיִיךְ נִיטְ גְּרוֹיִיס,
 טָאָגְ וְוַיְ נִאָכְטָן
 אַיִיךְ הַאַלְוָבָעַ זַיִי,
 גַּיִי פָּאָר זַיִי אַוִּיס.

צפת 1978 י.

1

אויג אויף אויג מײַט דער בְּנָרְתָּה

די לעצעטַע תְּמוֹזַ-טְּעַג זַיִךְ קָעַלְטַ דִּי בְּנָרְתָּה,
 שְׁפִיגְלַטְ זַיִךְ אַנְטְּקָעְגַּן זְוּנָעַרְגָּלִי,
 אַיִר מִינְדָּסְטַע כּוֹאַלְיַעַלְעַ אַיִיךְ אַוִּיסְגַּעַצְעַרְטַלְטַ,
 אַוִּיסְגַּעַלְעַט
 אָוֹן אַוִּיסְגַּעַשְׁלִיפָן
 כִּיבֵּן נִיטְ גַּעֲקוּמָן בְּרוּנְיָן אָוֹן פְּלִיוֹשְׁקָעָן, וּוֹאַשְׁן זַיִךְ
 אַיִן מִינְגַּרְאַלְעַ וְוַאֲסְטַעְרַן,
 אָוֹן נִיטְ מִיטְ דִּי קְוָנְדִּסִּים נַעֲבָן בְּרָעַגְ צַו שְׁפָאָסְן, שְׁטִיפָן,
 כִּיוֹיל אַוִּיךְ נִיטְ נַעֲמָעַן זַיִךְ אַ טְאַטְשָׁקְעָוָעָן, פָּאַרְבְּרַעְנָגָעָן,
 אָוֹן נִיטְ וְוַיְילְ כִּישְׁאַנְעָוָעָ מִיְּן קְלִיְיַגְעַלְט —
 כִּיוֹיל פְּשָׁוֹט זַיִין מִיטְ דָּעַר בְּנָרְתָּה אוִיג אוִיג אוִיג
 אָוֹן נִיטְ דְּעַרְבִּי מִיטְ אַלְעַמָּעָן,
 נִיטְ אַיְבָּעָר דָּעָם, כִּיאָלְ פִּילְן זַיִךְ, חֲלִילָה, נִיטְ מִיטְ
 אַלְעַמָּעָן —

גיון,
 עס זיינען מיינע חושים,
 ברוך השם, בסדר,
 איך הער און זע און שפיר
 און קען קאלירן אונטערשיידן —
 נאר כ'ויל אנטקעגן דער אין זיך פארחלומטער,
 אין זיך פארטיעיטער כנרת
 שטיין אן פארמייטלער, עדות,
 לחלווטין איינינקער אליאן,
 עס זאלן זי מחשבות מיינען,
 וואס איך שעפטשע אויס,
 איבערן אויסטערלישן שטילן וואסער נעמען שפרייזו
 גרויס,
 אין אונט-שייער
 אלא ברייטער, ווייטער שוועבענדיקע קרייזן.

II

דא אינעם זונען-גלי,
 כ'בין בלוייז מיט איינס באווארנט :
 זי וואלקנס בוטאפארישע,
 וואס הענגען, קלומרטט, אונגעהויפנט,
 אָנְגַעֲגָרֵנְט
 אויף זי כנרט-יבורג,
 ביימ הימלראנד,
 זי זיינען אומבאחהאלפּן, ניט אין שטאנד
 פון מיינעטוועגן
 אַטְרִיףּ טָאנְ אַוִיףּ מִיּוֹן קָאָפּ
 אַחִוּתִיטְרָאָפּן
 פון אַזְוָנְרָעָגָן.

די כנרטז-פישלעך
פעטלט ניט אפערטייט,
טוט אַ ווֹאָרֶף אַ פִּיטָּע,
תיכף ווערט זי ניט.
מעגעסוויז זי פישלעך
קליבן זיך צונוייף
און אָרוּם דער פִּיטָּע
וימלען נעמט אַ רֵיִּף.
משׁ ווי סָאָרָאָקָעָס
פליען פישלעך אָוִי
מע צעכופט זי פִּיטָּע,
ווי נָאָר ווּעָר עַס גְּאָן:
שפְּרִינְגְּעָן אַזְשׁ פּוֹן ווֹאָסָעָר,
שטופן זיך פָּאָרוֹיס,
אט אַז שְׁוִין זי פִּיטָּע,
ווי אַ בְּרָעָקָל גְּרוֹיס,
אוֹיך אַיְן לְעַצְּטָן פִּיצָּל
מייט גַּעֲדָרָאָנָג מַע צִילָּט.
אַז, זִיְנְעָן זי פישלעך
פּוֹן כְּנָרָת ווּילָד.

איך האב עס פון כנרת
ニシテ デウロヲアート,
געוועען צו מיר צו געלאָזָן, צאָרט.
אוֹיך ווֹונְדָעָרְלָעָכָן בְּלוֹיעָן
וֹאָסָעָר-גָּלָאָט,
אַ שעָה נָאָך שעָה אַיך קוֹק
און ווּעָר נִשְׁטָזָט.

און מיט אָ מאָל
אַ בלענדט זִי טוט מיט שיין :
— זָו קוקסט אָון קוקסט,
וּזְאָס האָב אַיך פֿוֹן דערְיַוְן ...

און וויל נישט הערְן גֶּאָר,
וּאָס טענְהָן כִּיוּעָל,
איַר לָאָ, דָּעָר ווִינְטָט
זִיך יָאוּוּט פֿוֹן דָּעָר הָעָל,
כְּמַיְן הָוֵט אָ כָּאָפָּגְעָבָן
ニישט פֿוֹן קָאָפ —
(איַך טָרוּי עָס אִים נִישְׁתָּאָן) —
פֿוֹן דָּעָר האָנט — אָונָאָפָּי
שְׁוִין הַיְּדָעָט אִין כְּנָרְתָּאָזְדָּמִין הָוֵט ...
און מענטשָׁן קִיְּיכָן — כִּיְּנָעָם עָס אָן פֿאָר גּוֹט.

און דָּאָז ... כְּנָרְתָּא,
כְּהָאָב עָס נִישְׁתָּדְעָרָאָרט,
גּוּוּעָזָן צּוּ מִיר צּוּגְעָלָאָזָן,
צָאָרָט ...

גְּלִיכְגִּילְטִיק כִּיְּקָאָן אָט זִי טִיְּטָל-פֿאָלְמָעָ נִישְׁתָּ
פֿאָרְבִּיגְגִּיְּנוֹן,
וּוִידְעָר זִיך דָּעָרְנָעָבָן אָפְגָעְשְׁטָעָלָט ;
צּוּוּיְשָׁן אִירָע שְׂטִיקְלָעָץ שְׂטִאָרְצְנִידְיקָע צּוּוּיְגָן,
וּוִי פֿוֹן דָּעָר נָאָטוֹר אַלְיָין צְעהָאָקָט, צְעָקְרָעָלָט,
איַן זִי גְּרִינְעָ שְׁפִּינְוּוּבְּסִימָאָכוֹן, אוּבָן
הָאָבָן זִיך פֿאָרְשְׁטָעָקָט זִי ווִילְדָעָ טְוִיבָן,
טְרָאָגָן זִיך פֿוֹן דָּאָרְטָוָן אָן אָוִיפְהָעָר
נָאַיעֲנְדִּיקָע קְרָעָצָן, וּוִיְּיָעָן פֿיְיָנְלָעָכָע —
אַלְעָ מָאָטְעָרְנִישָׁן בִּיטְעָרְנִישָׁן פֿוֹן דָּעָר וּוּלָט ...

אין ווועג

אין ווועג צווישן צפת-טמולה,
א חמימה'סדייקער תמוזיטאָג געוווען,
כ'עדערזע אין וואָלד דאָרט ברענט,
אַ שְׁרָפָה זִיךְ צְהוֹלִיעַט.
בַּיָּמִים וּוּלְדִּילְרָאנְד אַ דִּינְגָּר יְוָנְגָּר קִיפָּאָרִיסֶן,
זַיְינְן גַּאנְצָעָר שְׁטָאמֵם
בֵּיזְ סָאָמְעָן קְרוּין
אַרְוּמְגָעָכְאָפְט מִיטְ פְּלָאָם ;
וּוּי אַיְן אַ דָּוְרְצִיכְטִיקְעָר רְוִיְטָעָר הַעֲמָדָה
אַ נְאָקָעָט מִיְּדָל שְׂטִיטִיְּ פָּאָרְקְלָעָמֶט .
איַן קוֹק גַּעֲפָלָעֶפֶט,
וּוּן בְּקָאָן מִיטְ גּוֹאָלָד
איַ רָאָטָעָוּן פָּוּן פִּיעָרְיוֹוָאָלָד . . .

אין צפת —
מִיר עַטְעַמֵּט זִיךְ פָּרָויִיּוּם,
אוֹן גַּעֲרוּיִים,
אַזְוִי וּוּי דֻּעָם בְּלָאָט
אוֹפָן רְוִיְשִׁיקָּוּן בּוּיִם .
אוֹן בְּרוֹךְ-הַשְּׁמָן —
אַלְזָ כְּשָׂוָרָה
אוֹן גְּלָאָט
אוֹן סִיעָרְטָלָט דָּאָס וּוּגְנָטָל
סִיְּ מִיךְ,
סִיְּ דֻּעָם בְּלָאָט .
מִיר בָּאָדוֹן זִיךְ בִּיְדָע
אין בְּלָעַנְדִּיקְעָר שִׁיּוֹן,

קומט אָוונט,
מיר טריינקען פון שקיעה
דען ווין
און קוקן, ווי ס'געמען זיך
טונקלען זי בערג
און טריימען און שאפּן
געמייניאם אַ וועראָך ...

אין געסל בר יוחאי

ווא נאָר אִיך שטעל אָריין מײַן פֿוֹס
אין געסל בר יוחאי,
דערצע אִיך באָלד דאס שילדל "זְפוֹס" —
די צפּתער דֶּרוֹקָעָרִי.

די אַיִינְצִיקָע דָּא, אַוְיף אַפְּסָעַט
און אִיך ווּר שׂוֹין גַּעֲפָלָעַט —
אין דְּמֵיָּוֹן כִּיצְעָרְטָל אָון אִיך גַּלְעַט
מײַן נִיְּגָעַדְרוֹקָטָע העפּט.

זָאָל זַיְוַן אַ בענְטְּשָׁעֶרֶל אַ זִּינָּס,
אַ לוֹחְעֵלָס פָּאָרָמָאָטָה,
דָּעַרְשִׁינְעַן דָּא, אַזָּא גַּעֲפִינָּס,
אין דָּוּרוֹתְּזִיקָּן צְפַת —

וואָ יְיִדְישׂ מִיטָּעָרִיתִי, אִיךְ פִּילְּ,
זְגַעְבּוֹנְדָּן אָון גַּעֲקְנִיפָּטָה,
וואָ כִּיגִי אַרְוּם אַין גַּעֲסָלָעָךְ שְׁטִילָה,
אין יְעַדְן שְׁטִיְין פָּאָרְלִיבָּטָה.

וואו יעדער, וואס אנטקעגן שפאנט
אייז הארציק, איינון-נאנטו,
גלאיך כ'וואלט אַ לעבן נאָכאנאנט
געוווען מיט אים באָקאנט.

און ווען מיין בליך נאָך דֿא דערזעט
די ווערטער — זפּוּס, אַפְּסַעַט,
ווערט תיכּף צְפּת, דער אלטער צְפּת,
דער ליבסטער פּוֹן די שְׁטַעַט!

כבר המגינים

פארענדיקט זיך דאס געסל
בר יוחאי,
קומ איך אַרוֹיף אוֹיף דעם "כבר המגינים" —
דער פְּלָאָץ פּוֹן די באַשְׁצָער,
אַ פִּיצֵּל קִילְעָצְדִּיקָעָר פְּלָאָץ,
די גְּרוֹיס פּוֹן אַ סָּאלָאן
און ווי אַ טִּיְּטָאָץ זעט עס אויס.
אין סָאמָע מיט — צוּוִי בְּריַיטָע בענְק,
אייננס אַנטקעגן אַנדערו, ווי אַן גַּרְטַנְדָּל,
סִפְּירָן צו זַי צוּוִי שְׁטַעַגְלָעַך
און נָעַבְנָה די בענְק — קִינְדָּעָרְיוֹועֲגָעַלְעַך
מייט עַופְּהַלְעַך
און בַּיִ יְעַדְן וְועֲגַלְעַך זיך האַלְטָן שְׂטִיעַנְדִּיק אָן
אַ צוּוִי-זְרִיִּי קִינְדָּעָרְלָעַך,
שוֹוַן עַטוֹּאָס גַּרְעַסְעַרְעַע.
און די שַׁוֹּוַן גְּרוֹיְסִינְקָעַי,
זַי לוֹפְּן, שְׁפְּרִינְגָּעַן, לְיאַרְעַמְּעַן
אוֹיף דעם "כבר המגינים"

און יונגע מאמעס מיט די מאנגען זיעעלע
 די יונגע חסידים,
 טיל פון די, וואס זיכן אויף די בענק
 אין גערטנדל
 און טיל פון די, וואס לויפן נאך די גורייסנעק
 צו האמעווען און געבן עפעס אין די מיילעכלעך,
 זיך טעהן אויס מיט זי מיט ליבשאפט
טאטע-מאמשער
 אויף מאמעילשוּן יידיש.
 און צו די ברעקלעך קינדער אין די הענטלאָך
 מיט די זויג-פלעשטעלעך אין די הענטלאָך,
 זיך ווענדן מאמעס און שמועסן זיך זורך מיט זי
 אויף אַ בְּאַטְּעַמְּטָן שִׁינְיָנָם יִדְּישָׁ ;
 פונקט ווי די מאמע מײַנע מיט מיר
 מיט אַ פִּינְ-אוֹן-זַעֲכִיק יָאָר צָרוּיק...
 שטיַּי אֵיך אויפֿן "כְּכֶר הַמְגִנִּים"
 צוישן די צפת'ער חרבותות,
 אין די ערשות תמוז-טאג, תשל'יח,
 אַנְגַּעַשְׁפָּאָרָט אַוְיָף מֵיָּוָן קָוְלִיעַ-שְׁטָעָקָן
 און טרעָרָן שְׁטִיקָן מֵיָּן ...

מֵאָדָן ...

מאָדָן,
 וועע אַין צְפַת זִיךְ דָּרְיִיט אַיְדָּ אַרְוָמָעַט
 אָנוּ אַ הִיטָּל,
 ווערט עַס עַפְעָס פְּרִיקְרָעָה
 פָּאלְט אַוְיָף אִים אָנוּ אָוְמָחָן,
 קוּקָט מְעוּן שְׂוִין מִיט בִּיטּוֹל —
 אַ כְּלָבָן,
 וואָס אַין דָּעָר קָאָרְטִי,
 צְפַת אֵיז נִישְׁט פָּאָר אִים
 קַיְיָן אָוְט ...

אין טאג אריין

אין דערפּרֵי!
נאָך אַיְדָעָר
עַמִּיצָנֵס לִיפּוֹן בָּאוּווִין
אַרוֹיסְבָּרְעֶנֶגָּעָן מִיר —
מַה נִשְׁמַע מַה שְׁלֹמָךְ?
עַלְאָךְ אִיךְ זִיךְ
הַוִּיךְ אַוִיפּוֹן קָוָל:
— כָּא — כָּא — כָּא!
אוֹן שִׁיסְ-אוֹיסְ מִיטָּאמָאל:
— בָּסְדָּר!
תָּהִיה בְּרִיאָ!
שְׁלוּם רַב!
לְבָרִיאּוֹת!
לְהַתְּרָאות!
טוֹ אַ פָּאָךְ מִיטְ מִיְינָן אַלְטָן מִינְסְקָעָר הַוּט
אוֹן בְּרַצְ�וֹ
אַ שְׁטָעָל גִּיבְ מִיְינָן טְרָאָט
אין טאג אַרְיֵין!

אַיךְ בֵּין אֲזֹוי פְּאַרְטָאַרְאַרְאַמְּטָה,
פְּאַרְהַאְטוּעַטְ אַוְן צְעַפּוּגָן,
אַז צְשָׁתִי בַּיּוֹם בְּרַעָג
פָּוֹן הַעַלְ-צְעַשְׁפִּילְטָן
פְּלָאי-פְּלָאי-מְדִיקָן יִטְ
אוֹן זָעָם נִישְׁטָ פָּאָר מִיְינָעָ אַוְינָן ...

די יישראאל-רגע

אָ, זַי יִשְׂרָאֵל-רְגֻעַ,
 זַי אָז בֵּין מִיר טִיעָר,
 אַיְן לְשֹׁעַר!
 אוּוֹף אֶלְעָם כְּבִישָׁן*)
 אוּוֹף אֶלְעָם וּוּגָן
 הָעֲרָט אִיר מִין קָול:
 רְגֻעַ! רְגֻעַ! רָק רְגֻעַ!
 דָּעָר נְהָג**)
 שְׁוִין קָעָן מִיד
 מִיט מִין נָסָח — "רְגֻעַ, רְגֻעַ" —
 לְאַכְּס עַר פּוֹן מִיר גַּעַשְׁמָאָק.
 אָוֹן וּוּ נְאָר אִיךְ וּוּזָזִיךְ
 אָוֹן אוּוֹף וּוּאָס נְאָר כְּבָאַדָּרָף,
 שְׁרַיְיָ אִיךְ צָוָם אֶלְעָם עַרְשָׁטָן שָׁאָרָף:
 רְגֻעַ, רְגֻעַ! ...
 זַי דִּינְטַ מִיר גַּעַטְרִיִּי,
 וּוּדָעַם בְּלִינְדָן זַיְינַ שְׁטָעָקָו,
 מִיט אִיר כְּיוּעָל אַפְּיָלוּ
 דָעַם מְלָאָךְ-הָמוֹת דְּעַרְשָׁעָקוּוּ
 אַיְן פְּרַצּוֹף אֶבְּרוּם טָאָנוּ אִים —
 רְגֻעַעַ! רְגֻעַעַ!
 אָוֹן פְּרוּוֹן אַנְטְּרִינָעַן
 פּוֹן דָעַר שְׁוֹאַרְצָעָר פְּגָעַ ...
 אָ, זַי יִשְׂרָאֵל-רְגֻעַ,
 זַי אָז בֵּין מִיר טִיעָר,
 אַיְן לְשֹׁעַר!

*) כבישים — עברית: וועגן, שאסיען.

**) נהג — עברית: אויטאַבּוּס-שָׁאָפּוּר.

*

זו, פֿאָרגעַדְעַנְקַ,
 ס'גִּיט קִיְּנָעַר נִישְׁתַּמֵּיט לִיְּדִיקַן...
 נָעַם, אֹוֶיף טַשְׁקָאָוָעַס,
 טַו אֲפֿרָעַג אַט דָּעַם,
 וּוּהָיַן עַר גִּיט ? —
 וּוּעַט עַר דִּיר עַנְטָפָעָרָן :
 — אַיךְ דָּאָרָף עַפְעָס דָּעַרְלַיְידִיקַן...
 אָוָן פֿרָעַג אֲצֻוּיִיטָן :
 פֿוֹן וּאָנָעַן גִּיט עַר —
 וּוּעַט עַר דִּיר זִיכְעָר זָאנָן :
 — אַיךְ הָאָב עַפְעָס דָּעַרְלַיְידִיקָט...
 אָוָן פֿאָרָשׂ בֵּי קִיְּנָעָם נִישְׁתַּמֵּיט
 אָוָן קִיְּנָעָם זַי נִישְׁתַּבְּדַק —
 וּאָס אָוָן וּוּעָן ? אָוָן וּוּה ?
 ס'הָאָט יַעֲדָרָר זַיִן אָוָרָמוֹ
 אָוָן זַיִן רָוּ,
 זַיִן "פֿינְקָס" גַּעֲגָג,
 עַסְקִים אָוָן מַאְרְשָׁוֹטָן,
 פֿוֹן גּוֹרָל אַנְבָּאַלְאַנְגָּט,
 צּוֹם שְׁלַעַכְתָּן
 אָוָן צּוֹם גּוֹטָן... .

מנדייל.

שמעון-עליע...

כִּבְין זַי שְׁוִין אַלְיַין דָּעַרְעָסָן,
 וּוּעָן אַיךְ גִּיְּ פֿוֹן שְׁטוֹב אַרוֹיסָן,
 מַזְזַי אַיךְ תָּמִיד וּאָס פֿאָרְגָּעָסָן,
 וּוּי פֿוֹן זַי אַלְיַין אֲשְׁטוֹיס
 טָוָט אַיְן זִינְעָן אָוָן אַיךְ שְׁלַעַפְתָּן.
 זַי צּוֹרִיק אֹוֶיף אַלְעַ טְרָעָפָן.
 שְׁוִין גַּעֲנוּמָעָן, כִּיהָאָב דִּי זָאנָן,
 פֿוֹן מַיְן הוּאַי אַיְן טְרָאָט אַיךְ מַאְךָן,

טוט א זעץ אין מוח-יטירל:
 ,,און דאס נייטיקע פאפirl ?"
 פון דאס ני די טרעלען ציל איז,
 פרווע באראין זיך : מילא...
 דאס פאפיר איז שווין בי מיר —
 "זע, קארש, תכשיט, נישט פאלריר", —
 און מײַן טיסטער טיפער כ'שטופ עס
 און מיט מזל שווין איז טופע.
 וויזער טוט א זעץ אין קאָפּ:
 "צוגעשלאָסן ?" — כ'שטעל מיך אָפּ,
 ס'זוכט, די שטוב געלאנָן אָפּ...
 ס'וויל נישט אנדערש גאָט מיך שטראָפּ...
 "צוגעשלאָסן ? יאָ צי נײַן ?"
 מוז איז דאָך אָ קוק טאן גײַן.
 שלעפּ איז זיך צעדרייט צוריק. —
 שמעוּן-עליע מיט דער ציג...
 מאָנְדִּיאָל.

אין גאָס דורך אָ פענטער אָ צעפֿראָלטן
 די נײַס פון טראָנאַיסטער דערהער אָז :
 צוּיִ ווערטער ווי רעדער ווי שׂווערע...
 "משטרה חוקרט" ...
 ס'האָט ווער שווין אָ נאָנטן פֿאָרלוּרָן...
 עס לוֹיעָרָן גַּעפְּאָרָן,
 די העצעער בּוֹיעָרָן,
 פֿאָרְקַּלְעֶמֶט דַּעַם גַּעֲמִיט —
 חַבְּלָה,**) דִּינָמִיט ...

*) משטרה חוקרט — עברית: זיין פֿאָלִיצִי פֿאָרְשָׁט.

**) חַבְּלָה — עברית: טֻעָרָאָקְטָן.

און איזידל, אַנְשְׁטָעֵנְדִּיק מִיְּזָעֵלָע...

קינדווייז, האט נישט איזן מאָל
זיך געשאָקלט אוֹן געשאָקלט
אוֹן אַרוֹוִיסְטָעֵפָאָלן בֵּי מִיר אַ מִילְּךָ-צִינְדָּל,
געַזְעַנְק אַיךְ, אָז מִין באָבע פְּלָעַגְטָוּן דָּעַם מַאֲכָן
אַ שְׁפִילְ-חַנְדָּל:

אַיךְ פְּלָעַג זיך בֵּיְסְטָרְסְּן אַוְיְוָן אַנְדְּעָרְשְׁטָעַלְן
אוֹן מִיט פְּאַרְגְּעָנִין
אוֹיסְרוֹפָן מִיט דָּעַר באָבעס אַ נִּיגּוֹן:

— מִיְּזָעֵלָע, מִיְּזָעֵלָע,
נאָז דִּיר מִין בֵּיְנְעָרְן צִינְדָּל
אוֹן גִּבְּ מִיר דִּין אַיְזְעָרְנָעָם...
אוֹן טָאַטְעַ-מַאְמָע אוֹן דִּי באָבע
פלָעַג שְׂמִיכְלָעַן אוֹן קוּעָלָן.
נָאָר שְׁפַעְטָעָר,

הָאָב אַיךְ עַס שְׁוִין בֵּי דָּעַם מִיְּזָעֵלָע
ニִשְׁטַ גַּעַבְעַטְן ...

אַבער אָן אַיזְדָּל, אַנְשְׁטָעֵנְדִּיק מִיְּזָעֵלָע
מִיט אָן אַיְזְעָרְנָעָם זְכוּרָן,
דוֹרְכְעַפְלוֹיָגָן אַזְוִיפְיל יָאָרָן,
ニִשְׁטַ גַּעַוְאָלָט אַפְנִים,
אַיךְ זָאָל אִים דַעַרְמָאָנָע
אוֹן מַאְנָעָן —

אלְיַיָּן
פְּאַרְבִּיטָן אֶלְעָמִינָע בֵּיְנְעָרְנָע
אוֹיף אַיְזְעָרְנָע צִיּוֹן ...

אוֹר יהוּזה.

מיין לעבן...

מיין לעבן — אַ בִּיטְעָרָע יַאֲגַעְדָּע,
אַ צּוֹטְשֻׁעְפֶּעְנִישׁ,
עַסְטֵ זִיךְ אֵין מִיר אֵין וּוּ אַ קְלִיפָה
אוֹן תְּמִיד וּוּ דִי כּוֹאַלְיעַ בִּים בְּרָגַג
מִיטֵ אַ וּוַיִּסְן שְׂוִימִיקָן סִם אַוִּיףֵ דִי לִיפָן,
נַאֲרֵ אֵיךְ רַיִיס עַס פּוֹן זִיךְ וּוּ אַ שְׁרֵץ נִיטֵ אַפְּ
אוֹן צְעַרְטָל עַס אוֹן גְּלַעַט עַס וּוּ אַ מְכָה
אוֹן הִיטֵ עַס, וּוּ דִי אוֹינָן אֵין קָאָפְ...

בְּאַשְׁטָעַל אֵיךְ שִׁינְעַ פְּאַלְיכָעַס...

אַ דְּאָנָק דַעַם אַיְיבָּרְשָׁטָן,
כִּבְין אֲוִיס עַולָה חַדְשָׁ,
שְׁוַיְן אַלְץ אַיְבָּרְגָּעְקוּמוּן —
דִי עַרְשָׁטָע טַעַג קָוָרָאַזְשׁ,
דָעָרָנָאַךְ דָאָס אַומְלוּפָן
פּוֹן דַעַם מְלָוֵן צַו דַעַר סְכוֹנוֹת,
דָאָס קָאַלְטָע לְוָנְגָאָוָן לְעָבָר —
סְבָלְנוֹת ...
אוֹן דָאַךְ, אֵיךְ הָאָב שְׁוַיְן אַלְץ דָאָס נִיטִיקְסָטָע,
אֲוֹזְדָאִי גּוֹטָ,
גַעֲלִיבָן מַעַר נִישְׁט פְּאַלְיכָעַס בְּאַשְׁטָעַל
פְּאַר מִין לִיטְעָרָאַטָּר דַעַר יַדְישָׁעַר
(דָאָס אַגְּגָעְוּיִיטִיקְסָטָע),
נַאֲרֵ קְיוּעַנְקָל זִיךְ אוֹן בֵּין מִיטֵ זִיךְ נִישְׁט זִיכָעָר —
נִיטֵ אַיְיבִיקְ האַוּוּטֵ מעַן ...
אוֹן וּעָרֵ וּוּטֵ נְאַכְדָעֵם וּוּלְעֵן
אַרְיִינְקָוָן אֵין מִינְעַ בִּיכָעָר
אוֹן סְתָמָ, בְּאַדְאָרְפָן זִיךְ ? ...

און, אפשר ניט איזו? —
 אַ טראכט אַיך גִּיב צעקלעט, —
 בטעוּן, פֿאָרט בֵּין,
 ניט אַין דער פרעמדוֹ,
 זיך קען נאָך אַיבערזריריען...
 און זָאלְן זִיך דֵי לִיבָּעַ בִּיכְעָרַ פֿרִיעָן, —
 באַשְׁטָעל אַיך שִׁינְעַ פֿאַלְיכְּעַס!...

אַ שאָל מִיט קוּוּק זַילְבָּעָר

מיט אונדזער בלויין אנד-אויטאָבוס
 אַ דְּרִי אַיך גִּיב מִיר,
 ווי מע זָאגֶט עַס, אוֹף אַיִן פּוֹס
 און אַיִן-אוֹן-אוֹיס אַין פִּיר פּוֹן מִינְעַ שְׁטָעַט —
 יהוד
 אַון לוֹז
 אַון רְמַלה,
 תְּלִיאָבִיב
 אַון כִּידָאָרְפַּ קִיְּנוּ מִיקְרָאָסְקָאָפַּ נִיטוּ,
 קִיְּנוּ שְׁפָאָקְטִיוּוּ,
 מִינְעַ בְּלִיק דְּרָעַזְעַט
 אוֹף דֵי גַּעֲיכְטָעַר
 טוֹנְקָעַלְעַ אַון לִיכְטִיקָע
 אַ מִינְדָּסְטָע שְׁפְּרָעַנְקָעַלְעַ אַון בְּרָאַדְעַוְקָעַ,
 אַיְוֹן קָאָך פּוֹנְעַם הַמוֹן דָּעַרְקָאַן אַיך שְׂוִי
 אַיְוֹן יְעֻטוּדָן פְּאַרְשִׁוֹן,
 וּועְרְ סְ'אִיז דֵי "סְמַעְתְּעַנְעַ"
 אַון וּועְר — דֵי "סְרָאַזְוּעַטְקָעַ"
 נָאָר לִיבָּר אַיז פּוֹן אַלְזַ
 דֵי יוֹנְגְּקִיִּיט,
 שְׁפְּרוֹזְלְזִיקָע בְּלִיצְקִיִּיט,
 דָּעַר גְּלִיעַנְדִּיקָעַ אַטְעַם פּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 פּוֹנְקָט ווי אַ שאָל מִיט קוּוּק זַילְבָּעָר

צעשיט זיך מיט א מלא
אויף אן א שיר פרישצאָפלדיקע,
שיינענדיקע זילבער-קייקעלעך —
אברהמעלעך און איציקלען,
ושושנהמעלעך און חיהקעלען.

ווען א קוקאָווקע בין איז...

עד, ווען א קוקאָווקע בין איז,
געפלויגן וואָלט איז יעדן זומער-אָוונט
צום בִּיתְאָבוֹת,
צום שטיילן ווינקעלע אין סאָז,
דאָס פָּעַנְצְּטָעַר אָפָּן אַיז,
דאָרט לעבט אָן אַלְטִיטְשָׁקָע,
אָטְרֵיַע לְעַזְרִיָּן,
פֿוֹן דִּי גַּעֲצִילְטָע
מִמְשׁ דִּאָס מַאֲכִימָעַלְשׁוֹן הַיִּלְטָזִי...
כִּיוֹאָלֶט צוֹוִישָׁן צוֹוִיגָן שׂוֹוִיגָנְדִּיקָע
זיך באַהָאלְטָן
אוֹן דִּי גַּעֲלִיטְעָרְטָע אוֹן קְלָאנְגְּעַנְפּוֹלָע
קְוֹקְיוֹוֹוֹנְטָשָׁן
פֿוֹן סָאמָע טִיף נְשָׁמָה פִּיְגְּלָשָׁעָר
איִינְסָ נְאָכָן אַנְדָּעָרָן אַין לוֹפְּטָן לְאָזָן שׂוֹעָבָן
צַו אִיר, אַין חִדְרָאַיְזָאַמְּעָן:
קוֹרְקוֹ, דַּעֲרָמוֹנוֹנְטָרָט זַי!
קוֹרְקוֹ, גַּעֲוָונָט, גַּעֲנָעָן זַאלְסָטוֹ וּוּרָן,
קוֹרְקוֹ, אַ שָּׁאָק מִיט יָאָרָן לְעַבָּן!
קוֹרְקוֹ, מִיט דִּיר, מִיְּן טְרֵיַע לְעַזְרִיָּן,
מִיְּן אַלְטִיטְשָׁקָע,
גַּעֲבָוָןְזָן אָוֹן גַּעֲקְנִיפָּט
מִיְּן טְרֵיִיסָט,
מִיְּן הַאָפְּעָנוֹנָג,
מִיְּן שְׁטָרָעָבָן...
אָ, ווען אָ קְוֹקְיוֹוֹקָע בין אַיז...

אוֹר יהוֹדָה.

אין נאכטַה ימלְנָתְנִיהָ עָרָה

עס שועבעט די נאכט ...
קײַן אויג נאָך כ'האָב נישט צוועמאכט ...
אין פענץטער אָפּגענעס מיט די גָּאָרְדִּינְעָן
פלאטערט אָום דער يولְ-יוֹינְט ;
איי בלאָז אָין זיך — פונקט ווי מעוברתיע.
די מועיר-האָטעלן אַין לבנה-שיין,
ממיר וויזן אויס ווי קעסטלעך שועבעבעלך,
כاطש ניב אַין זיך אַשׁועבעלע אַ ריב ...
כבי מיר אַין מוחRodזערט זיך,
מרחבות קרייזן אָום ווי קראען ...
אצינְד, אַין אַט די נאכט-שעה
שווימט מיין זון אויף "דיימאנְד'")
אַין אַקען אַטלאָנטישן ...
צי אלֶּז קשורה איז ? ... —
קײַן ברעקל וואָלknדָל אַין נאכט-הימל נתניה'ער,
קײַן פיכָל בלִיזָן,
קײַן דונער נישט אויף אַ רפואה ...

³⁾ דמיון — א פראקט-שייף פונעם ציווילן ישראל-פלאט.

וואו איז מײַן געליבטער ...

איז דען ניט דער יס-ברעהג ביי נתנניה
אָז צויבער-מעשעלע ? —
פּוֹן קִילֵּן שָׂאַטְ�ן וּוְאלְדִישָׁן
די זויטען וּאֱצָן
איך רייס ניט אָפֶן מיין בליך אָונַּן אָנָּף
אויף די באזונגע, די בורשטיין שניעו-וַיִּסְעַן
כוואליעס ;
וַיִּקְאָכְנוּ, אִידָּן ...
אָונַּן פּוֹלוֹצָעַם ברעננט מֵיַּן דְּמִיוֹן מִיר —
מַזְהָרָסִיבָּר,
טִישָׁעַטְלָאָגְּן)

דעם פינצעטערן באראך פאָר אלטע לײַט און אַינוּאַלידן
 (מייט די דריינְגָּרְנְדִּיקָּע נְאָרוּס)
 און דעם זַעֲקָא²) שאָקָאָרָאו
 פון די בּוֹכָאָרָעָר יַיְזָן...
 ... ווען אוַיסְגַּיְוָן נַעֲמֵת אָן אַרְעַסְטָאָטָן,
 מִיט דָּעֶר נְשָׁמָה פֿאָכְטָן,
 הַוִּיבְט דָּאָן שאָקָאָרָאו
 ווי צוֹם הַיְמָל אַוִּיפָּצְיָין הַאָנְטָן
 רַמְזַיְמָדֵיק : — "אוֹזְשָׁע קִיפִּיטָן"³
 — עַס מִינְיָנְט אַוִּיפָּמַעְלָשָׂוֹן —
 יַצִּיאָת נְשָׁמָה...
 זַי קָאָכְט שְׁוִין, זַיְדָט, זַי אַז שְׁוִין אַרְטִיך...
 —

עַס לוֹפָן קִינְדָּעָלָעָץ פֿאָרְבָּי
 מִיט פִּילְדָּעָרִי : — "אַרְטִיך" ! "אַרְטִיך" !⁴
 מִיט שאָקָאָלָאָד...
 אָדָאָנְקָזְזִיְּ, די קָוְנְדִּסְיְּמָלָעָן,
 זַי שְׁלָאָגָן מִינְיָנָע נָאָר נִיט הַיְמָלָעָע
 גַּעַדְאָנְקָעָן אַיבָּעָר

— שָׁאת !
 אַגְּבָּ, דַּעֲרַמְאָן אַיך מִיר דָאָס לִידְעָלָע
 דָאָס טְרִיבְּעָן
 וּוֹאָס אִיר גַּעַדְעַנְקָט גַּעַוּוִיסָּט
 עַס הַוִּיבְט זַי אָנוֹ אָזְזִי :
 "אוֹי, לִיאָק אַיז גַּעַזְלָצָן,
 מַאֲרַצְיָשָׁעָנָע אַיז זִיסָּט.
 וּוּ אַיז מִין גַּעַלְיבְּטָעָר ?..."

¹ טַיְשָׁעַטְלָאָג — אַיְינְגָּר פָּוּן די גַּרְוִיזָּמְסְטָע סְטָאָלִיךְ-לְאָגְנָרָן.

² זַעֲקָא — רַאֲשִׁיתִיּוֹת אַוִּיפָּצְיָין רַוְסִיש — בָּאַטִּיטִית אַיְינְגָּשְׁלָאָסְעָעָן,
 (פֿאָרְטְּפֿאָרְסָע אַרְעַסְטָאָטָן).

³ "אוֹזְשָׁע קִיפִּיטָן" — רַוְסִיש : עַס קָאָכְט שְׁוִין.

⁴ אַרְטִיך — אַפְּרַכְנָעָן פָּוּן אַיְזְקָרָעָם אַין יְשָׁרָאֵל.

אין מיטן העלן טאג

"יארנו, יארו מיינע — געשטריייפטע דרייפן".

1936 יאר — פון מיין בוך "אן אַ שאטן".

הנפוץ ביותר בז'אנר זה הוא:

אין וועלדליך,
בימים שיינעם ברעה פון ים
אין מיטן העלן טאג,
וoidער
אויף די ווייעס מיינע
אָ זְרִימְעָלָע נִידְעָרְטָ...
און אַיְן חֶלּוֹם שְׁוֵין אַיךְ פִּיל
זִיךְ שְׁפִילְטָ מִיר דָאס יִסְיוֹינְטָל בָּיִם רַאֲנָךְ
און עפְנְטָ מִיר פָאָוָאלִינְקָעַ זִיךְ דְלָאָנְגָעַ פָוָן מִינָן הַאֲנָטָ
און נַאֲרָט בֵּי מִיר אַרְוִוִיס מִינָן פָאָק מִיטָן יָאָרָן —
זִיךְ גַּעַשְׁטְרִיְיפְטָעַ דְרִיפָן...
זִיךְ... אויף די באָזְוָנְטָעַ כּוֹאָלְיעָס
פִּינְקָלְעַן זַיְן אָוָן קִיְּקָלְעַן זִיךְ אָוָן לוֹיְפָן...
בֵּין אַיךְ יִנְגָג, יַוְגָג גַּעַוָּאָרָן...
און גּוֹפָא אַיְן מִינָן חֶלּוֹם
אַיךְ וּוּקְ זִיךְ אוּפְעָטָ מִיטָן אֶ שְׁפָרוֹוָגָ:...
אווי, קָאָפָ, מִינָן קָאָפָ,
שיר נִישְׁתָּפְאָרְשְׁפָעְטִיקָט כִּיהְאָבָב
מיינ זָוָן אַפְצָוּנְעָמָעַן פָוָן קִינְדָעָרְגָּאָרטָן,
ער וּוְאָרָט שְׁוֵין אויף מִיר דָאָרָטָן.
אַט לוֹיְפָט עָר מִיהְאָלִין אַנְטָקָעָן,
אין זַיְן הענְטָל האָלָט עָר דָעַם שְׁלִיסְלָל פָוָן שְׁטוֹבָ
אַיךְ כָּאָפָ מִינָן זָוָן אויף זִיךְ הענְטָל,
קוֹשָׁ אַיְם, הַאַלְזָ אַיְם —
מיינ פָּאָרְמָעָן...
טוֹט עָר אויף מִיר אָ קָוָק שְׁוֹלְזִיק
מִיט שְׁטִילָע טְרִיבָע אוֹיגָן:...
— אַיךְ בֵּין דָאָק עַרְשְׁטָט גַּעַשְׁטָאָנָעָן
מִיט דָעַר מַאֲמָעָן אַיְן גַּרְזָוב... .

ווע ביסטו אונגעקעפלויגן? ...

אין וועלזל,
בײַס-שׂוּיְנָעָם בְּרַעֲגַּפְּוֹן יִם,
אין מיטן הַעַלְּן טַאָגָן
וּוִידָּעָר

אויף די וויעס מײַינָע
אַזְרִימָעַלְּעַ נִידָּעָרְטַּ ...

אונדזער רעטער...

איך פֿעַקְעִימְעָקָע
פֿוֹן הַעַטְּ-הַעַט
אוֹן נִיט גְּעוּווֹסֶט — דֵּי טַשְׁעַרְנָאָוּוּצָעָר
אוֹיסְגַּעַקְאָכָט אָזְזִי מִיט יַעֲקִישׁ ...
כִּיחָבְּ צָוּיִי בָּאַיְאָרְטָע שַׁוּעַסְטָעָר דָּא גַּעַטְרָאָפָּן —
פֿוֹן טַשְׁעַרְנָאָוּזִיךְ זַיִ שְׁטָאמָעָן :
קְלָעָרֶת אוֹיף די עַלְטָעָרְמִיר, סַאְפִּי :
— מִיר הַאָבָּן מִיטְן פָּאָטָעָר דִּיְתָשׁ גַּעַרְעָדָט
אוֹן תָּמִיד יִדְיִישַׁ מִיט דָּעַר מַאֲמָעָן .
פרָעָג אַיךְ זַי :
אוֹן וּ פְּלָעָגֶט אַיךְ זַי מַאֲמָעָן רַוּפָן
הַיְּנִמְשָׁ אַונְ פָּאָרְצָוִיגָן ? —
אוֹן הַאָרָצִיק זַיִ צַּעֲבְּלִיצָן סַאְפִּיס אַוִּיגָן :
— גַּאֲרָ פְּשָׁוֹט, סַאְסִיעָלָעַ,
נַאֲךְ אַונְדָּזָעָר מַומָּע סַאְסִיעָא אַנְאָמָעָן ...
דָּעָרוּג אַיךְ זַיִ אַזְוַעַדְתָּ טָאָן
צַו דָּעַר יַגְגָּרָעָר, צַו פְּרִיצָן :
אוֹן אַיךְ הַאָט אַיְיָר מַוְתָּעָר
אוֹיךְ גַּעַרְופָּן נִיט אָזְזִי, מַסְתָּמָא ? ...
לְאָכָט זַי : פְּרִיזְעַ-דִּיזְעַל, —
אוֹן גִּיט צַו עַרְנָסֶט :

— מיר האבן דאך געלעבט אונטערן אײינפלוס
פון פרענק-יאזעף דעם קייזער
און רײַזָן צוישן זיך עד היום יעקייש
און לעזּן דײַיטשׁע ביכער, בלעטער...
און איך טראקט —
אוֹי, זורכגעפֿרָעַסְן אָוּן צעטְאַטְשָׁעַט בִּיסְט
מיין פָּאלָק
פָּון פְּרָעָמֶדֶע שְׁפָרָאָכוֹן,
פְּרָעָמֶדֶע גַּעֲטָעָר
און בלוייז דער אַיְבָּעַרְשָׁטָעָר אֵיז אָונְדוֹעָר
רעטער...

★

כִּישְׁטוּעַק אָוִיס מֵיִן קָאָפּ
צָוּם וּוַיְנַטּ פָּון יִם
און פְּרִישָׁ אָזְזִי זִיךְ אַטְעָמֶת אָפּ
גַּעֲרָאָם.
אוֹי, וּוְיַלְעַר וּוַיְנַטּ, דוּ פְּלָאַטָּעָר,
הַודָּעַ מִידּ אַרְוּם
צְוַזְּאַמְּנוּ מִיטְן וּוַיְכִין כּוֹאַלְיָעַדְרָעַש אָוּן בְּרוּם.
מֵיִן יַעֲדַן אַדְעָרֵל כִּפְאַרְטָרוּי:
צַוְּ שִׁיְינְקִיְיטּ שְׁטָרָעָב !...
צָוּם הַאֲרִיזָאנְטּ אֲ בְּלָאַנְזָשָׁע טוֹטָמִין בְּלִיקְ,
דַּעַם יִם אָוּן הַיְמָל הַילְטָ פָּון וּוְאַסְעָרְבָּלוּי
אֲ גַּרְיְינְג גַּעֲוָעָב,
אֲ קְוִים בְּאַמְּעָרְקָטָעָר זִילְבָּעָר-זְעָפָל —
אוֹן וּוֹעַן אִין אַוְונַט כְּגַיִי פָּון יִם צְוָרִיק,
אִין קָאָפּ אֲ זִיסְעָר הַזְּדָעְרִי-גַּעֲרוֹוִישׁ.
אֵיךְ שְׁפָאָס : דוּ הַאֲסָט דִּיְיָן קָאָפּ פְּאַרְטָוִישָׁט,
נִיטּ אַנְדָּעָרָש, אוֹיָף אֲ מוֹיְעָרְקָעָפָל ...

אַ תְּמוֹזָאָוָונָט

אַ תְּמוֹזָאָוָונָט ...
עַס אִיז דֵי זָוָן אַין יִם פֿאָרָזָוָנָקָעָן שְׂוִינוֹ,
די שְׁקִיעָה-ווָאָלְקָנָס וּוָעָרָן אֲוִיסְגָּבָלִיכְט
אוֹן זָעָן אָוִיסֶן, וּוי עַרְגָּעָץ וּוִיְיטָעָ שְׁרִיפָהָס ...
סְיֻוּעָרטָ טְוִינְקָעָלָעָר אַוָן טְוִינְקָעָלָעָר —
די פֿינְצְטָעָרְנִישָׁ צָוָם בְּרָעָגָ פֿוֹן יִם דְּעָרְגְּרִיכְטָט.
אוֹן בִּימָם לְאַמְתָּעָרְנוּשִׁיָּן כִּידְעָרָעָ באַשְ׀יִימְפָּרָעָלָעָך
די כּוֹזְאַלְיָעָס לְיוֹפָן, לְיוֹפָן ...
אַיךְ קָוָקָ אַוָן גָּאָף,
וּוי שְׁטְרָעָנָגָ סְיַאִיזָ אָפְגָעָהִיטָ דָעָרָ אִינְטָעָרוֹוָאל,
די שְׁטְרָעָקָעָ צְוִוָשָׁן כּוֹאָלְיָעָ-וּוָאל אַוָן
כּוֹאָלְיָעָ-וּוָאל !

מִיטָ אלָעָ חֹשִׁים אַיךְ דְעָרְפִילָ דָעָם צְרִיבָעָר
פֿוֹן באַשָׁאָן.

די כּוֹאָלְיָעָ יָאָגָט נִיטָ אַן אַין אִיר גַּעַלְאָף
קִיּוֹן אַנְדָעָרָע. אַוְמָצְוָרְטִילָעָעָס אַיזָ דִי
אָפְגָעָזְוָנְדָעָרְטִיקִיִיטָ,

די גַעַלְעָכָעָ יְחִידִישִׁקְיִיטָ דִי וּוֹנְדָעָלְעָכָעָ ...
אַיךְ שְׁטִיָּ בִּימָם-בְּרָעָגָ פֿוֹן יִם בְּאָרוֹוִישָׁט, גַעַלְעָפָטָט,
מִיטָ שְׁטִילָעָרָ נַאֲכָט אַוָן מִיטָ דָעָרָ וּוּלָטָט באַהָעָפָט ...

דָאָס באַזְילְבָעָרָט פִיכְלָ קָאָפְעָלָע
אוֹיָף דִיָין גַעַרְוִוִיטָן שְׁוֹאָרָצָן קָאָפָ מִיטָ הָאָרָ,
דְעָרְמָאנְטָ מִיר אַן אָסִינְעָ-בְּלָעָטָל
אָסִינְעָ-צִיִיטָ,
וּאָס זִיךְ פֿאָרָפָלְאָנְטָעָרָט הָאָט אוֹיָף דִי יְעַלְאָוָעָ
צְוּוֹיָגָן
אַין וּוִיְיסְרוֹסִישָׁן גַעַדְיכְטָן באָרָ ...

די וואָנצעלעך געפערלעכע,
זii זען אויס פונקט ווי א פֿאַדְקָעוּ...
ארום דער אייבערלייפ און גUMBUR.
אַ Kosch אַ הייסן, ווען זii שטעמעפלען אַפּ,
געמט פֿיעיר שפֿריצן.
די מoidזן זיך פֿאַרדְרִייט דער קַאַפּ
אוֹן שלענגלען זיך ווי בליצן.

דער יונגער יס-ווינט

אוּוָעַךְ דער תְּמוּזְ-טָאָגּ...
ס'הָאָט שווין די פֿלאָמְנְדִיקָע שקיעה-זון
געזונט אָוּן פריש אָוּן קִילְעִיכִיךְ
אייר שטָאָרְבּ-סְפֿעְטָאָקָל אָפְגַעַשְׁפִילֶט —
איין יִם פֿאַרְזּוֹנְקָעַן...
בַּיִם בְּרָעָג וּוּרְטָטָוּנְקָעְלָעָר אָוּן טוֹנְקָעְלָעָר...
אוּן יִם אָוּן הִימְלָ, אָזְוִי וּוּיְ שְׁוּעָסְטָעָר: צוּוִי גַעֲרָעָמֶט
איין שאָלְ-גַעְוּעָבָן אֵינְגַעְהִילְט
פֿאַרְשּׂוֹוִינְדָן איין דער קִילָעָר זְוּמָעָר-נְאָכְטָ...
קִיּוֹן שאָטָן נִיט גַעְבְּלִיבָן פָוּן זִי טָאָגְקָאָלִירָן,
ס'הָאָט אַלְצָ זִי חַשְׁכָות אֵינְגַעְשְׁלוֹנְגָעָן...
בלוּיז דער באָהָעָמָעָ-פֿיאָנִיסְט דער יונגער
יס-ווינט

אייז וואָך,
וואָס הָאָט עָר צַו פֿאַרְלִירָן...
בַּיִי לאָמְפָרְשִׁין לְעֵם בְּרָעָג
אייבָעָר זִי שְׁנִיְיְ-זְוִיְיסְטָעָ קְלָאָוִוִישָׁן פָוּן כּוּאָלְיָעָלָעָךְ
(וּוי בלְאָנְקָעְנְדִיקָע נְעָגְרִ-צִיִּין)
מייט נְאָגְנְדִיקָעָר שְׁטִילָעָר בעַנְקָשָׁאָפְטָחָן,
ער הערט נִיט אוּפּ, דער יונגער ווּינְט, צַו מּוֹזִיצִירָן...

אין טרייסט, אין נס...

פָּרֶר אִיטְשָׁע גָּלְדְּבָּרָג

ניט דאס בשמייס-ביבסל, ניט דער אלטער שבתיגו,
ניט דער יידיך דער אלטער שבתיגו,
און טרייע שבת-שייקסל
און ניט די טראס-קענדיקע המרגראגערט,
דער פשחיזיקער לאנגער פאמעליע-שטיקון,
דער לי'ג-בעומר-גענעראל מיטן פיליאון בויגו,
און ניט די שבוואות-דייקע קנישעס מליכיקע,
וואס יעדערע פון זי איז גרעסער פון אַ
האנט-גראנטעל — אַ לִימָאנְקָעַ

אוֹרְאוֹץ נִשְׁתַּת דָּעָר, אַ בְּלִיאָסָק אוֹרְפָּאָג,
צַו סְלִיחּוֹת גַּיְינַן, דִּי זַינְד צַו אַפְּטְּרִיְּסָלָעַן
איָן וּסְיִשְׁן איָן פַּרְעָמְדָן אַסְעָרְטִּיךְ...
און ניט דאס גְּרוֹזָאָס דּוֹכְעָנָן יוֹסְ-כִּיפּוֹר
מיַט שְׁלָאָבָּרִיךְן הַארְצָן,
אוַיסְגָּעְבְּלִיכְטָעַ לִיפּוֹן,
דָּאָס אַלְךְ נִטְהָלָפּוֹן וּוּעָטָן,
וּוַיְילְ פְּרִירְ, צַיְ שְׁפָעְטָעַר,
זַיְ וּוּלְן איָן אַ נָּאָוֵוַנָּעַן, דִּי רַוְּצָחִים,

תוֹכְפְּגָלִיךְ,
וְיִ דָּאָן, אָוְנְדָּז נְעַמְּן שְׁנִיְּזָן, מִימְתוֹן, דְּרָדוֹשָׁן
און פָּאָרְבָּרְעָנָה,

צְעוֹוַיְעַן אַיבָּרָה, פְּסָטוֹעַ פְּעַלְדָּעָרָה-וּוּלְדָּעָר
אוֹנְדָּעָר אַשְׁׁ,

נִטְהָלָפּוֹן וּוּעָטָן דָּעָר חִיּוֹקִים שְׁרִיְּיָעַן,
דָּעָר "טְאַטְּעַ-פְּאַטְּעַרְ" אַלְהָיָנוֹ נְאַשְׁׁ...".

איין טרייסט, איין נס :
אויף לייבלעכער אויף ערץ קדמוניישער
אי אונדז באשערט דערלעבן —
די בליז-האסטיקע אוון גאטס-גבענטשטע
כפירעלעך-ביינלאך,
די טאנקען טויזנטער מיט שטאַלענע מיט
העלפאַנד-שנאָבלען מעכטיקע
אוון די געוּאגטעה זין אוון טעכטער אונדזערע
באוּאָן אונדז, באַשיצן
טאָג אוון נאָקט
מיר זאָלן רואֵיך, שלוחה זיך
איין אונדזער שיינער ליכטיקער ישראל-סוכה זיצן,
זיך ווילטיקן
אוון שמחת-תורה מיט די רײַנִיקִיטֶן
צוזאמען מיט די אַיִינְיקָלָעָך אוון אוֹראַאיִינְיקָלָעָך
אויף די הענט,
צו מארח-זײַיט געוּעַנדַט,
אַרוֹיס מיט טענַץ אוון מיט געזָאנְג
איין קָאָרָאָהָאָז,
בֵּי יְעֻדָּן חֲדוּהָ-טְרָאָט,
פָּוֹן טִיפָּן הָאָרָצָן אוֹיסְצָרוֹפָן אוֹיפָּן קוֹל :
— אֶל מִזְלִיבְרָכָה אוון גַּעַזְוָנְט
איין יְעֻדָּן דִּיְנָעָם עַמְדָעָלָע, יִשְׂרָאֵל !

1978, אוֹר יהודָה.

דַעַצְעָמֶבָעֶר

דורךיסיקע וואַלְקְנֵס אָוּן רַעֲגָנָס —
דַעַצְעָמֶבָעֶר.

אָוּן טַרְעָרָן פֿאָרְגִּיסָן דִי שַׁוִּיבָן.
נָאָרָ קְלָנְגְּפּוֹלָ, קָאָלִירִיךְ מִיּוֹן שְׂטִימָוָגָ,
מִיּוֹן טַעַמְבָעֶר.

אַלְצָ פֿרְיַילְעָכָרָ פֿוַיְקָן אִין הַאָרֶצָן דִי טְרָאָפָנָס;

— אָוִיָּ, גַּשְׁמָ, אָוִיָּ, גַּשְׁמָ, הַיִּיסְטָ גַּלוּבָן.

פֿאָרָ לִיבְשָׁאָפָטָ מִיּוֹן הַאָרֶץ אֵי אָוִיךְ אָפָן

דַעַצְעָמֶבָעֶר!

זָוְנְטוּיקְ פֿרִי

זָוְנְטוּיקְ-פֿרִי, אִין אוַיטָאָבָוָס-גַּעַזְשָׁוָם,
אוֹוָף תָּחָנָה מְרַכְּזִית — אָוְמָעָטוֹם
אַרוּם מִירָ, דַעַם אַלְטָן סָאָלְדָאָטָ מִיטָּ דַעַרְ קְוּלְיעָ —
מִיּוֹנָ ווּקְסִיקָעָ, לִיכְטִיקָעָ זַיָּן — חִילִים
מִיטָּ בִּיקָסָ, אַוּוֹטָאָמָאָטָ אֵין דַעַרְ הַאָנָטָ.
אִין זְמִיוֹן אֵיךְ קַושְׁ זַיָּ אָוּן רִימָ,
גַּיִ זִיכְעָרָ,
מִיּוֹן לְעָבָן — פֿוֹלְבּוֹלְטִיקְ-גַּעַשְׁפָאָנָטָ
אוֹן מִיּוֹן קְוּלְיעָ, אֵיךְ פִּילָ,
אֵיזְ שְׂטָאָלָץָ, פָּאָנִיבְּרָאָטָ,
מִיטָּ יְעֻטוֹיְדָעָרָ בִּיקָסָ, אַוּוֹטָאָמָאָטָ.

1976, מגדיאל.

אנטקעגן זונ-דעגן

א

דער פילאט שליסט אויס דעם מאטאָר.
מיין אַטְעַם ווּרט שטיילער, דינער.
דאָס מיידל, וואָס איז אלט זיבען יאָר,
קריכט פון דער קאָבִינָע.

גַּאֲפַט דָּאָס גַּאֲנַצֵּע אַעֲרָאָדָּרָאָס-פָּעַלְדָּ,
גַּאֲפַט אָוֹן בָּאוּוֹנְדָּעָרְטָ :
דאָס מִיְדָל הָאָט זִיךְ אַוִּיפָּן פְּלִיגָּל אַרוּוּפְּגָּעָשְׁתָּעָלָט
אוֹן זִיךְ אַפְּגָּעָזְוּנְדָּעָרְטָ.

בלאנקט אויף מיין פרײַז, ווי אַשׁוּעָרְדָּ,
וואָס טוֹט זִיךְ אֶרְיסְפּוּנָעָם שִׂיְדָל,
צְוִישָׁן הִימְלָאָן עַרְדָּ —
דאָס מִיְדָל !

וּוְיֵאָדוּרְעָרְקִילְטָ זִיךְ אַיְן מִיְינָעָ שְׁלִיְיפָּן
דאָס בְּלוֹט :

— טִיעָרָע, גִּיכָּעָר !

צְעָנוּמָשׁוֹן דֻּעָם פָּאָרָאָשָׁוֹט,
וּוְעָסְטוֹ זַיְן זִיכָּעָר .

נָאָר אָן עַקְשָׁנְטָע, זִיךְ הָאָט צִיְיטָ,
זִיךְ וּוּעָט אִים נָאָךְ פָּאָנְצָנְדָעָרְלָאָזָן ...
— מִיְדָל, טִיעָרָע, דוּ בִּיסְטָ דָאָךְ שַׁוִּין נִיטָ וּוּיִיטָ,
דוּ זָעַסְטָ שַׁוִּין מְעַנְשָׁוָן, גַּרְאָזָן.

איך האב מינו עונטו פאנאנדער געשפריגיט,
איך וויל זי כאפן ...
נאר פלוצעטס פאר פריד
געם איך פלייעסקען, קלעפן ;

דער שירעט-פֿאַראָצּוֹסְט אַיבָּעָר אַיְר,
וּווִי אַלְיכְּטִיק בְּלִימֶל
אוֹן זֵי שׁוֹעֲבָט אָנוֹ שׁוֹעֲבָט צֹ מִיר,
וּווִי אַמְלָאָך פּוֹן הִימֶל.

ד. מינסק 1935

ג

כ'יכוק אויף דיר פון פענטער,
באמונה-לי
אוון אין זמיין שועבע איך
ארום דיר אוון פלי.
וואו און ווינט א פרישער,
וועיסט גאר ניט פון דעם,
דיינע בלאנדע קרויזן
צערטאל איך אוון קעם.
צום גטעקטן אויער
כיבוייך אין אוון רוים...
אוון דיין אוירינגל
כיגיב אַ קוש בעים זומס.
כיטרטט ניט אַפּ פון פענטער,
באמונה-לי.
וואו דיין מלאץ-היטער
ארום דיר איד פלי...

פרק מײַן שאָניען

אָן אוַיסטַנָּאמ בִּיסְט.
בְּלִיבֶסְטַ רְוַאיַּק, וּוֹעַן אָומְפָאָרוֹצִיכְטֵיק
אַיךְ בְּרַעֲנָג אַרוֹיף זִיךְ אַוִיף אַצְּדָרָן
אוֹן כְּדַאֲרַף זִיךְ נִיטְ פָּאָרְקִיכְן אִין
זכרון
די טֻבָּה'עַס, וּוֹאָס דוֹ טָוּסְטַ פָּאָרְ מִיר
טָאָגְ אַיְן — טָאָג אַיְסַ.
ס'אַיז וּוֹזֵיל מִיטְ דִּירַ,
פּוֹנְקַט וּוְ מִיר וּוּאַלְטַן
אלבעצוווית אַרוֹיס
אַנְטְּקָעָגְן פְּרִישָׁן שְׁפִילְעָוּזְדִּיקָן זְנוּעָנְדָרָעָגְן —
עַס שִׁיטָּן זִיךְ דִּי זִימְעָנְטַ-פְּעַרְעָלָעַץ
פּוֹן דִּינְעָטוּוֹעָגְן
אוֹן פּוֹן מִיְּנָעָטוּוֹעָגְן.

ד

אַיךְ בֵּין קִיְּין טְרָאָפָּן נִיטְ מְגַאנָּם —
ס'אַיז וּוּיְיִינִיךְ זְאָגָן דִּיר אַצְּדָנָקְ.
הָאָסְטַ מִיר גַּעֲבָרָאָכְטַ אַזְּאָ גַּעֲשָׁאָקְ ! —
פּוֹן בְּעָרָג בְּאָוּעָלְדָעָרְטַע קָאָזְקָאָזְעַר
מִיר פָּאָזְעָמְקָעָס בְּיִים יִסְמְצַחְתַּגְ.

די דִּינְעָ שְׁטָעַנְגָּלָעַ אַוִּיסְגָּעַרְאָבָּן
צְוֹזְאָמָעַן מִיטְ דִּי וּוּאַרְצָלָעַן הָאָסְטַ.
כִּיחָאָב זִיךְ אַרְיִינְגָּשְׁטָעָלַט אִין גַּלְאָזְ.
מַעְ דַּאֲרַף אִין הָאָרְצַן גַּאֲטַ נִיטְ הָאָבָּן,
אִין מַוִּיל זִיךְ יַגְדָּעָס נַעֲמָעַן פְּרָאָסְטַ.

די בלעטעלעך און וואסער פרישן
געקומען צו זיך זייןנען באַלד,
אונס'האָט מיט ווייסראָסִישן וואַלד
אַ שמעק געטָן, מיט כוֹזְיעַ זיסער,
וואּו יעדער פֿאַזְיכְּמָקְעָלָעַ שטראָלט.

איך בינו קיון טראָפָן ניט מגט —
ס'אייז ווייניק זאגן דיר אַ דאנְק.
האָסֶט מיר געבראָכֶט אַזְאַז געשאנְק ! —
פֿוֹן בערג באַזְוּלְעַדְעַרְטָעַ קָאַזְוָאָזְעָר
מיַר פֿאַזְעַמְקָעָס בֵּים יַסְדָּרְלָאָנְגָט.

ה

אַ גאנְצָן טָאג אַיך ווַיְש אָנוּ פֿוֹז
די שליסעלעך די צוֹווַי.
פֿוֹן אלְדָאָס בֵּיז פֿאָר מִיר אַ שׁוֹז
אַ גְּרוּזִישׁע זַיְנָעַן זַיִי.
פֿוֹן מִינְדָּסְטָן שְׂטוּב אָנוּ זְשָׁאוּרְ-פְּלָעָק
די שליסעלעך כִּיפְּאָרְהִיט.
צַו זַי מִיט גְּלוּבָן אָנוּ מִיט שְׁרָעָק
מִיְּין בְּלִיק אַיז צְגֻשְׁמִידַט.
מִיט אַיְינָעַם כְּעָפָן צִיטְרִיךְ-צָאָרָט
אַ פְּאַלְאַצְל — נִיט שְׁטוֹוִין, —
דָּאָס פְּאַלְאַצְל — דָּאָס נְאַלְדוֹן האָרָאָז
דָּעַר פְּרוֹיס, ווֹאָס אַיז מִיְּוָן קְרוֹוִין.
דָּאָס צְוּיִיטָעַ שליסעלע... בעסְזָוַן
כְּיוּעַל דִּיר באַזְוּזְן שְׁטִיל
די טִיר צָוָם ווַיְרְבַּלְקָאַרְאַחָאָז,
צָוָם תְּהָוָם פֿוֹן ווּרְטָעַר-שְׁפִיל.
דָּעַרְפָּאָר אַ גְּאַנְצָן טָאג אַיך פֿוֹז
די שליסעלעך די צוֹווַי.
פֿוֹן אלְדָאָס בֵּיז פֿאָר מִיר אַ שׁוֹז
אַ גְּרוּזִישׁע זַיְנָעַן זַיִי.

1965

א שישקע איז געפאלן אויף מיין שטערן,
נו, דארף איך אויף דער סאסנע ברויז ווערן?
איעלכעס קאן ניט קומען אויפן זינען.
געאנגען דורוכן ואלד בין איך באגינען,
פארקוקט זיך אויף דער סאסנע אויף דער
שלאנקער —

אייר שטאמ, ווי מעש געשיערטער טוט בלאנקען.
ווי שיין זי איז און גלייכער פון א סטרונע,
איון קריין צו אייר אריין די גאנצע זו איז.
ס'טראוגט דורץ זיך א געדאנקל — א קאנאליע:
„ס'געפעלט מיר שטארק אייר שטאלטנעקייט,
די טאליע”...

האט מיטאמאל איז איז געטראפען:
א ווינט א ראנקער איז אַנגעלאָפּן,
א וויג געטאָן די סאסנע, זי, משמעות,
א שליעזר גיט די שישקע על-פי טוועת.
די שישקע איז געפאלן אויף מיין שטערן.
נו, דארף איך אויף דער סאסנע ברויז ווערן?

מיין דושענינו, מיין חיה-ירעה,
מיר טוט הנאה
איין ואלד צו טרעפו זיך
מיט דיבנע אוינון-בליצן.
עס פאלט מיר גאר ניט איז
זיך צו באשיצן.
דו גרייפסט מיך און
מיט דיבנע פינגער-קניפן.
דו שטעמעסט איין זיך
מיט די פולע ליפן,
מיט ציינדלאָד-ביביסן,

מייט אָטעם זיסון,
עמעישט מייט זופט מייט פעליקן
פונַּ הויכע סָאַסְנָעַ.
ס'פֿאַרְדִּיַּיט זיך מיר מײַן קָאָפּ,
ס'ווערט מלָאַסְנָעַ.
פֿאַרְצָקּ מֵיךְ דָּאָן
מייט זִינְעַ אָוִינְעַ בְּלָאָעַ,
מֵיין דּוֹשְׁעַנְיוֹ,
מֵיין חִיהַ-רְעוֹה... .

ח

אייר לְיִיכְתּוּר טְרָאָטּ,
די יונגע אָוָן גַּעֲטַאַקְטָּעַ קְנִיּ,
דָּאָס פֿאַסְיָקּ, וּוֹאָס מַאֲכָט אִיר טְאַלְיָעַ דִּין,
פֿוֹן הִינְטוּר וּוַיְעַס-פֿאַרְהָעַנְגָּעַ —
שׁוּוֹאַרְצָאַפְּלַגְּלִי, —
דָּרְמָאַנְעַן מִיר מֵיין יְחוֹסְדִּיקָן מֵיין
אוֹן זָאָגָן מִיר מֵיט שְׁפָאָס :
דִּין רִיפּ...
דָּרְפָּאָר הָאָסְטוּ עַס אֶזְזִיּוֹ זְשֻׁדְנָעַ לִיבּ.

אויסגעבעאָדָן, אויסגעצווֹאנָן דער וואָלְד אַז
נַאֲך אַ גוֹסְדָּרָעָגָן.
פלוצעַם אַ ווֹיִז גִּיט דֵי זָוִן זִיךְ
אוֹן פָּאָר אַיִּינְ-אוֹן-איַינְצִיקָּעָר רֶגֶע
צִינְדָּט אָן אַוִּיף דֵי גְּרָאָזָן אוֹן בּוּימָעָר
אָן אַ שִׁיעָר טְרָאָפָּנָס בּוּילְיאָטָן.
מַע וּוְאָלְט מִיט זַיִּי קָאָנָעַן בְּאַצְּרָיוֹן
די שְׁעַנְסְּטָע פֿרוּיָה,
בְּאַזְוִימָעַן דֵי טִיעָרָסְטָע שְׁטָאָפָּן,
גּוּוֹאָנָטָן.

וּוֹעֵן סִ'הָעָגָט אַפְּ פֿוֹן מִיר,
אַז עָפָּן אַיך בְּאָלְד
דָּעַם רִיכָּסָטָן יְוּוּעָלִיר-מַאְגָּזָין
אַיְן פִּיטְשָׁ-נָאָסָן, צָעְפִּינְקָלָטָן וּוְאָלְד...

אַנְשְׁטָאָט פְּאַרְשְׁ-יִיטָּעָר
לִיבָּעָ-שְׁבּוּעוֹה,
וְאָלְט אַיך פֿוֹן הִימָּל
וּוְאָס זִיך לִיְּטָעָרֶת,
דָּעַם שִׁיְּנָעַם רַעֲגָן-בּוֹיָגָן
נַעֲמָעַן פָּאָר אַ דּוֹחָע
אוֹן בִּיְדָע שְׁפִיצָן
פָּאַרְקָרָעָמְפּוּוֹעָן צָו דֵי הַאָלָּאָבְּלִיעָס
פֿוֹן דָּעָר בְּרִיטִישָׁקָע,
אַיְן וּוּלְכָעָר כְּיוֹאָלְט מִיְּן פֻּרְדָּל שְׁפָאָנָעַן
אוֹן שְׁנַעַלְעָר פָּאָרָן דֵיר אַנְטְּקָעָגָן,
נִיט וּוּיִיט פֿוֹ דְּצָאָנָעַן,
אוּיסְצָוּקָשָׁן דִּינָעַ אָוָגָן,
נַאֲכָן פְּרִישָׁן זְוּנְעָרָעָגָן.

דיין חלום :

עפּן איז פון שלאָף דִי אויגן,
ביסט צו מיר אַראָפֿגעַלויָגַן
אוֹן דערלאָנְגָסְטַן מיר אַ מְתַנָּה
אוּיף אַ טָאָץ דִי ווַיְיַסֵּעַ לְבָנָה
אַ באַשְׁאָטְעָנָעַ מִיטַּ קִימָלַן,
הַיְיָב אַיךְ אוּיף מִיְּנוֹ קָאָפּ צָוּם הַיְמָלַן,
שְׂוִימַטַּ אַ לְבָנָה דְּאָרָט אַ צְוַיְישָׁעַ,
נִיטַּ קִיְּנוֹ ווַיְיַסֵּעַ, נֶאֱרָאַ רַוְיְטוּ...
וַיְיל אַיךְ ווּגָן דַעַם דִיר זָאָגָן
פִירְסְטוּ הַיְיָ אַ פּוֹלָן ווָאָגָן
דוּרְכָן ווְאָלָד, דוּרְךָ גְּרִינְנָעָרָ כּוּזְעָעָר,
אַיְנָעָם סְטוּיגָן ווָאָסָּ בְּלִימְלָעָךְ בְּלוּיעָךְ,
הַיְיָלָעָךְ דִי בָאָקָ מִיר שְׁטָעָכוֹ
כָאָפּ אַיךְ אוּיף זִיךְ... נָוָי
בָּאָרָעָכוֹ,

הַאָסְטַן זִיךְ ווַיְדַעַר נִיטַּ גַעֲגָלַט ...

שְׁלָאָף, מִיְּן לְעָבוֹן,
שְׁלָאָף, מִיְּן גָּאָלָד...

יב

טרִיִּישָׁאָפְט

אַט ווִי דוּ קוּקָסְטַן מִיךְ אָוִי
צְעַשְׁיוֹן זָאָלָסְטַן אַ זְעַקְלָ מְאָוִי,
גַעַהְאַרְכִּיאָאמָס כִ'וְאָלָט
צְוַזְאָמְעַנְקְלִיְיבָן
מְאַנְדָעָלָעָ צָו מְאַנְדָעָלָעָ,
אַבְיָ דִיר טְרִיִּישָׁ אַ בְּלִיְיבָן.

בראשית

۱۷

ביגיט אַזיך טראפען אויף געמייג
בוי זי אלטער, זי צעקלאָפֿטַע ציגל.
וואו לענガּות זי טראָטוֹארָן בְּריִיטַע —
ראָאָבִינָעָס מִיט פְּאַטְשָׁעֶרֶקָּעָס מִיט רְוִיטָעָן,
יונגעּ רְאָבִינָעָס, זַי וּוּלָעּ דֵיר גַעֲפָלוּן.
סְצִיעָן זַי זַי הענט צו זי קָאָרָעָל
כְּיוּלָעּ מִיט זַי דָעַם האָלֶדֶז דִינְעָם באַצְּרָין.
בְּבֵיז שְׂטָאָק-נְאָכָט דָאָרט וּוּלָעּ מִיר שְׁפָאָצָרָן.
איין דער פִינְצָטָר אוַיסְקָוָשָׁן אַיך וּוּל
אויף זַיְן האָלֶדֶז אַ יְעֻטְוֹידָעּ קָאָרָעָל...

מינסק 1965

כ'האָב אומגערכט פֿאָר זיך אלְליין
 אַ קוש געטָן זי אָוֹן דערשָׁראָקָן זיך.
 זיך אַיִּז געבלֵיבָן אַנגעדרוֹזֶלֶט שְׂטִינֶן:
 "אַ נָּאָר, אַ נָּאָר אָוֹן שאָקָלֶט זיך" —
 אָוֹן זיך צָעַלָּאָכֶט מִיטָּאָלָעָ אִירָעָ
 ווַיְיִסְעָ צִיְּן . . .

אוֹנִיף זִיְּן מִידָּן פְּרָאָפִיל פְּאָלֶט מִינָּן בְּלִיק,
 וּוְעָרְטָן מִינָּן הָאָרֶץ פָּוּן וּוְיִּצְּנוּגָּעָדָרִיקָט.
 אִין זִיְּן קְנִיטָּשָׁן, וּוְאָס בְּיִים וּוְינְקָל מְוִיל
 זִיך פְּאָרְטִּיעָן, זַע אִיך, פִּינָּן אָוֹן גְּרוּיל
 אָוֹן בְּאַחֲלָתָן, וּוְיִּאָנָּן אַ גְּעַצְּלָט —
 אַלְעָ גְּרָעְסָטָע אַבְּלוֹת אַוִּיף דָּעָר וּוּעָלָט.

אַ נָּאָכֶט אַ האָרְבָּסְטִּיקָע אָוֹן פִּינְצְּטָעָרָע,
 עָס רְוִיְּשָׁט אָוֹן וּוְילְדָעְוּעָט דָּעָר וּוְינְטָן אִין בָּאָר,
 עָס פְּלִיוּכָעֶט עַמְּעוּרְוּיִיס
 אָוֹן, סִידָאָכֶט מִירָ, עַמִּיך
 רְאִישְׁתְּשִׁינְעָ אַ פּוֹלָע דִּיזְעָשָׁע קְנָעָט . . .
 אִין חֹשֶׁךְ הַוִּידָעָסְטוּ זִיךְ פֿאָר מִינָּן בְּלִיק
 אִין אַ גָּלְדָן רַעֲמָל,
 דִּי אַקְסָלָעָן דִּיְנָעָ וּוַיְיִסְעָ, מִירְמָלָנָע,
 זִיךְ קֹשְׁ אָוֹן גְּלָעָט . . .

איך שפאו פַּרְבָּבִי די. ווֹיִסְעַ שִׁינְהִיטָּוּן
בָּרְגִּינְזֶרְסֶסֶט
אוֹן בְּיוֹוִיסֶלְלִין גָּאָרְנִיטֶפָּרְבוֹוָאָס —
וּוֹעֵן דָו וּוֹאָלְסֶט עַס גְּעוּוֹסֶט —
אֲשִׁינְמִיר גִּיט אַיִן דְּמִינוֹן
צְוִישָׁן פָּעָרְלָמוֹטָעָרְקָעָפָלָעָךְ —
פָּוֹן דִּיְוָן גְּעוֹוִימְטָעָרְבָּלְיוֹזָקָעְ —
אֲלִיכְטִיקְפָּאָסִיקְלָעְ —
פָּוֹן יוֹנְגָעָרְ וּוֹיִסְעָרְ בְּרוֹסֶט.

15

מִיר קְלָפָטְפָּוֹן פְּרִיְידְדָאָס הָאָרֶץ —
אַיְדַּחְבָּצְוָדְרִיר אֲשְׁטָעָגָל
אוֹיסְגָּעָטְרָאָטָן ...

נִיט גְּלִיְיךְ,
נִיט לְיִיכְטָן

הָאָטְמִיר אַזְוִינָס גְּעָרָאָטָן :
נִיט אַפְּגָעָוָעָנְדָטְפָּוֹן דִּיר כְּיָהָבָט
מִיְּנָעַבְלִיקָוּן,
נִיט אוֹפְגָעָהָעָרָטְמִיטְדִּיר זִיךְן
צְוָאָנְטִיצְיָקָוּן,
דִּיר נְאָכְעָגָעָנְגָעָן בֵּין אַיְדָן,
וּוְיְאָשָׁאָטָן .
אוֹן סִיְּוּיְיִכְבִּין אַיִן צִיטָעָרָנִישָׁן
אוֹן שְׁרָעָק —
נִיט זִיכְעָרָן
מִיט נְיִין שְׁטָעָג ...

וואס דארף איך, זאלסט זיך זיין מעער,
 ניט ענדערן וועסטו זיך סיינוי,
 דו כאפסט זיך און און אלץ מיט פלאס-הטלבות
 און קילסט זיך תיכך אפ,
 ווי שטרויען-פיער.
 קיין שפור פון ואריםקייט אין הארץ מיינעם
 לאזטו ניט.
 כ'האָב ליב אַ הרובע פול מיט האָלֶך
 בעריאזעוווע,
 בי שפערער שעה איך קוּק
 מיט חיוטזקייט,
 מיט געמייט מיט ווילן,
 ווי שפֿאָרעוודיק עס צאנקען לאָנָאָם אויס
 די גָּאָלְדִּיק-גָּלְיָעֵנְדִּיקְעַן קוּילן...

כא

כ'האָב ליב צו קוּקָן
 אויף דער שוואַלְבָּן-געַסְטָן.
 אַיר רונְזְקִיְּט אַוְיסְגַּעֲטָאָקָט אָון פִּין
 אָון פָּעַסְט.
 מִין לִיבְסְטָעַ קָוְמָט —
 זיך טָפְּלַט אַיך זַעֲרָפְּרִי :
 די בְּרִיסְטָן אִירָע —
 שוֹאַלְבָּן-גַּעַסְטָן צָוַיִ.

די דרום-זון, זי בראָט מײַן הויט,
מיין לײַב געווֹאָרָן ברוּין איז, רוּיט וויַיְוּפֿער.
אט גיב אָעֶץ אַין ברוּסְטְ מִיר,
די רִיפָן מֵיִינָעַ, וויַיְוּפֿער-ריַינָעַן.
עַס פָּעַלְתְ מִיר נַאֲרָא שְׁפִיז אַין האַנט
דאָן צִיטָעָר,
דאָן בִּין אַיך שְׂוִין אָ פּוֹלְשְׁטַעְנְדִיקָעָרְ רִיסְטָעָר...
דאָן צִיטָעָר,

כָּג
דאָין פְּנִים מִיר באַהֲעַלְטָ דְּעָרְ מָוֶלֶד.
איַן דְּיִינָעַ בְּלוּיעַ אוִינָגַן ווֹיְלָעַ
איַץ לִיב מִיר אָן אַ שְׁיעָור צְוּ קָוָנוּ.
אָזְוִי אַין סָאַזְשָׁקָע זִיךְ טָוָקוּ
די עַנְטָעַלְעַךְ מִיטְ פְּרִיאַד אָונְ חַיוֹת.
איַיךְ רִיר אָן צָעַרְטָעַלְעַךְ דְּיִינָעַ ווַיְעַסְ
דאָין ווַיְיִסְן האַלְדִז לְאַזְטוּ מִיר גַּלְעַטָּן
אוֹן בִּיְידָעַ מִיר בַּיִם מָוֶלֶד בעַטְנָה
אוֹן בִּיְיַיְדָעַ זִיךְ עַרְשָׁטְעַרְן,
סִיאָל אַיכָעָר טָוּנְקָעַלְעָר שְׂוִין ווּעָרָן...
דאָין צִיטָעָר, דְּעָרְ מָוֶלֶד, דְּעָרְ מָוֶלֶד.

אין פול-געהפֿאקטן רוישיקן טראמוויי,
כ'יריר און א שטארק-פארברוינטן פּוּרְיוּנְדָּאַרְעָם,
און ס'יגיט אויף מיר א פְּלִיעֵץ מיט שיין און דרום,
מיט ים, וואס שוימט און שפֿילט זיך פראנק-אוונ-פררי.
אנטשולדייקן כיואלאט תיכּזיך באדרפט,
נאר ס'אייז מיין צונג צום גומען צוגעזאָטן.
די פְּנֶגֶעֶר פּוֹן אַיר אַרְעָם, מעשה-שטוֹן,
אַרְאַפְּצָנוּעַמְעָן פְּעַלְתּוֹן מִיר פְּשׁוֹט קְרָאָפְּט.
די פֿרוּי אלְץ אַין אַיְזָן אַוְינְגְּבָלִיק פֿאַרְשָׁטְיִיט
און זי באָטְרָאַכְּט מִיד מיט אַזְוִילְן שְׂמִיכָל,
וועאס זָאנְטְ מִיר אָנוֹ: "זַי אַיז דָּעַם חֲטָא מִיר מָוחָל,
אויב בע פֿאַרְשָׁטְפּט אַיר האַנט אַזְוִיפְּלִיל פֿרְיִיד..."
אין פול-געהפֿאקטן רוישיקן טראמוויי,
כ'יריר און א שטארק-פארברוינטן פּוּרְיוּנְדָּאַרְעָם,
און ס'יגיט אויף מיר א פְּלִיעֵץ מיט שיין און דרום,

כח

איבער מודעטעס ...

חולות מורה שקע פארק אפט האבן זעם וועג,
וואס פירט מיך אין דיין הויז אין גוינעם סאסגע-וואלד
איי רוזען, כאשט גוי מיט זיי מלחמה האטל.
כיתו שמיכלענדיק א טראקט, צי סייאז ניט מיט
א צוועק...
צי, אפשר, איי דער ערבירב, די וואָרנוֹנְג-שוֹז,
וואס דו האסט איצט אנטקען מיר אַרוּיסָגָעַטָּלֶט ?
ביבלייב שטיין אַרגָּעַלְעַ, דער איינפֿאל מיר געפֿעלט ?

אוון, אפשר, וועל איך דארט און איבעריקער זיין? און אנדערער איך גאר דער אַנְגָּלִיגָּטוּר גָּסֶט? איך קוענקל זיך צו גיינן... אוון ס'יאגט אוויף מיר מיט האסט

אַ מאַהְנוֹה נָאָך אַ מאַהְנוֹה... פְּלוֹצָעַם, כִּיקָּוק זיך איין: מײַן אַוְיְבָּרָהָעֵמָד אַיז שְׁוֹאָרֶץ פֿוֹן מוּרָעְשָׁקָע — אַ שְׁרוּק!

גְּלִיְזַ, וּוּי רַאֲקָעְטָעַס יַאֲגַן זַיִ אַרְוִיָּפָ-אַרְאָפָ, בָּאַלְאָגָעָרָט שְׁוִין מֵיַּן הַאַלְדוֹז אָוֹן נַאֲקָנוּ אָוֹן מֵיַּן קָאָפָ, דֵּי הַעֲנֵט אַיִן אַיְלָעָנִישׁ אַיִן אַלְעַזְוָעַךְ... עַס בִּיסְט אָוֹן צַופְטַ... אַ קָּאַלְטָעַר שְׂוּוֹיִס. ט'

נִיט אַוִיסְגָּהָאַלְטוֹן כִּיהְאָב אַזָּא מִין הַיִּסְן שְׁלָאָכְט... זַיִ אַוִיסְגָּדְרִיִּט צְוֹרִיךְ אָוֹן פְּלִיטהָה כִּיהְאָב גַּעֲמָאָכְט, עַס הַאָבוֹן אַזָּש אַיִן גַּרְאַז גַּעֲשְׁוִינְדָלְט מִינְעַן שַׁיךְ...

אוויף מַאֲרָגָן ט'

פָּאַרְשָׁפָאָרְט צַו זַיִן בֵּין אַיךְ דִּיְן גָּסֶט אַיִן סָאַסְנָעַ-וּוֹאָלְד.

1966

כו

זו ווֹזְיַלְעַטְוִיב, זו קְרוּוֹן מִינְעַן
פֿוֹן רַיְצָנְדִיקָן חֻן דִּיְנָעַם,
וּוְאָס פְּרִיְיד אָוֹן צָאָרְטִיקִיַּט כִּשְׁעַפְ!

לְבָנָה וּוֹיִסְעַ לִיכְטִיקָע
אוֹוָף קְלָאָרְן קִישָּׁוֹן צִיכְטִיקָן
בָּאַשְׁיִינְט אַוְנְדוֹזָעָרָעַ קָעָפָ.
איָן הַוִּיכָּן פְּעַנְצָטָעַר אַפְּעַנְעָם,
אַ וּוַיְנְטָל אַ פָּאַרְשָׁלָאַפְּעָנָעָר
זַיִּקְוִים וּוְאָס טָוֶט אַ רִיר.
צַו אַונְדוֹז הַאַט עַס קִיּוֹן שִׁיכָּוֹת נִיט,
די אַרְעָמָס מִינְעַן שְׁלִיכָּן זַיִּקְ
מִיט דָּאַנְקָבָּאַרְקִיַּט צַו זִיר.

ווען זו וויסט, אז נאר דו בייסט דאס גילדן פישל
 אין די פאנגיינען פון מיין זכרון.
 איך האב ליב אויף אַ רגע די וויסט צו שליסן —
 דיך דערצען, ווי אַ בלימל אין קאָרָן.
 ווען אין ואַלְדַּן נעטט דער ווינט שוין מיט כוחות
 מיט ניע
 די הויכווקסיקע סָאַסְנָעָם צו ווינן,
 דײַנע אַקסלען באַשיַּמְפֿערְלְעֵךְ זע אַיךְ פֿאַרטִּיעַעַט,
 כ'הער זיַּן קֹול, כ'פִּיל זיַּן צָרְטְּלָעָן נִיגּוּן.
 פון באַהעלטעניש גְּרִינְעָר באַמְּרָק אַיךְ דערנְעָבָן
 דײַנע לְיִיכְתּוּ רְוִיטְּגְּלִיאִיקָע שִׁיכְלָעָךְ
 אוֹן אַיְן דְּמִיּוֹן דְּעַרְנָאָךְ פֶּאָר די אָוִיגְּן מִיר שׂוּעָבָן
 דײַנע הענט אָוִיפְּ בּוֹרְשְׁטִינְ-וּוִיסְטַּע צִיכְלָעָךְ.
 ווען דו וויסט נַאֲךְ דְּעַרְצָו, ווי פֿאַרְנָאַכְט אָוִיפְּ
 דְּעַרְ וּאוֹאָר
 אַונְטָעָר דְּיַיְנָע צְוּוֹי פֿעַנְצָטָעָר כִּיטּוּ בְּלָאַנְקָעָן,
 וְאַלְסָטוֹ, אָפְּשָׁר, זִיךְ גְּרִינְשָׁטָט גַּעֲקוּוּנְקָלְט
 קַיְיָן הָאָר
 אוֹן זִיְּן שְׁמִיְיכָל מִיר פֿלוֹצָעָם גַּעַשְׁאַנְקָעָן.

מיין פֿאַרְלָאָנְג —
 צוישן אוֹיגְנְבָלִיק דָּעַט,
 ווען די שְׁוִימִיקָע כְּוֹאַלְיָע
 אָן ברעג זִיךְ צָעַלְלָאָגָט
 אוֹן די צְוַיְיָטָע שְׁוִין יָאָגָט
 מִיט נַאֲךְ גְּרָעְסָעָרְן דְּרָאָנְג
 זִיךְ אַ שְׁמַעְטָעָר צְוּ גַּעַבָּן,
 באַוּוֹיְזָן דִּיר אַלְצְדִּינְג צְוּ זָאָגָנָה,
 מִין לְעָבָן.

ווײַז קְרִימָעָר גְּדוֹלָל — אָ “פֿערְדִּינְאָנדְ”
לוַיְכַט אָ הַלְּבָעַ לְבָנָה אַיְבָּרַ יַּאֲלָטָעַ.
כְּהַאֲלָט בֵּין טַעַלְעָפָאָן דָּאָס טְרִיבָּל
אַיְן דָּעָר הַאֲנָטָ.

“אָוָן בַּי אָוְנְדָז שְׁוִין זָאַלְקָעַ, וַיְינְטָן קַאֲלָטָעַ,
סְפַּאֲלָט אָ שְׁנִי אָ נַאֲסָעַר נַאֲכָאַנְאָנדְ”, —
גִּיסְטוּ מִיר צָו וַיְיסָן ... אָוִיף מִין רַאֲנָד פָּוּן אַוְיעָר
אַיְיךְ דָּעַרְשָׁפִיר פָּוּן קַאֲלָטָן שְׁנִי דָעַם רַיְר ...
אָוָן זַי זָאַרְג אָוָן וַאֲכָעַדְיָקָר טְרוּיָעַר
פָּאַטְשָׁן מִיט זַי פְּלִיגְלָעַן אַיְבָּרַ מִיר ...”

קרים

ל

סְאַיז שְׁוֹעָר
ニַסְ אָוְמְצָקָקָן זַיְךְ
צָו צְוִינְגָעַן,
וְעַן אַלְעַ דִּינָעַ רַמְמַח אַבְרָהָם
זַיְנְגָעַן;
נַאֲרַ זָאַל מָעוֹ פָּוּן מִיר לְאַכְנוּ
מִיךְ בָּאַרְיִידָן —
עַס קָאָן מִין בְּלִיק זַיְךְ
מִיט דִּין יַוְנְגָעַר שִׁינְקִיָּת
ニַסְ.

עסミראַלדאָ...

אַ חוֹדֶש אַ גַּנְגַּן אֵין וּוְאלְדָאָ
 גַּעֲזַרְט אִיר נַאֲמָעָן,
 צַעֲרַשְׁת אִים צַעֲלִידָעָרט :
 עַס — מִיר — אַל — דָאָ.
 אָוָן נַאֲכְדָּעָם צַחְצָמָעָן ;
 גַּעֲיִבְּט זִיךְן, גַּעֲשְׂטָאַמְלָטוּ,
 אָוָן טִילְנוּוֹיַז וּוִידָעָר.
 אָוָה, עַנְדְּלָעָךְ, פָּאַרְפָּעַסְטִיקָט אֵין מוֹתָה.
 נַאֲרָן וּוֹעֵן כִּיבְּינָן אַרוֹיִיס
 פָּנְנוּעָם וּוְאַלְדִּישָׁן הַוִּיזָּן,
 בְּלוֹיזָן פָּאַרְלָאָזָן דַּעַם טַוִּיעָר,
 זִיךְן חַאְבָּן צַעֲפָלָאַנטָּעָרט דֵי קְלַאְגָּעָן,
 דֵי זַיְלָבָן צַעֲדָרִיִּיט.
 כִּיבְּינָן גַּעֲזָעָסָן,
 גַּעֲשְׂטָאַנְעָן,

געַנְגַּגְעָן ...
 זִיךְן פְּלוֹצָעָם דַּעֲרָמָאנָט — קְוֹוָצְזִימָאַדָּאָ ...
 עַסְמִירַאַלְדָּאָ !, —

שְׁוִיְיִי אֵיךְ אַוִּיסְעַט דַּעֲרָפְּרִיִּיט,

לב

זיך ציט צו דיר די שעמעוואָדיקייט,
די נישט זיכערקייט,
זיך זוכט מיט ליכט און גארט,
ווער מיאס איז געלביבן אַפְּגַעַנְאָרט...
עס טרייבט צו דיר
די דֶּאָרְשִׁיט נֶאָך צָעַרְטָלְעָקְיִיט,
נֶאָך לִבְשָׁאָפְּט עֲרַלְעַכְסְּטָעָר
אָוֹן, דָּוּקָאָ, נִישְׁט גַּעֲקוּפְּטָעָר.
דעָר פְּחָד אָוֹן דָּעָר נִיּוּגָר
צַו דִּיר שְׁלִיכָּן ...
דוּ בִּיסְטָהָן דִּי הַעֲרַלְעַכְסְּטָעָר
אָוֹן גְּרוּיֵּס דִּין אוּפְּטוֹ,
פָּאָר מִיר בִּיסְטָהָן —
פָּוֹן שְׁעַנְסְּטָן גְּלִיכָּן ! ...

לה

אַיך פָּאוּרָאָרָף זִי מִיט בְּרוּוֹ,
פָּאָרְשְׁרִיְּבָאָלָעָ רָאָנְדָן אָוֹן וַיְנְקָלָעָן ...
... אַין לוֹפְּטָן שְׁוִין שְׁנִיְיעָלָעָ פִּינְקָלָעָן
אָוֹן מַאֲכָן דִּי בְּרַעְמָן אִיר סִיוּ ...
וּוּ לִבְאָוִיפְּט אִיר אַוְיְבָרְשָׁטָעָר לִיְּפָ
אָ שְׁנִיְיעָלָעָ זַעַצְתָּ זִיךְ אָוֹן טִיעַט ...
אָ זָאָג צַו אִיר פָּלוֹצָעָם אַיךְ גִּיבָּ :
וּוּן סְ'וֹאָלָטָן פָּוֹן וַוְעַטְעָר מִיְּנָן פְּיִיעָר
צָאָזִי אַין אִיר הַאֲרָצָן צָעָגִין ...
זִיךְ וּוְילָנִיט מִיְּנָן רַמְזָן פָּאָרְשְׁטָיִין ...
— — — — —
דעָר שְׁנִי זְ'אוּפְּט דִּי פָּעַלְדָּעָר שְׁוִין טִיף.
פָּאוּרָאָרָף אַיךְ זִי וּוְיַדְעָר מִיט בְּרוּוֹ ...

איך האָב אַ געוויזינהָיִיט צוֹ הָעָרָן אָוּן גְּלוּיבָן
 דעם חָשׁוּבָן חֶבֶר מְעַטָּעָרָאָלָג.
 קְדִיחָהָוּ, זִיךְ אָוִיפְגָּעָכָאָפְט. האָב אַיךְ פָּאָרְטָאָג —
 פָּאָרְשָׁאָטָן מִיט שְׁנִי אַיךְ מֵיָּוָן גָּאנָעָק בֵּין אֹוּבוֹן.
 די הַילְצָעָרְנָעָ לְאָפָעָטָעָ בְּאָלָד כִּיהָאָבָ גַּעֲנוּמָעָן,
 אוּוּף אִיְיָגָעָנָעָם גָּאנָעָק דעם שְׁנִי נִיט גַּעֲרִירָתָן
 (אַיְן הַיְמָל זִיךְ האָבָן נָאָךְ שְׁטוּעָן גַּעֲצִירָתָן),
 כְּבִינָן אַיְבָעָר די פּוֹכִיקָעָ הַוּרְבָּעָס גַּעֲשׂוּמָעָן.
 אָוּן שְׁנָעָל צוֹ דָעָר טִיר פָּוּן אִיר שְׁטוּב זִיךְ
 דָעָרְקְלִיבָן.

כִּיעַשְׁלִיְידָעָר דעם שְׁנִי אָוּן דָאָס שְׁטָעָגָל כִּימָאָךְ
 רַיְינוּן
 אָז לִיְיכַט זָאָל אִיר זִיּוֹן אַיְן דִּי שְׁטִיוּוּלָעָק גַּיּוֹן.
 צְוָרִיק כִּילִיף צוֹ זִיךְ אָוּן צוֹ טְרָאָכָטָן אַיךְ לִיב מֵיר —
 מֵיָּוָן וּוֹזִילָעָ וּוֹעָט אַנְשָׁטוּיסָן זִיךְ, אַדָּעָר נַיְינָן? ...

לה

דָעָקָאָבָעָרָ-נָאָכָט. לְעַם שְׁוֹוָאָרָצָן וְאָלָד.
 דָעָרָ מָולָד אַיךְ נָאָךְ נִיט גַּעֲבוּוֹן.
 דָו גִּיסְטָ אַ טְרָאָט אָוּן דִּיּוֹן גַּעֲשְׁתָאָלָט
 וּוֹעָרָט אַיְן דָעָר פֿינְצָטָעָרָנִישׁ פָּאָרְלוּוֹרָן.
 אַ שְׁפָאָן פָּאָרוּס אָיָן חָוָשָׁךְ כִּיגְיָבָ...
 אַ בְּוּסָם... אַ קּוֹסְטָ...
 דָו בִּיסְטָ אַנְטָשְׁוּוֹגָן —
 וּוֹ בִּיסְטוֹ? — כִּישְׁרָיִ — טָוּ מֵיר צְוָלִיבָ.
 צְעַלְאָכָסְטוֹ זִיךְ מִיט פָּאָרְגָּעָנִיגָּן;
 אָ, לְאָמִיר גַּיּוֹן צוֹ לְאַמְפָרְ-שִׁין,
 עָס אַיךְ דָאָ פֿינְצָטָעָר, וּוֹי אַיְן קָבָר, —
 אַיךְ כַּאֲפָדָיךְ אַיְן דִּיּ הַעַט אַרְיָינוּ,
 גְּרִיְיט אַוִּיסְצּוּקָרָשָׁן יַעֲדָן אָבָר.

דַּיְן שְׁטִילָעֶר זִיפָּץ הָאָט אַוִּיסְדָּעָרְצִיִּילַט
מֵיר אַלְּזַן,
וּוֹאָס אָנוּ דַּיְן הָאָרֶצֶן טוֹט זִיךְן.
טָא לְאַמִּיר שְׂוִיְינָן,
דָּאָס שְׂוִיְינָן לִינְדָעָרטָן, הַיְילָט
דִּי וּוּיטִיקָן אָנוּ סִיזָאָפֶט מִיטָּמוֹת זִיךְן
אָנוּ דָּאָס הָאָרֶצֶן אַוִּיסְדָּעָרְצִיִּילַט
אוֹן אַטְעָמֶט אָפָעֶט פְּרִיָּי.

לט

דַּעַר רַיִץ פַּאֲרַבָּאָרְגָּעָנָעֶר גַּעַדוֹלְדִּיקָעֶר
אַיְן מֵיָּן נְשָׁמָה הָאָט זִיךְן אַיְינְגָעָשָׁנִיטָן.
אוֹן מַעֲרָקוּוּרְדִּיק, וּוֹי סְצִינְדָּן אָן מִינָּעַ גַּעַבְלִיטָן
(אָן אוֹיגָן בְּלִיק פָּאָר דָּעַם, וּוֹי דַּו פַּאֲרָלְעָשָׁט. זִיךְן שִׁיאָן)
דַּיְן אַיְינְגָעָה אַלְטָעָנָע, פַּאֲרָטִיְיעָטוֹ אַבְּאוּגָוָגָן
פּוֹן זִיךְן העַנְתָּן, וּוֹעַן

פּוֹן זִיךְן אוֹיגָן דִּיְנָע —
נְעַמְסָטוֹ, לְעַבְן מִינִיס,
אַרְאָפֶט זִיךְן בְּרִילָן ..
נָאָר וּוֹ זִיךְן לִיְגָסְט אַזְוָעָק,
אַיְךְ הָאָב שְׁוִין נִישְׁתָּעָזְעָן —
דָעַם פְּלָאָס פּוֹן דִּיְנָע זַאֲפְטִיקָע, אָנוּ דִּיְנָע פּוֹלָע, לִיפָּן
אַיְךְ טָו שְׁוִין פִּילָן —
אוֹן אַוְנְדָעֶר לְעַכְנְדִיקָן דָּאָרְשָׁט
בָּאַצְוֹוִיט מֵיר אָנוּ דַּעַר פִּינְצָטָעָר שְׁטִילָן ...

לט

איבער דער שטאָט הענגט ווי אַ בליצלאָםפ
די לבנה,
ס'בלענדט איר וויסקייט ...
נָאָר זִין רְוָאֵיך קָאָן אַיך —
ס'וועט אַ שִׁיכּוֹר מִיט אַ שְׂטִיָּן
זַי נִיט צְעָצָן.
בַּיְ דַּעַר נָאָכֶט אוֹיָף דַּי פָּאַרְשְׁטִילְטָע בְּרִיְיטָע פְּלָעַצְעָר
קלינגעט אַיר לִיכְטִיקְיִיט אַיְן טְרִיטְ פָּוּן יוֹנְגָעַ פָּאָרָן.
פָּוּן דַּעַר הַיְיךְ זַי ווַיְנְטַשְּׁת זַי —
שיינָעַ, שְׁטָאָרָקָע לִיבְעִירָאָרָן ...

לט

מִיר האָבָן זַי אַיְן טְוָנְקְלָעַנִּיש
צעַשְ׀יַדְט.
ס'דְּעַרוּוּיְיטָעָרָן זַי דִּיְנָעַ טְרִיט ...
דָּאָס חַיּוֹת צִיט
אוֹן נָאָגָט.
מיַן פְּרִיד —
אַ זִּינָּעַ לִיכְטָה,
וּאָס טְאָקָט
אַיְן האָנָט מִיְּנָעַר
אוֹן מִיר דַּי פִּינְגָּעָר בְּרִיט ...

וואס-זשע בין איך שולדיק אינדעריין —
 העל געוווען איז נאכטן מײַן געמייט,
 זיס געליגגען האבן אירע טרטט,
 אלץ באלאויכטן האט איר יונגע שין.
 היינט בו איך אין שאטנס איינגעהילט...
 טענה'סטו : „די הויך איז בלוי און ריין,
 ס'שפיגלט זיך די ערץ, מיט זו זיך שפיפלט”,
 עז איך, איז דז ווילסט מיך ניט פארשטיין,
 כ'בון דאך ניט קיון בער, וואס אויף דער קייט,
 פאר א שטיקל צוקער תאנצט פאר פריד...”

מא

כ'האָב ניט דערצ'ילט זיך אינדערפרי —
 די גאנצע נאכט אין חלום
 געאמפערט זיך מיט זיך
 און איינס דעם צוויטן
 זיך געדז'ובעט אין די אווינן —
 דער טאג איז מיט אַ מאָל
 מיט נייע טויזנט זאָרגענישן אַנגעלפלויגן,
 האָב איך עס אַפְגָעְלִיגֶט אויף אַוונט,
 נאָר אויפֿדערנאָכֵט זיך קויים דערשלעפעט כ'האָב
 צום געלגעער אַ טויטִ-מיידער
 אָוֹן, שטעל זיך פֿאָר, די גאנצע נאכט
 זיך געפֿיקט מיט זיך, געדז'ובעט וויזער.
 אַין חלום

במיאלא...

פאלט דיר איזו, טוישן, זיך וועלט צו בארוישן,
וועסט במילא, זיך זיין צוויי טראפנס ואסער זיין
ענעליך אויף זיך... אומגערכיט, שווין בייסס סוף פון דער שפיל,
ווען ס'פארגייט שווין זיך זו, נעסטו גרייצן
אוון זעגן די לופט,
ווי אַ גרייל
אוון צירקון,
מייט איזין אַטעם,
מייאל זיך, חיליה,
ニיט מפסקיך זיין,
פאלט דיר איזו,
בייטן זיך, טוישן,
זיך וועלט
פארשטיעלן
די וועלט צו בארוישן...

די זוֹן די מאָרוֹזְשִׁיכָע...

אין טונקעלן ווינטער-טאָג
אייז קוקוּ שַׁיּוֹן,
וואָו צוֹוישָׁן אַן וואָלְקְרָפְאָלֶט
זיך גַּלְיטְּשַׁטְּסַטְּ דֵּי זוֹן אַרוֹיסָן אָוֹן פָּאָלֶט
אין יַם אַרְיָין... דָּאָרֶט ווּרְטַ גַּלְיִיךְ אַ באָסִין,
אַ סַּאֲשְׁלָקָעַ אַ לִיכְטִיקָעַ. עַס פְּלִיעָסְקָעַט זיך
אוֹן שְׁפָרִיצְטַ מִיטְ קוּוּקְזִיְּלְבָעַר
די זוֹן, אוֹן, ווִי אַ מאָרוֹזְשִׁיכָע,
אי בָּאָדָט זיך מִיטְ הַנָּהָה אַיְינִינְקָעַ אלְיִין.
עַס איַז אַיר ווּזְיל גַּעֲרָאַט
איַן דָּעַם גִּינְגָּלְדָּעָנָעַם באָסִין
איַן מִיטַּן שְׁוֹוָאַרְצָן יַם.

עַס בּוּשְׁעֻוּעַט דָּעַרְ יַם אָוֹן רָעוּוּעַט
די ברומענדיקע כוּאַלְיָעַס זַיְינָעַן ווִיסָּס
אוֹן זַעַן אֹוִיס, ווִי שְׁטִיקָעַר אַיִּז
עַס קִינִּיגְטַּ בַּיִּ דָעַם בְּרָעַג פָּוּן יַם זַיְ מְעוּעַן,
מִיטְ פְּלִיגְלָעַן בְּלָאָנְקָעַר פָּוּנָעַם כוּאַלְיָעַשְׂוִים,
אי ווּבְטַ זיך אַיִּין אַיְן שְׁטוּרְמִישָׁן אַרְקָעְסְּטָעַר,
אי אַיִּ זְעַר זִידְנִידְקָעַר כוּאַלְיָעַס קְלִינָעַ שׁוּוּסְטָעַר
אוֹן שְׁרִיִּיטְ פָּוּן פְּרִיִּיד
אוֹן ווִיסָּס נִיטְ פָּוּן קִיּוּן צְיוּים...

ס'גייט וואַסער-טריט זי זון איבערן ים.
אַ צאָפלדיקס, אַ לוייטער-גאלדיק שטעהל,
צְעַבָּאַרְשֶׁטֶן מִיט אַ פֿיעַרְדִּיקָן קָאַט
זיך שפֿרְיִיט אַנטְקָעָגָן מֵיר : „זַיְיָ עֲוֹלה רְגָל
צָוָם שְׂקִיעָה-פְּלָאָם בֵּין סָאמָע הַאֲרִיזָאָנְטָן...“
עַס וַיְינְקָט אָוָן צִיט דַעַר פֿינְקָלעְנְדִּיקָעָר טַעַפָּעָךְ.
מֵיר דַזְכָּט זיך, אַז אַיך וַוְאַלְט
מִיט פֿעַסְטָע טְרִיט גַּעֲקָאנְט
זיך לאָזָן אַיבָּעָר כּוֹאַלְעָס, אַיְן דֵי הוַיְפָנָס שַׁעַפָּן
פֿוֹן שְׂקִיעָה'יס גַּלְעַנְדִּיקָן גַּאַלְד...“

נו, אַיז וַוְאָס, אַז ס'אייז פֿעוּוָרָאָל,
גַּאַרְנִינְט קִיְּין סְכָנָה'עַט,
ס'שְׁיִינְט זַי זָן אַיבָּעָר וַוְאַלְד,
ס'שְׁרִיְעָן דֵי וַוְאַרְאָנָס.
פֿרְאַזְוּעָן עַפָּעָס, פֿרְזָוָן פֿאַרְשְׁטִיְיָן,
חַתְוָנָה'עָס צִי תְּנָאִים
אוֹן אַיך פִּיל נַאֲך זַיְיָ אַלְיָו —
ס'קְוָמָט צּוֹ פֿרְיִישָׁר כּוֹחַ.
אוֹן דֵי בְּלוּיְעָלָעַ, דֵוָהָהָר,
דוֹזִינְקָעָן אַזְוִי פֿרְיִילָעַ.
ס'אייז דָעָם וַוְאַלְד דַעְרוּוֹיְילָעַ שַׁוְוָעָר
איַן זַיְין וַיְינְטָעָר-הַוּלָּךְ.
טִיף אַיז נַאֲך איַן קָאַלְטָן שְׁנִי
יעַדְעָר קוֹסְט פֿאַרְזְוָנְקָעָן.
נַאֲר אַז מַוְנְטָעָר אַיך גַּי
פֿוֹן דַעַר זָן בְּאַטְרוֹנוֹנְקָעָן.
צּוֹ דָעָם פֿיְקָה אַלְץ כְּרוֹף זַיְיָ אָנוֹ:
קְלָאָפָןִיט אַזְוִי, לִיבָּעָה,
אַ רְחַמְנָוָת אוֹרָף דִּין שְׁנָאָבָל,
כָּאָפָן דָעָם אַטְעָם אַיבָּעָר.

וועסנע-שנוי

וואָ די שפערלעך זיינען מלאַ-שמחה
מייטן פרישן שניִי אַינְהוּב מַארְט
אויפֿן אלטֿן קליאָן דעם אויסגעקרימֿטֿן
אייז בֵּי זַיִּי פָּוּן פְּרִילְּינְגְּס-קְרָאָס
דער סְטָאָרטֿ.

זַיִּי אֲ בְּרִיהָ, פְּרוֹוֹן קָאָרְשָׁטֿ אַיְבָּעֶרְשָׁרְיָעֿן
זַיִּיעָרֿ וּרְיִשְׂנְדִּיקָעֿ צּוּוֹתְשָׁעָרְיִיֿ.
איינְעָם פִּיְפּוֹן הָעוֹר אַיךְ : „אַ מְחִיכָה
אַיְן אֲ נָאָוָעָנָעֿ זַיִּין לְוַסְטִיקְ-פְּרִיִּיֿ.“
איינְעָם דָּעָרֿ לְיִבְּרָרֿ וּוַיְסִיקְיָיטֿ לְיִכְּטָזְקִיךְ אַטְּעָמָטֿ.
סְיַאְגָּטֿ מִירֿ אָן דָּאָסֿ פִּינְגְּשָׁעֿ גַּעַשְׁרִיֿ:
סְהָאָטֿ דָּעָם וּוְיִ אָוֹן קְלָעָמָנִישֿ פָּאָרְשָׁאָטֿ
אַטְּ דָּעָרֿ פּוֹכְּקָעָרֿ גּוֹטָעֿ וּוּעָסְנָעֿ-שָׁנָויֿ.

צְעַשְׁלָאָגֿ מִירֿ, וּוַינְטָלֿ, דִּי גַּעַדְאָנְקָעָן אָוֹן צְעֻווֹיֿ.
סְיַאְזֿ שְׁוִין נִיטֿ שְׁטִיףֿ אָוֹן סְיַבְּלָעָנְדָטֿ מַעְרָ נִיטֿ
דָּעָרֿ שָׁנָויֿ
מִיטֿ בְּלִישְׁטָשְׁעָנְדִּיקָעֿ דִּימְעָנְטָלְעָךֿ פָּאָרְשָׁאָטֿ,
פָּאָרְעָנְדָעָרֿטֿ זַיִּךֿ — פָּאָרְטָוְנְקָלָטֿ אָוֹן פָּאָרְשָׁאָטָנטֿ,
גַּעַוְאָרָן אַיְנְגָּעָוְנְקָעָן, אַיְנְגָּעָשְׁרוֹמָן אָוֹן
גַּעַשְׁטוֹפְּלָטֿ
אָוֹן נָאָךֿ אֲ טָאָגֿ צִיְ צְוֹוִיֿ —
אַיְן קוּפָעֿ
צְוּנוֹיְפְּשָׁאָרֿן מַעְ וּוּעָטֿ אִים אָוֹן, וּוְיִ מִיסְטֿ
אַרְוִיְסְפִּירָן ...
גַּעַוְעָן אֲ קְלָאָרָעָרֿ שָׁנָויֿ ...
פָּאָרְדְּרִיסְטֿ ...

איך הער פֿאַרְגָּאָפֶט

עס איז און וואלד דער שנוי נאך ניט צעגאנגען,
און ס'פֿרוּוֹוט דער סָאַלְאָוּוִי שווין זיינע קלאנגען,
ער שפֿילט דערוּוִייל די סָאַמְעָן אַנְפָאַנְגִּיגָּמעָס.
כ'שטי צוישן סָאַסְנָעָס — מײַינָע זְלָתָםָוָת —
און הער פֿאַרְגָּאָפֶט, ווי ס'וּוּרָט אַלְיָד גַּעֲבּוּרָן.
בֵּי מִיר אַין הָאָרֶץ עַס נְעַמְעָן זָאָפָּטָן יוּרָן.
און כָּאָטָש אַין שְׁנִי אַין בְּלָאָטִיקָן
פֿאַרְכִּישׁוּפֶט קָעָן אַיךְ זִיךְ פּוֹן אַרטָּס נִיטָּרָן.

פֿאַר וּעַמְעָן הָאָט זִיךְ די בעריאָזְקָע טִיף פֿאַרְנוּוֹגָן
און שְׁטִין פֿאַרְבְּלִיבָן שְׁווִין פֿאַרְנִיּוֹטְעָרְהִיט?
וּועָר הָאָט זִיךְ אַיר גַּעֲוָאָרָפָן אַין די אוּינָן?
צִי ס'הָאָט די זָוָן באֲגִינְעָן זִי דָעַרְפְּרִידָט,
איַן זְוּמְעָרָ-וּוְאָלָד אַלְעָלוּן שְׂיִיטָר אַנְגָּעָצָונְדָן?
צִי נִיט אַשְׁטָעָרָן בִּיְדֻרְנָאָכָט אַיְזָאָטָאָסָט
און ס'יוֹכָט אִים די בעריאָזְקָע,
בוּיגֶט זִיךְ, בּוּקְטָן,
צִי, אָפְשָׁר, אוּיפָא שְׁיִינְעָם בְּחָור
הָאָט זִיךְ פֿאַרְקוּקָט ..

ברכה'עס אויף די ליפן מײַנע שׂוועבען,
 איר זאָלט, יונגע סָאַסנעלעך, דערלעבען
 ווערָן גְּרוֹיס, מיט מעכטיך-שְׁטָאַרְקָע שְׁטָאַמְעָן,
 די זוֹן זָאֵל אַיִּיךְ די קְרוֹוַינָּן קוֹשָׁן, קְאַמְעָן...
 ... פָּאָר מִין בְּלִיק אֶשְׁאָטוֹן נְעַמְתָּן זִיךְ שְׁפְּרִיְּטָן —
 כְּהָאָב אֶ “יְוָנָגְגוֹאַלְדָּה” * זִיךְ דָּרְמָאַנְט אֶ צְוַיְּיָטָן...
 אַוְיסְגָּעַדְאָרָט גְּעוֹוָאָרָן אָוָן צְעַטְרִיקָנְט —
 דָּעָר פָּאַרְדוֹאָס הְוִיבָּט אָן מִין הָאָרֶץ צָוְדִּיקָן —
 אֲפָגָעַפָּאָלָן אַיְזָה פְּרִישָׁע קָאָרָעָן,
 פָּוּן זִיךְ וּוּאָרְצָלָעָן שְׁטוֹיבָּגְעָוָאָרָן, פָּאָרָעָך...
 כְּטְרִיבָּב מִיטָּהָרָה זִיךְ מְחַשְּׁבָּות טְרִיבָּעָן.
 וּוּאָקָסְטָן אַיְן פְּרִיְּדָן, יונגע סָאַסְנָעָם לִיבָּעָן!

* “יְוָנָגְגוֹאַלְדָּה” — אֶ יִדְּיִשְׁעָרָרָיְגָּטְשָׁוְרָנָאָל אַיְן רְוּסָלָאָנָד אַיְן די
 נְאָד אַקְטִיאָבָּרְעָאָרָן.

אַזְוִיפִּיל בָּעֵז אַיְן פָּאָרָק ! וּוּפְלָ נָאָר כְּפָאָרְלָאָגָּג.
 די צְוַיְּיָגָן בְּעַטְוֹן זִיךְ : “רְיִיס אָן בּוּקָעָטָן קְוַיְּיִיטָן
 כְּפָאָרְנוֹיג אֶ צְוַיְּיָג צָוְדָק אָן זָאָג אַיְרָ שְׁטִילָן :
 — אֶ דָּאָנָּק,
 נָאָר וּמְעָמָן זְשָׁע מִיט זִיךְ בָּאָגְעָגָעָן
 בָּאָגְלִיְּיָט ? — ”
 אַיְיךְ עַטְעַט טִיף אַרְיָין דָּעַם דָּופְטָ זָעַם זִיסָּן
 אָוָן סְיוּעָרָטָן פָּוּן וּוּיְיָ בִּי מִיר מִין הָאָרֶץ צָעָרִיסָן...

קאו איך דען טראָגן אן עולה
 אויף דער גוטהארציקער קוקאָוּקע,
 וואָס האָט מיר אַין ווייסְרוֹשִׁין וואָלֶד,
 ווען אַיך בֵּין נַאֲך יונְג גַּעוּעַן,
 אַ שָּׁאָק מִיט יָאָרְן גַּעַשְׁאָנְקָעַן? —
 נַאֲרָן, אַוְיָן, אַיז מִיר אַיצְטָ שְׂוּעָר גַּעַוְאָרָן
 מִיטְן פּוֹלְן קוֹיְשָׁן צְוָוקְלָעְטָעָרָן, אַרוֹמְצּוּבְלָאָנְקָעַן... .

צְוָויִי קְרִיְיזָן

אַ טָּאג אַ לִיכְטִיקָעָר,
 אַן אַזְלִיגָע.
 כְּגַיִי רַוְנְדִּיאָרּוֹם דַעַם הַוִּזָּן,
 פְּנוֹנְקָט וּי אַן עַופָּל — טְרָאָט בֵּי טְרָאָט... .
 אַוְן קוֹק:
 אַ רְעַקְטִיוּעָר אַעֲרָאָפָלָאָן וּוּבְעַט אָוִיס
 אַרוֹם זָעַר זָוָן אַ וּוַיְיסָן קַאְרָאָהָאָד... .
 צְוָויִי קְרִיְיזָן:
 אַיִן בְּלֹוִיעָר הַיִּיך אַרוֹם דַעַר זָוָן
 דַעַם פְּלִיעָרָס,
 אַיִן וּוּאָלֶד אַרוֹם דַעַר שְׁטוּב —
 מִיְּנָן פָּאָרְזִיכְטִיקָעָר שְׁפְּרִיְיזָן... .

פָּאנְטָאָן-סְקוֹלֶפְטוֹר

אֵ פַּרְאָשׁ מִיטָּ לִיבְשָׁאָפְטָ בְּאַזְּדַת
אַ וּוֹזְלָןּ יַיְגְּעָלָעּ,
שִׂיקְטָ פּוֹנְגָם בְּרִיטִין זְשָׁאָבְעָ-מוֹילּ
אַ וּאַסְעָרְשָׁטְרָאָל אַ דִּינְעָם,
עַסּ גְּלָאנְצָטּ דִּיזּוֹן אַוִּיפּ פִּיכְטָן, פִּינְעָם
יַיְגְּלָלְיִיבּ,
קָאָלִירִיךּ שְׁפִיגְלָטּ זִיךּ אַיְן יַעֲדָן טָאָנְצְנְדִיקּוֹן
טְרָאָפּוֹן.

דָעַם יַיְגְּעָלָעּ הַנְּאָהָה טָוּטָה,
עַרְקָוְכּ פָּאָרְחִידְוּשָׁיטּ אַוִּיפּ פַּרְאָשׁ דָעַם
גְּרִינְעָם

מִיטּ דְּזָאָנְקָבָאָרְקִיּוּטּ.
אוֹןּ בְּיִדְעָ זַיְנָעָן מְלָאָ-חָן.
דיַ גּוֹטְסִקִּיטּ מְאַכְטָ אָפִילּוֹ

דיַ אַשְׁאָבָעּ שְׁיוֹן!

1964 י. מינסק

וּוֹאָסּ צִיטָ דִיךּ צַוְּ פִידְרָעָךּ-קָאָפִידְרָעָךּ,
צַוְּ מְשָׁהָ-קָאָפּוּעָרּ,
צַוְּ וּוֹיְזָן דָעַם הִימְלָלְ דִיּ פָאָרְגָּעָלְטָעּ
צֻעְרָעְפָּעָטָעּ פִיאָטָעָסּ? —
אַיְיךּ קְוּעָלְ פּוֹן גְּעָנוֹסּ,
וּוֹעַן אַיְיךּ שְׁטָעָלְ מִיךּ אַנְיְזָעָרּ
אַיְיךּ טְוַיְקָן פָּעָלָץ
מִיטּ אַ בָּאָרוּעָסָעָרּ פּוֹסּ,
פִּילּ דִיּ פְּרִישְׁקִיּוּטּ פּוֹן עָרָדּ
פּוֹן דָעָרּ רְוִיעָרּ,
אַ רְגִילָותּ פּוֹן זַיְדָעָסּ אוֹן טָאָטָעָסּ ..

באָדָרְפַּסְטוֹ זָרְגָּן זִיךְ?

דער צויט, ווי שניי פון עפלבוים זיך שיט,
א שפֿאָד די ווונדעֶלעֶכְע וויאַסְקִיט.
עס روימט דער ווינט : „דו זַאגַהֵעַ נִיט,
עס וועלן אויף זַיְזַוִּיגַן
פָּוּן קַנְאָסְפָּן פַּעֲכִיקְ-קַלְעֶפְּיקָע
אַוְאָקָס טָאָן רַיְפָע שְׂטִיבִיְפָע עַפְּלָעָע
מִיט שְׁנִיאַיְקְ-קְלָאָרְן לַיְבָ אַונְטָעָרְן הַוִּיט“.
אוֹן ס'רוּישַׁט דער ווינט אוֹן שְׁעַפְּטַשְׁעַט מִיר,
פָּאָרְטְּרוּיסְט :

„ס'הָאָט זְוַמְעָרְ-לְעָב אַ טְבָע צָו אַנְטְּרִינְעָנוּ,
אַ קָּעָר צָו טָאָן בְּאַוְוִיזְט זִיךְ נִיט
אוֹן ס'פְּלִיעָן שְׁוִין זַי ווַיְסַע בִּינְעָן
אוֹן שְׁנִיִּי, ווי צוּוִיט זַיְזַוִּיגַן שְׁנָעָל
פָּאָרְשִׁיטוֹן
אוֹן ס'פְּאָלָן פּוֹנוּם עַפְּלָבוּם אַוְיְפְּסָנִי זַי ווַיְסַע
בְּלִיטָן ...
באָדָרְפַּסְטוֹ זָרְגָּן זִיךְ? ..

גַּוְוֹוִיטְעָרְ-וּאַלְקָנָס שְׁוַיְמָעָן,
איַז מַאַךְ אַיךְ מִיר אַ סִּימָן :
אַט יְעַנְעָם ווּאַלְקָוּשְׁפִּץ
שְׁנִיְידַּט תִּיכְפּוּ דַּוְרַךְ אַ בְּלִיחָ —
אוֹן סִיגְיט אַ עַצְצָאָד דּוֹנָעָר .
— כְּאַ-כְּאַ, דוֹ הַאָסְט גַּעַטְרָאָפְּן,
נוֹ, טָו נַאַךְ טְרַעְפָּן, טָו נַאַךְ —
אַיךְ מַאַךְ דַּאָס פְּעַנְצָטָעָר אָפְּן :
אַרְאָפּ, אַרְאָפּ פָּוּן זָאָטָל,
פָּאָר דּוֹנָעָרָס כְּיוּעָר נִישְׁתָּבָאָטָל,
עָס שְׁיַינְטַ שְׁוִין פָּאָר זַי אַוְיִגְן
אַ פְּרִישָׁעָר רַעֲגַנְבּוּיגַן .

דער שטאר

דער שטאר אינדעָרלופטן אַ מײַידִים אֵיז,
הויך-הויך אויף דער סָאַסְנָע זִין בִּיְדָעַלָּע.
אַ טָּאג צוֹוִיטשָׁעַט אָפַּ, וּוּרְטַּ נִיטַּ הַיְּזָעַרִיךְ,
בְּלוּזַּ סִטְרָעַפְטַּ, סְוּוּיְזַּ אַיךְ אָוִיסַּ מִירַ,
עַרְבִּיְזָעַרְטַּ זִין.

צי וואָרְנַטְעַן עַרְבִּיְזָעַרְטַּ זִין שְׂטָאַרְעַלְעַךְ:

— די קָעְפָּלְעַךְ נִיטַּ שְׂטָאַקְטַּ אַרוֹיסַּ, נָאַרְעַלְעַךְ. —

אוֹן שְׂטָאַרְקַּ זִיךְ צָעְצָוִיטשָׁעַטְ, צָעְשָׁרְיעַן:

— צַוְּ פָּרִי נָאַץְ, צַוְּ פָּרִי אַיְיךְ צַוְּ פְּלִיעַן ...

וְוי קָאַמְּיִישַׁ דָּעַרְ שְׂטָאַרְ אַבְּעַרְ וּוּרְטַּ,

בְּעַתְעַ עַרְ לְאַזְטַּ זִיךְ אַרְאָפְטַּ אַוְיףְּ דָּעַרְ עַרְ,

נָעַמְטַ לְיִפְנֵן אַזְיִזְ, וְוי אַ מִיְזַלְ,

— אַ וּוּרְעַמְלַ! גּוֹטַ, וְוי גּוּפּוֹנְעַן, —

אוֹן וּוּיְזָעַרְ אַ פְּלִיאַ צַוְּ זִין הַיְּזָלַ,

אַיְן קִילְעַכְיךְ טִירַלְ אַנְטְּרוֹנוֹנְעַן — — —

בְּיַיְם שְׂטָאַרְ כְּיוֹאַלְטַ צַוְּ גַּאֲסַטְ וּוּלְןַ זִין,

אַיזְ רַוְפְּטַ עַרְבִּיְזַ, אוֹן אַוְמְגַעְבַּעַטְן

צַוְּ קְוּמְעַן אַיזְ, קִינְדָּעַרְ, נִיטַּ פִּינְ

פָּאַרְ קִיְיְנַעַםְ, בְּפֶרְטַ פָּאַרְ פָּאַעַטְן ...

1969

קָאַרְטָאַפְלַ בְּלִיטַ,

עַסְ קְוָקָן פְּלָאַמְעַנְדִּיקָעַ אוֹוִינַן פָּוָן דיַ בִּיְתַן

סְאַיזְ צַוְּ בְּאַוּוֹנְדָעַרְן דיַ שְׂיַינְקִיְיטַ פָּוָן דיַ קְוּוֹיִטַן.

אוֹן סְצִיטַ אַזְיִזְ אַוְן סְצִיטַ

צַוְּ בְּלָעְטָעַלְעַךְ צַוְּ בְּלָוְילְעַךְ-פִּיאַלְעַטְעַ.

צַוְּ דיַ פָּאַרְ גַּלְבָּלְעַךְ גַּלְיַעַנְדִּיקָעַ אַפְלָעַן,

דיַ העַטְ זִיךְ שְׂטוּרַעַקְנוּ אָוִיסַ,

זִיךְ צָעַרְטָלְעַןְ, גַּלְעַטְן ...

אין דער נשמה די געלטען
זיך פארצאנפלען.

און אויבס אַ וְאָכָעְדִּיקָס, גַּעֲוֹיִיִּנְלַעֲכָעָס,
קַאֲרְטָאָפָל,
צי רוף עס בולבע אָן —
עס האָט ניט קִיּוֹן פָּאָרִיבָל.
און די קַאֲרְטָאָפָל-בְּלוּמָעָן
לויכטן אויף פֿוֹן לִיבְשָׁאָפָט
און האָפָעָנוֹג...

איך האָט פְּאַמְּעַלְעַקָּע
געַסְטָאָרָעַט זיך דֻּעְרָנָעַנְטָעָרָן
צָוָם קַאֲרְשָׁוּבָוִים,
אויף די שְׁפִּיצְ-פִּינְגָּעָר,
כָּזִי,

אַ קּוֹק צו גַּעַבְנָן נַאֲעַנְתָּן
אויפֿן ווּעַלְתִּי בְּאַרְיְמָטוֹן זִינְגָּר,
דָּעַם סָלָאָוֹי.
צי ס'הָאָט אַ וְוַיְנְטַעַלְעַ גַּעַטָּאָן אַ וְוַיְיַיִן,
צי, אָפְשָׁר, הָאָט אַ קַּאֲרְשָׁ פְּאַלְנְדִּיק
אַ קְלָאָפָגְעַט אָן דָּעַר בְּוּמְעָרְקָאָרָע,
און ס'קָּאָן זֵיַן, אָז דָּאָס גִּינְצִיק
שְׁפִּילְ-פִּיגְעָלָע,
פֿוֹנְקָט ווֵי די זְשִׁיטְקָאָוִוִּיטְשָׁעָר
שִׁינְעָדְהַיְנָדָל,
שְׁרַעַקְטָה זיך אויך פָּאָרָן עִירִיהָרָע,
און איינְס — אָוָן צְוַיִּי
אַ פָּאָז גַּעַטָּאָן מִיר מִיטָּן עַקְל
נַאֲכְטִיגְאָלִישָׂ הָאָט דָּעַר סָלָאָוֹי:
— אויף ווִידָּעָר זָעָן...

מיינט איר, איז אונדזער קאנַ
קאנַ בלוי זויפן און נאשָׁן,
טוט אַבעָּר אֶ קוק,
ווײַ שיין אָון קלוג
זֵי נעמט אִירע אַויעָרְלָעַךְ וּוואַשָּׁן:
זֵי נעצט גוֹטְ-גוֹטְ אַיִּין מִיטָּן צוֹנָג
אִיר פֿאַדְעָרְשָׁטָעַ לְאַפְּקָעַ
אָון תִּיכְּפָּר הַיִּבְּסַט אָן מִיטָּ אִיר,
וּי מִיטָּ אֶ פֿיַּכְטָעַר טְרִיאַפְּקָעַ
די אַויעָרְלָעַךְ אָון פֿאַטְיְלִיצָעַ וּוואַשָּׁן
אָון רַיְבָּן,
מִמְּשָׁ, זָאָג אַיך אַיִּיךְ, צָו בָּאַשְׁרִיבָּן.

אַ באַבעָּלָע
אייז דורך מײַין אַפְּעַנְעָם פֿעַנְצָטָעַר
אוּיף דער אַוְיְבָרְשָׁטָעַר שְׂוִיב אַרוֹיְפֿגָעַפְּלוֹוִיגָן.
פֿלְאַטְעָרְטָאָרוּם פֿאָרָה מִינְיָעַ אַוְיָוָן
אוּיף מִין וּוּיְסָן בּוֹיְנָן פֿאַפְּרָ —
אִיר שְׁאָטָן, אַרְמָגְדָּלָה, אַרְמָגְדָּלָה, אַרְמָגְדָּלָה
פֿוֹנְקָט, וּי אַ נְשָׁמָה
וּוְאַלְטָ אַרְמָגְדָּלָטָעָרטָ ...
אַיך טו זִיך הַעֲכָרָא הַוִּיבָּרָן
אָון מִיטָּ פֿאַרְטִּיְיעָטָן אַטְעָם
נָעַם פֿאַוּאַלְיָנְקָעַ פֿאָר אֶ פֿלְיָגָעָלָעַ
די באַבעָּלָע אַרְאָפְּ פֿוֹן שְׂוִיב:
פְּלִי גַּעַזְנְטָעָרְהִיָּט צָוָם לְיוֹפִיָּוִי
צָו דַּעַר זָוָן
אָון מִיד מִיטָּן שְׁאָטָן דִּינְעָם
אוּיף מִין הַעֲפָט נִיטָּ מַאֲטָעָר ...

מיט בעזעמלעך מיט גראינע

ארויסס כ'BIN פון פאַרייעטשער הייסער באָז
אוון מיך אַרומגעכֿאָפֶט אַ ווֹזְילְעֵר ווַינְטֵל האָט :
— אַיך ווּלְ אַצְינְד דִיך אַפְקִילְוּן, מַיְינְ לִיבְעָר . —
אנטקען יונגע רַאֲבִינְגָעָס
מייט רוּיטְעַ פַאֲטְשָׁעַרְקָעַס ,
באַמְּרָקְט האָב אַיך, זַיך ווַיְינְקָעַן אַיבְעָר
אוון, שעַלְמִישׁ שַׁעַמְוֹדוֹדִיק פָאָר מִיר זַיך נוֹיְגָן,
אַהֲן גִּיט מִיט אַ קְרִיְיָה מִיר אַפְ סָאלִוּת :
— העִי ! צוֹ רְפָואָה, אַלְטָעָר,
שיינְסְטָה ווי אַ פַאֲרִיעַטְשָׁעַר רַעֲנָנוֹגָן .
לָעַם רְאָדָע .

★

איך האב פון דעם הנאה וויפל,
ווען איך פארקאטשע הויך זי פלייזערן
און גיב אַ שטוף פון בריג דאס שיפל
און שפריינג אין דעם אריין, נעם רודעלן
מייט ביידע וועסלאס פלינק און ריין.
איך וואָלט אַזוי פון זיך אליאין
זיך אָפֿשְׁטוּסִין מיט פֿאָרגְּעַנְגָּנוֹן,
אויף כוֹאָלְיעָס הַוִּידְעָן זיך אָנוֹ ווִינְגָּן,
דערזען ווי דָּרְטְּ בְּיָמִים בְּרָגְּ אֵיך שְׂטְּיִי,
זו זיך טָאָן שְׂקָאֶצְּיָשׁ אַ גַּשְׁרִי.

★

אין אָנוֹ אַוִּיגְּוָסְּטָ-אָוָונְטָ אַנְטָ שְׁפָעָטָן,
גוט שוֹין פֿינְצְּטָעָר ווּרְעָטָן, אַ זְּיִינְגָּר צָעָן,
סְּאַיְזָ דִּי לְבָנָה אָנוֹ דִּי שְׁטָעָרָן נִיט צָוָעָן,
וְואָלְטָ אַ וְוִינְטְּעָלָעָן כָּאָטָשׁ טָאָן
אַ גַּלְעַט מִיךְ.

אַיְינְעָם סְּעָדָל אַ צִּירְקָוָן נְעַמְתָּ זָעָן...
וְואָס עַר זְעַגְטָן, ווּעַסְטָן זְיך נִיט דְּעַרְפְּרָעָן.

רוֹט אַ קָּאָפְּלָ אָפְּ... אָנוֹ, דְּעַרְהָרָט
כִּיהָאָב דִּיְתְּלָעָן,

וְוי פָּוָן בְּיָמִים אָנוֹ עַפְּלָ פְּאָלָט אַ צִּיטְיִקְעָר,
שְׁטִיל אַ קְלָאָפְּ זְיך טָוָט אָנוֹ וְוִיְיכָן גְּרָאָז...
גִּיט אַ רִיס אָין הַאֲרָצָן...

כִּפְלָ פְּאָסִירָט הַאֲטָט וְואָס ...
עַרְגָּעָץ וְוִיְיט פָּוָן דְּאָנָעָן, אָין אַט דְּעָרְמִינְוֹט,
פְּאָלָט אַ קָּאָפְּ פָּוָן אַקְסָלָעָן,
כְּלִינְיְעַנְדִּיק מִיט בְּלוֹט,

טוט זיך קווים אַ קייקל
אויף דער הארטער ערדה,
ס'ויגט זיך נאָך בײַם תליין אַין דער האנט
די שועערד...
אַין אָן אוֹיגוֹסְטַּ-אוֹונֵט אַין אַ שְׁפָעָטָן,
וְאֶלְתָּ אַ וַיִּנְטָעַלְעַ אַטְּשָׁתְּ טָאָן
אַ גָּלָעַט מִיךְ...

טשערווען — איהומען, 1971

אַ שְׁרָעָק,
וְוי האַסְטִיק
ס'טְּרָאָגָן זִיךְ דִּי טָעָג!
שְׁוִין וְזִידָעָר נִידָעָרִיךְ, אַיבָּעָרְן דָּאָן,
פָּאָר דִּי אֲוִינָן שְׁיִינִיט
מִיטּ בְּרִיאַתְּ קִילְעַכְּקָן פְּנִים —
פּוֹנְקַטְּ וְוי אַ גְּרוֹיסְעַ פִּילְקָעַ —
דִּי לְבָנָה,
זַי וְאֶלְתָּ אַיְן קוֹוִישָׁבָּאַלְרִיִּיףְּ גַּאֲרַ נִיטְ אַרְיִין ...
אוֹן סְדִּיצְאָכְטָן,
עֲרִשְׁתָּ נְעַכְּטָן נִישְׁטִיקְ-קְלִילָיְן,
גַּעַשְׁטָעַקְטָּ אַיְן הִימְלָל,
וְוי אַ שְׁעַרְבָּעַלְעַ, אַ קָּאמָע
אוֹן קוֹוִים וְוָאָס סְ'הָאָטָן אַיְן אִיר גַּעַזְשִׁיפְּעַט
דִּי נְשָׁמוֹה.

1979. אוֹרְ יְהֻדָּה.

כ'בון פלייסיק איזוי ווי די שוואַלב,
וואָס פליינדייך שלינגט זי די מוקן.
איך מוּז פון באָגִינען אַרומגִין
אלֶיך פֿאָרְשֵׁן אָוֹן הָעָרָן אָוֹן קָוָקָן.
זָאַל זַיְינ אַיְבעָר רַוִּישִׁיקָע פְּלַעֲצָעָר
אָוֹן זַיְיטִיקָע וְאַלְדִּישָׁע שְׁטָעָגָן.
אַיְן טַרְאַפְּנְדָּל טַוִּוִּיפָּן בְּלַעַטָּל
אנְטְּפָלָעָק אַיך אַ גַּאנְצָן פְּאַרְמָעָגָן.
אַיך מוּז זַיְך פָּוּן סָאָמָע באָגִינען,
וּוְיַ שְׂוָאַלְבָּן,

וּוְיַ בִּינָעַן

באָזְוָעָן.

דָּעַרְיבָּעָר הַיִּיסְטָע עַס זְשָׁוָק ...
וּוְזַרְכְּגַעְטְּרִיבָן, נִיט אַ קוֹיך
אַיְן רַגְעַיָּס פָּוּן גַּעֲפָאָרָן
זַיְינ שְׁוָנָא קָעָן עַר נַאֲרָן,
מְגַולְגָּל וּוְעָרָן אַיְן אַ שְׁטִינְדָּל
קִילְעָכִיךְ וּוְיַ שְׁרוֹוִיט ...
סְ'וּוּעַט קִיְּנָעָם גַּאֲר נִיט קְוּמָעַן
אוּפָן זַיְנָעַן —
אַז פְּלִיגְעַלְעָךְ אָוֹן פִּיסְעַלְעָךְ דָּעַרְיָנָעַן.
נִיט צַו בָּאָגְרִיָּפָן, נִיט צַו פָּאַרְשְׁטִיָּן גַּאֲרָה,
וּוְיַ פִּיקְחָותְּדִיךְ דָּאָס לְעָבָן אַיז גַּעֲבּוּיט ...

פאר צפניה קייפגוניס.

אין פָּרִיעַטְשָׁע
זַיְנָעַן שַׂוִּין דֵּי פָּמִידָאָרְן,
וּוֹ דֵי פָּעַפְנִיקָעָס גַּעוֹאָרְן
צְוָנָטָר רְוִוִּיט,
נָאָר דָּעָר זְוָמָעָר אִיז שַׁוִּין וּוֹ אַקְוָנְדָס —
אַיְבָעֶרְגָּעֶשְׁפָּרוֹנָגָעָן אוֹיף דָּעָר אַנְדָּעָר
זַיִיט פֿוֹן פְּלוֹוִיט,
גַּיִיט אָוָן הַרְיוֹשָׁעָט אַ פְּרִישָׁע אַוְגָעָרָע
פֿוֹן בִּיְת
אוֹן וּוַינְקָט מִיר אַוְנְטָעָר :
מִיר זַיְנָעַן, אַלְטָעָר, שַׂוִּין אַרְוָנְטָעָר . . .

אין אַסְיָעָן-וּוְאָלְד
מַיְינָן בְּלִיק פֿוֹן אַלְץ
נַתְּפָעָל וּוּרְטָט :
אַ בְּלוּעָרֶל פְּלִיטָ נַאֲז
אַ פָּאַלְנְדִּיקָן בְּלָאָט,
בְּאַגְּלָלִיט אִים בֵּיז דָּעָר עַרְד —
צַי מִיט בְּאַזְוּעָרָוָגָן,
צַי גְּלָאָט
אוַיס שְׁטִיפָּעָרְיִי.

אין אַסְיָעָן-וּוְאָלְד
זַיְדָן דֵי מַחְשָׁבָות מַיְינָע
פְּרָאַנְקָ-אוֹן-פְּרָאַרְיִי . . .

דער ווינט דער אכזר

לעצטעה ציטעריקע בלעטלעך
 אויף די טאפֿאל קרוונגענישפֿיצן,
 פונקט ווי שפערלעך,
 פארקאליעט זיצן.
 סילאָזט קיין רגע זי ניט אָפּ
 דער קאלטער ווינט דער שאָרבער,
 ער מוז זי אַין דער קאליזשע
 אָראָפּוֹאָרְפּן.
 ווערן זיך די בלעטלעך,
 איינגעשטערמעט אַין די הוילע
 טאָפֿאל-קרוינען.
 וויל זי ניט דער ווינט — דער אָכֶז
 שוינען ...

מײַן סָאנָאָטָאָרִיעַ, ווי אַ שְׁנִיְּגַעַצְעַלְתַּ
 צְעוּוִישַׁן זִילְבָּעַרְ-סָאָסָנָעַס זֵיכַ בָּאָהָלֶט.
 די שְׁטִילְקִיִּיט אָוֹן די רַיְינְקִיִּיט פָּוֹן דָּעַר וּוּלְט —
 אַיְן אָוּוֹנְטִיקַן וּוּינְטָרְדִּיקַן וּוּאָלְדַּ.
 מײַן שְׁטָעַגְלַזְיַה לְבָנָה מִיר בָּאָלִיכְטַּ.
 די לוֹפְטַזְיַה פְּרָאָסְטִיקַע, ווי קָאָלְטַן בִּיר
 גַּעֲשְׁמָאָקָן זַוְפַּ אַיְדַּ, זַוְיִף אַיְיךְ אַנוֹ אַ שִּׁיר.
 די העַנְטַ אָוֹן פִּיס מִיר וּוּרְן מַאֲדָנָע לִיְכִּיט.
 מִיט חִיּוֹת כְּשֻׁטְעַל זֵיכַ אָפּ אָוֹן קָוָק אָוֹן הָעָר —
 די שְׁטִילְקִיִּיט הָאָט קִיְּ�וּ בְּרַעְגַּנְטַז אָוֹן קִיְּ�וּ סָוִּ.
 נָאָר מִיטָּאָמָּל — אַ קְלָאָפּ גַּעֲטָאָן הָאָט וּוּרְ ? —
 אַ דְּלוֹבָע גִּיט דָּעַר פִּיקְהָאָלָץ דָּאָס פָּוֹן שְׁלָאָפּ.
 דָּאָס חְלוּמָט זֵיכַ דָּעַם עַקְשָׁן, מַן הַסְּתָמַם,
 אַ וּוּרְעַמְלַ אַיְן קָאָרָע פּוּנְעָם שְׁטָאָם.
 מײַן סָאנָאָטָאָרִיעַ, ווי אַ שְׁנִיְּגַעַצְעַלְתַּ
 צְעוּוִישַׁן זִילְבָּעַרְ-סָאָסָנָעַס זֵיכַ בָּאָהָלֶט.
 די שְׁטִילְקִיִּיט אָוֹן די רַיְינְקִיִּיט פָּוֹן דָּעַר וּוּלְט —
 אַיְן אָוּוֹנְטִיקַן וּוּינְטָרְדִּיקַן וּוּאָלְדַּ.

כ'יקום אַרְוִיס אַינְדָּעָרֶפְּרֵי
אויף דער ליכטיקער פראַסְטִיקָעָר וועלט.
פֿון דער העל מיך מײַן יונגעט באַפְּאַלְט.
מִיר גַּעֲפַעַלְת
איַן בעריאָזעווֹן מַאְרְטִיקָן וְאַלְד
צַו מַאְרְשִׁירְן אוּף לוֹיטְעָרוֹן שְׁנִי.
מיַנְעַן קָוְלִיעָס זַיִּי סְקָרִיפְּעָן אָוֹן זַיְנְגָעַן
אָזְוִי,
פֿונְקָט וְוי אַיבָּעָר אֶ קְרֻעְנִיצָעַ-בְּרוֹנוּם
דַּעַר בּוֹשָׁל.
סִיאַיז מִיר וּזְיַיל!
כָּלִיאַסְטְּרָעָס פֿון זַיְגָּל-בּוֹחַשְׁבוֹת
זַיִּךְ גִּיבָּן איַן זַיְנָעַן אֶ זָּרִיִּי,
נָאָר אַיךְ צְוִים זַיִּךְ
אַרְוִיסְבָּרְעָנָגָעַן זַיִּי פֿון מִינְן מַוְיל,
סְיַעַמְתָּ אַזְשַׁ פְּלַאֲמָעַן דָּאָס פְּנִים
פֿאָר בּוֹשָׁה...

אין שא-שטיילן ווינטער-אַוונט,
אין וואָלד סָפְּסָנָאוֹן
שטיי אִיך שעהענוויז
צוזָאמָעַן מיט זֵי סָפְּסָנָעַם
פארטָאנַן אִין נִיט באָוָעָלֶעָכָן,
נִיט רִירְעוֹזְדִּיקָן שְׂוִ依ְגָּן.
אָוָן קִיְּנָעַם דָּאָרָף אִיך גַּרְנִישֶׁט אוּפְּקָלָעָרָן,
נִיט אַיְבָּרְצִיְּגָן,
מִיט קִיְּנָעַם קִיְּנָה חַשְׁבָּנוֹת פִּירָן;
דָּעָר קָאָפּ אִיז בֵּיז זֵי שְׁפִּיצָן פָּוּן גַּהֲרִין
אַנְגָּעָזָאָפּט מִיט זִיסְעָר, פֿעָכִיקָּעָר روֹ,
מִיט לוֹפְּט מִיט פֿרָאָסְטִיק-לוֹטְסָעָרָה,
וּאָס קְרֻעָפְּטִיקָט, שְׁטִיְּפָט.
אַ שְׂוֹרָה דָּאן אִין האָרֶץ מִיְּנָעַם
ריִיפְּט . . .

... אַ שְׂוֹרָה דָּאן אִין האָרֶץ מִיְּנָעַם
וְאַ שְׂוֹרָה דָּאן אִין האָרֶץ מִיְּנָעַם

קָאָרָאַלְיְשָׁוּוֹוִיטְשָׁעָר וְאָלָד, הַיְנָטָר מִינָּסָק
1964

לייכטיניקע בערייאזע-קארע...

אנפאנג מארט איז
איך קוק זיך צו,
די שיינענדיקע ווייסע קארע
פון די פייןע פערעדעלקינער בערייאזעס
אויסגעשריבן איז געדיכט
מיט שורהלעך,
מיט פאסיילעך אוון צלמלעך
צעוואָרפֿעַנְעַן,
עשליידערטען,
פונקט ווי די טרעפלדיקע פערזון
מאַיָּאָקָאָוּסְקִיסּ,
צֵי וְיֵי אַבְלָאָטּ גֶּמְרָא
אנגעפֿיקָעוּוּט
מיט פִּינְטָעַלְעַךְ מִיט שׂוֹאָרְצָעּ...

צֵי, אָפָּשָׁר, שָׁאָפָּט עַס אַיְיָן בערייאזע
פָּאָר דָּעָר אַנְדָּעָר
פָּוּן פּוֹלָן הָאָרָצָן
ליַבְעַ-צִיִּכְנָס
הַיִּסְעָ, צָאָרְטָעּ.

אנפאנג מארט איז,
איך שטרעך מיין האנט
א גלעט צו טאן
די מילך-ווייסע, קלארע
לייכטיניקע בערייאזע-קארע.

ניט פֿאָרְשַׁטְעַנְדְּלָעַךְ...

ניט פֿאָרְשַׁטְעַנְדְּלָעַךְ, אָנוּ מִיּוֹן וַיִּסְוֵּן,
רוֹים אֵיךְ זַיְד אַיִן קָאָפְּ:

סְאַיִן אֲכַלְלַת מִיטַּא פְּלָאנְטָעָר,
ליַיְגַּן אָוִיר שְׁפָעַטְעָר אָפְּ...

וַיִּיסְׂדַּע נִיטַּמְיַיְן הַאֲנָטְזִי רַעֲכָטָע,
וּוְאָסְזִי לִינְקָעַ טָוֶט —

בֵּין אֵיךְ דָּעַן קִיּוֹן בַּעַל-הַבִּית נִיטַּמְיַיְן
אוֹרֵף מִיּוֹן אַיִיגָן גּוֹטָן,

וּוְאָסְזִי וַיִּכְטִיקְסָטָע, מִיּוֹן עַצְמָה,
כְּאַטְשַׁ אֵיךְ זַעַן פִּילָּן,
זַיְד פְּאָרְטִיּוּעַת הַאֲטַז אַיִן הַאֲרָצָן,
וַיִּזְעַל אַמְיוֹזָל שְׁטִיל ..

וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא ..

וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא
וְאַתָּה תְּמַלֵּא אַתָּה תְּמַלֵּא ..

און, ווי א טראסקאָווקע פון בײַיט,
אייז אַפְטִיךְ דָּאָס וּאַרטֶּט, אַ פֿאָרְכִּישׁוֹפְטָעָר
אייך שֻׁעְפְּטָשָׁע מֵיַּין שָׂוְרָה מֵיטֶ פֿרְיִיד.
מיין לשׁוֹן שְׁטוֹרָקָמֶט לְעַבְדִּיקְ, צְאָפְלְדִּיקְ,
טוֹטְ טִיףְ מֵיַּין נְשָׁמָה אַ בְּרָעָן.
דָּאָס הָאָרֶץ מֵיַּינָּס נְעַמֶּת הַאַסְטִיקָעָר קְלָאָפְןֶן זַיְן,
אַ צִיטְעָרָאַן הָאָנְטָגְןַט גִּיטְ דיַ פֿעָן.
מיין שְׁכוֹן, דוּ זַיְדָעָנוּיְ האַרְצִיקָעָר,
מייט אַפְשִׁי אַיךְ הִיטְ אַפְּ דִּיְיןְ רָוּ,
מיין אַיְינְצִיקָעָ בִּיסְטוּ גְּרָאַמְּטִיקָעָ,
דָּעָרְ וּוּעֲרַטְעָרְבָּזְקְ מֵיַּינָּעָרְ בִּיסְטוּ.

מִינְסָק, 1963

אַזְוִי וּוִי דִּי יִינְגָּלָעַךְ מְשֻׁחְיִתִים...

אַין בְּעַסְטָן פָּאל
טוֹעָן מִיר מֵיַּינָּעָ לְאַנְגִּיאָרִיקָעָ לִידְעָר
אַ בְּעַרְישָׁעָ טּוֹבָהָ,
זַיְ וּוּאָרְפָּן אַין מִיר
פָּוֹן דִּי פֿעָרָזָן אַוְן סְטָרָאָפָן
צְעָרִיסְעָנָעָ גְּלִידָעָר
אוֹן אַבְרִים —
אוֹיְסְדוֹרָקָן שְׁטִיקְלָעָד
אוֹן וּוּעֲרַטְעָרָ אַוְן זַאְצָן
פֿאָרָ מִיר שְׁוִיןְ פָּוֹן לְאַנְגָּ
צְוּגְעַנְעָסְעָנָעָ אַוְן טְרָאָפְּרָעָטָעָ,
סְגַעְדוֹלָדְקָעָן אַזְשָׁ פֿלְאָצָן.
מייט גּוֹטָן זַיְיָ בְּעַטְ אַיךְ —
גַּעַנְגָּ שְׁוִיןְ! —
אייך פְּרוֹו אַוְיךְ מִיטְ רָוָגָהָ,
נָאָרְ סְיָהָלְפָטְטָ נִיטְ,
זַיְ שְׁמִיצָן אַוְן שְׁמִיְיסָן אַוְן אוֹיְפָהָעָרְ גָּאָרְ,
אוֹן אַ הְפָסְקָהְ,

אווי ווי זי הארצלאז יונגעעך משחיתים
צעוילדיעוועט שלידיינן,
וואר נאר עס קומט אונטער האנט זי —
א שטעהל, א צווייגל
און שטיינער און ברעלעך פון ציגל
אין א סאראקע,
וואר שפרינט אוייף דער ערעד
מייט צעווונדייקטען פלייגל... .

אנטקעגן שפיגל-שיין

קיין עצבות כ'לאז ניט צו —
ניט און ניט!
דאש תמיד אויסגעפרעסט,
דאש קלאר-בלאנק קראגעלע
ארום מײַן האלז באשיצט מײַן ווּזִיל געמאַט,
נאר ווּן כ'ידערשפֿרֿ אוייף זיך
א קוק א שפיזיקו,
וואר ווערט באגלייט מיט א טרומה'יעס-פֿראָגעַלע :
— „וואַי האלט מײַן געזונט זיך,
בָּאַמִּי אֵיך זיך דערנאָך אַנטקעגן שפיגל-שיין
זו בודק זיין דעם חשד
פֿון אַט דעם דָּאַרְכְּבָּלִיק,
צי האט ער טאָקע יאָ אַגְּרוֹנְט ?...
אוֹן דָּאַך, כְּדֵי זיך צו בָּאַוּאָרְעַנְן
כִּיְבָּפָּאָרְן שפֿיגָּל מְמַזְרִישׁ אַ פִּינְטָל מִיט אָן אָוִינְן
אוֹן מעשה כוּוָּאָט
דעם דָּאַשְׁעָק אַויְף-מִין שְׁטוּרָן
בראַוּעָר אַויְף אַ זִּיְתָן אֵיך טו אַ קְנִיטִישׁ,
מִיךְ זָאַל
דאָש שפֿיגָּל-גָּלָז נִיט אֲפָאַטּוּשָׁעָן מִיט אַ מְאַלְּ...
מייט מְרָה-שְׁחוֹרָה... .

פֿאָרט בְּבֵין זִיךְ מֹדֶה

נַיְינַן, נִיט אַיך ווּעל זִיך דָוָרָס זַיִן
אָנוּ נִיט זִיך טָאָדְלָעַן,
נַאֲרַ פְּשׁוֹט, כְּבֵין זִיך מֹדֶה אָנוּ מַתּוֹדָה —
מִיטַּדְעַר נְשָׂמָה מִיְּנָעָר לְעֵב אַיך נִיט בְּשָׁלוֹם,
אַיך מְעַנְטָשַׁל זִיך אָנוּ רַיְינִיק, יַעַט אָנוּ פָּאָלָע
אָנוּ צָופַ אָנוּ סְקוּבוּ נְאָכָאנָנד
דָעַם מִיסְטוֹגָאָז, בִּיטָעָגָרָאָז,
בּוּרְיאָאָן, סְוּוּרְיעָפָקָע,

די סְאָפָקָע כִּיהָאָב צַעְקָלָאָפָט, צַעְבָּוָגָן.
אָנוּ פּוֹן דָעַר הָרָאָבְלִיעַ שְׁוִין אַרוֹיסְגָּעָפְלוֹגָן
איְזַיְדַּי לְעַצְטָעַ קְלָעָפָקָע.

גַּעַהְאָרְעוּעַט, גַּעַהְוַיְקָעָרְט זִיך,
אַיְינַן ווַיְנָקָעַלַע — אַיך פְּרַיִי מִיר — אַיז שְׁוִין
צִיכְטִיק-זְוִיבָעַר.

נַאֲרַ כִּיגְלִידַץ זִיך אָוִיסַט
אָנוּ הַיְיָבְ-זִי אַוְיָגַן אָוִיפַּ —
אַיְן אַנְדָעַר ווַיְנָקָלַ שְׁוִין אַרוֹיסְגָּעָשְׁלָאָגַן ווַיְדָעַר —
קָאָלְטָעַ, בְּלִינְדָעַ, טְוִיבָעַ,
בְּרִיעַנְדִּיקָעַ-קְרָאָפְעָוָוָעַ,
אַזְשַׁ עַנְגַּ אַיְן קָאָפַ מִיר ווּוְעָרַט
אָנוּ מַעַר פּוֹן אַלְצְדִּינְגַּ-בְּרַעְנְגַּטַּ מִיךְ
פּוֹן גַּעַזְוָלַד אַרוֹיסַס

דָאָס נִיכְפָּעַדְיק, דָאָס נִיפְטִיק גַּרְזָעַל
וּוְאָס סְמַט אָנוּ סְאָרְפָּעַט אָוּמְבָאָמְעָרְקָט דָאָס ווּעָזַן אָפָט
אָנוּ דָאָכְטַ מִיר, הַיְיָנַט אַיך. רַיִיס אָנוּ פְּלִיק עַס
מִיטַּן ווּאָרְצַל אָוִיסַט,
אַלְצָאַיְינָס עַס יַאֲוּעַט מַאֲרָגַן זִיך פּוֹנְסָנִיַּיִן,
קָרִיכְט אָוּמְגָעָרִיכְט לְעֵם סְאָמָעַ שְׁטוֹבַע
פּוֹן אַונְטָעַר ווְאַנְטָט אַרוֹיסַט.
טְשִׁיקָאָוָעַ, אַיְן קִיְּן אַיְיַן בָּאַטְאַנְקִ-בּוֹז
אַיְר ווּעַט זַיִן נְאָמָעַן נִיט גַּעֲפִינָעַן —
דָאָך אַלְטַ אָנוּ יוֹנָג עַס ווּוִיסְט — כְּאָפָט עַס
דָעַר הוֹח —

עַס הַיִּיסְט — די קְנָהָ-שְׁנָאָה...

צוווי פלאן...

כoir טווען ביידע אין איין שפראך,
נאר איין פארשיזענע גאר פלאן,
איינע פון דער צווייטער — א מהלך-רב.
אויף דיין לעבנס-שיילץ —
אויסגעציילט מיט אותיות מיט גוריישע:
„אַבִּי אַ שְׁמָטָקָע, ...
כְּיוּעַל פּוֹן דָּעַם אַ לְּיאַלְקָעַ מְאַכְּנָן!...
אויף מיינעם,
מיט אַן אַיִילִיק-אוּמָרָאֵיךְ כְּתָבָן:
„מַיּוֹן גַּאנְצָעַ מֵי — אַרוּסְצֶוּרְעָנְגָעַן קְלָאָר,
וּאַס אַוְיפָּן הָאָרֶצָן אֵיז מֵיר אַנְגָּזָאַלְיָעַט...”
צוווי פלאן, ריכטיקער, צוווי דאליעס,
נאר וועמגען עס וועט צושפֿילן דער מלז? —
אנבלאָנט פון דעם,
וּאַס האָפְּטִיקָעַר —
צוויפֿל אָוֹן עֲקָשָׂנוֹת,
צי זִיכְרָקִיְתָּן אָוֹן עֲזָות? ...”

איך זריי מיך ארום
 צוישן הויכע סאטנערבוימער
 אין טונקעלן אסיענ-וואלד,
 פונקט ווי דער קרוועמר פישקע,
 ווּאָס טְרוֹויִמֶּט נַאֲך זֵין גַּעֲטְרִיּוּר בִּילִיע
 דער האָרבָּאָטָעָר
 און הויב אויף פונעם פִּיכְתָּן גַּרְאָז
 אָן אָוִיסְגָּעְבָּלָאָזְעָנָע שִׁישְׁקָע...
 ס'אייז מײַן גַּעַשְׁטָאַלְטָה, —
 האָט אַ מְחַשְּׁבָה אַין מֵיָּן זִינָעָן
 טְרוֹיְרִיךְ דּוֹרְכְּגָעָפְּלָאָטָעָרָט.
 נַיְיָן! —
 מיט רְוָגָה שְׂרֵי אַיך אָן
 אויף זִיד אַלְיוֹן, —
 מֵיָּן הַאָרֶץ וּעַט וַיְדַעַר וּוּרְוֹן,
 וְוי אַ מִילְגָּרְוִים פּוֹל
 מיט זְוִימָעָרְקָעְרָנְדָלָעָן,
 מיט הַעַלְעָן טְרוֹיְמָעָן-שְׁטָעְרָנְדָלָעָן...

אַיִן יִיד אַיִן פֻּעָרָעְדָעְלְקִינְאָ.
 זֵין פָּאָמִילְיָע — סְעָרָעְבִּירִיאָנִי,
 נַאֲרַ בַּיִ מִיר אַיז עָר
 מיט גַּאֲלָד צְוְגְּלִיךְ.
 מיט לַיְדַעַר בֵּין אַיך דָאָך,
 וְוי קְוָרָח וּרְיִיךְ,
 טְרָאָג אַיך אַיִן זֵין הוֹאָז,
 וְוי צַו אַ יוּוּעָלִיךְ,
 אוֹף מְבִינָות —
 יַעֲדָן נִיְיעָם שִׁיר.

1970. הינטער מאסקווע

דערלאָנְגָּסְט אַ שְׁלִיְּדָעָר
דיינָע שְׂרוֹהָעָס, וְוי דֵי קְלֻעְצָעָה
אוֹן הַוּבְלָעָן, טְעַסְעָן, שְׁלִיְּפָן
זָאַלְן אַיְבָּרְזָעָצָעָר.

ניִין, שָׁאָרֶף אוֹן פּוֹץ אוֹן שִׁיעָר
ס'וֹאָרֶט אוֹיף מַאֲמָעָלְשָׁוֹן,
נִיט וּוּרָן זָאַל זִין לִיכְטִיק פִּיעָר
אוֹיסְגָּעַלְאָשָׁן.

זָאַל טָאָן דִּין וּוֹאָרֶט פָּאָר מִיר אַ שִׁין,
וְוי זִיבָן זָוָעָן.
זִין שְׁטָאָרָק אוֹן זִיס, וְוי גּוֹטָעָר וּוִין
פּוֹן אַלְטָע טָוָעָן.

1969

דו זָאַגָּסְט מִיר — וּוֹאָס, וּוֹאָס,
נָאָר נָאָך אַ וּוֹאָרֶט
דָּאָרְפָּסְטוֹ אֵין קָעְשָׁעָנוּ נִיט קְרִיכָן.
אוֹן אַיְיך אַ טְרָאָכְט דָּעְרָבִי גִּיב —
צּוֹגָעְגָּלִיכָן,
אָפְט קְרִיכָן מִיר דֵי אוֹיְגָן שִׁיעָר אַרְוִיסָט,
בֵּין אַיְיך זָוָן אַוִיסָט,
פָּאָס צָו, פּוֹנְקָט וְוי אַ שְׁלִיסְעָלָע צָוָם שְׁלָאָס,
דָּאָס וּוֹאָרֶט דָּאָס סָאָמָע פֿינְקְטָלְעָכָע
אוֹן נִיְּטִיכָע.
אַ שָׁאָרֶף, אַ טְרָעְפָּלָעָך וּוֹאָרֶט,
איַז אַנְיָאוֹן-פָּאָר זִיך —
אנַפּוֹתִיכָה.

אַ הונדערט יָאָר אוּף אֲוִיסצָּאלָן

פארן בחור החצעער

משה רנת

אין לויפעניש אוון האוועניש
אייזיפיל צייט צעריבן.
א ניט גענטפערט בריוול
ליין אייז געלביבן.

דעם חברס אַזְדָּעֵס אָמְגָעָר
מייט מילך האָב אִיךְ פֿאַרְגָּאָסֶן
אוון אַט אַזְוִי נִיט ווילנדיק
עס קומען צו פֿאַרְדָּאָסֶן.

אוון דרייפֿאָכִיךְ אוון צענפֿאָכִיךְ
זייליגן זיך אַין שיכטן.
צי וועלן כוחות קלעקו מיר
די בלויין אַוִיסְפֿאָרִיכְטָן —

אַ וואָרטְסְמָאן זַיִן, פֿאָר קִין בעל-חוב
כִּיאָאָל צוישן פרײַינִיט נִיט שעמען.
אַ הונדערט יָאָר אוּף אֲוִיסצָּאלָן
ווען ערגעץ קָאָן אִיךְ נעמען.

כִּיוֹאָלֶט רַאֲטָעָסְוּיִיַּי זַיִן אָפְגָעָבָן
אוון מעָר כִּיוֹאָלֶט שׂוֹוִן נִיט לִיְיעָנוּ.
אוון לויפֿענִיש, אוון האווענִיש
וואָלֶט צִיטָאָר אוּף אַלְזָ מִיר סְטִיעָן.

וואס קען זיין פון מאמע-לשן שענער

אויף לאנג מיט דיר,
איך זעג זיך ניט, צפת.
נחת-רוח
האב איז דא געהאט.

לעם ראנד פון בארג כיוועל אײינס נאך אײינס
א טשאטו לידער הויך אַ וואָרְך געבן צום הימל:
פליט צוזאמען מיט די שוואָלְבָּן אַין געווימל
און ווילט אַיר קרייזט באָזונדער אַין אַ סטייעע,
זָפֶט אַין זִיך דֵי פֿרִישְׁקִיט,

אַטְעָמֶט פֿרִיעַיר!

דאָרטן אונטן אַין דֵי געסלעך יונגען חסידים
רייזן, זינגען ווונדעָרְלָעָך אויף יידיש,
כ'בעט אַיִּיך, ווילע מײַינָען, לאָזֶט זִיך דִּינָעָן,
שווועבט צו זִיך אַרְאָפֶט אַין אַ בָּגִינָעָן,
נעמט אַין זִיך אַרְיָין דֵי זִיסְעַט טענער.

וואס קען זיין פון מאמע-לשן שענער ? !
כ'יוועל צוֹרִיק זִיך קָעָרָן אַוְיפָּן פְּלָאָץ דָעַם זַעֲלָבָן.
דאַ אַיִּצְנָעָנט, לִיב מִיר
יעַדְעַר קָלָאָגָן אַוְן שְׂוֻעָלְבָּל,
איַרְיִיט מִיד גְּלִיכְיך דָעָרָעָן,
זִיך אוֹרְךְ מִינְן אַקְסָל זַעֲצָן.
טרַויִי כִּיבְּין בִּיסְקָל סּוֹף אַיִּיך, לִיזְעָר,
אַיר כָּאַטְשׁ זָאָלְטָן מִיד שַׁעַן.

הנולדה ב-1920, נספה ב-1942. צפת. 1978

אַ לֹּסְטִיק לְעָבֶדְיק גַּזְיַנְדֵּל

אַ וּוֹזִילְטָג אַיז צוֹ זַיִן מִיט זַיִךְ אַלְיַיְן,
זַיִךְ מַאֲכָן אַלְעַ פָּעַנְטָעַס, שְׁלִיפָּן לוֹזְיעָר.
אַלְיַיְן אַיז דִּי נְשָׁמָה רַיְין,
זַיִךְ דּוֹרְכּוֹשְׁמָעוֹשָׁן מִיט זַיִךְ
אוֹן מוֹסְרָן מִיט לְיִבְשָׁאָפָּט אוֹן גַּעֲבִיְּעָר,
וּוֹי אַ קָּעֵצָל אוֹן אַ הִינְטָל.
אַ פָּאַטְשָׁ זַיִךְ גַּעֲבָן אִיבָּרָהָאָנְטָן:
פָּעַ, נִישְׁטַ שִׁיְּן...
אַדְעָרָ זַיִךְ וּוֹי אַ שְׁקָאָץ
אַיְן בָּעַקְלָ טָאָן אַ קְנִיףָ.
אַ לֹּסְטִיק-לְעָבֶדְיק גַּזְיַנְדֵּל —
אַיךְ מִיט זַיִךְ אוֹן כְּחַאָבָּעָס לִיבָּ.
וּוֹרָ רַעַדְתָּ נַאָץ, אַז סִ'קְוָמָט צוֹ פָּוּן דָּעַם
אַ לִידְעָר-בִּינְטָל.

אַיְן מִיְּן לְשׁוֹן שִׁינְקִיְּטָן אַיז פָּאַרְבָּאָרָגָן
אַן אַ שְׁיוּוּר —
וּוֹי פָּאַעֲמַקָּעָס אַיְן בָּאָר!
יְעַדְן כִּיסְרָאָג אַנְטְּקָעָג
מִיְּן גּוֹטְמָאָרָגָן,
שְׁעַנְקָטָ מעַן מִיר
פָּוּן הָאָרָצָן — אַ גּוֹטִיאָר.
הָאָב אַיךְ נִיט דּוּרִיבָּעָר
וּוֹאָס צוֹ זַאָרָגָן,
מִיט מִיְּן לְשׁוֹן
כִּיבָּן פָּוּן גַּאַט אַ פָּאָר!
גְּאַרְנִישָׁט כִּידְאָרָף נִיט בָּעַטְן
אוֹן נִיט בָּאָרָנוֹ,
כִּירְיִיגָּ פָּאָר אַ גּוֹטְמָאָרָגָן —
אַ גּוֹטִיאָר!

קערנדלאַע ...

ניט באָוויזן אים צו זאגן כ'האָב
דעם עיְקר, עצם,
וואַזוי איך אכט אים, שעז אים,
אי ער ראָפֶטָם אַזּוּק פֿון דער וועלט...
זיך שפֿילנדייק דער טוּס אונדָז,
וואַי די קערנדלאַע פֿוֹן אָן עַפְלַעַט
שנעלט ...

נאָר זאלָן די קערנדלאַע פֿליִעַן
אוֹן פֿאלָן אַין דער ערְד אַין דער ווייכָעָר,
וועלָן אוַיסוּוֹאָקָסָן יונגעַ עַפְלַבְּיִימָעָר,
זיך צַעֲבְּלִיעָן,
וועט דָאָס זִין פֿוֹן אַונְדָז דער זָכָר...
...
...
...

עס זאלָן מײַין לשׂוֹן ניט פֿאָרְפָּאָלָן גִּינוֹן,
אין אָוָונָט כ'הֵיב מײַין קָאָפּ צוֹ דער לבָנָה
אוֹ ווּעָן די לוֹפְט אַין ווֹאלְד אַיז שְׁטִיל אַון רַיּוֹן
די לִידָעָר מִינְיָעָן כִּשְ׀יקָע, ווֹי עַלְעַטְרָאנְעָן,
צַו הִימְלִיוּיִיט, ווֹס'הָאָבָן קָאָסְמָאָס-שִׁיפָּן
אַשְׁלַיאָאָך אָן אַיְבִּיקָן זיך דּוֹרְכְּגַעַשְׁלָאָגָן.
מייט זִי צַוְאָמָעָן שְׁוּעָבָן זָאָל מִינְיָן שְׁפָרָאָך,
וועט, אָפָּשָׂר, דָא מִינְיָן הָאָרֶץ אַזְוִי נִיט נָאָגָן ...

איינעט אַ פָּאָעַט

ווער אַ קאָפֶל היימלעכער,
חנייעודיקער, העלער!
ווארף אַווועק אַין כֹּף הַכְּל
דען אלטן בריוונשטעלער.

פִּילְפּוֹנְקְטָן אָוָן פִּילְפּוֹנְקְטָן,
צֵי נִיטְזֵי עַצְמֹות,
פְּשׁוֹטָעַ, גַּעוּוִיַּנְלַעֲכָעַ
פּוֹנְקְטָן שְׁטָעַל אָוָן קָאָמָעַס.

לאָ צְרוּוּ דִּי פֿרַאָגָעַ-צַּיִיכְנָס,
קָלָאָץ אָוָן ווַיְדַעַר קָשִׁיהָ.
ס'וּוּרֶת שְׁוִין בֵּי דִיר תְּרוּגָם-לְשׁוֹן
אוֹנְקוּלוֹס אָוָן רְשַׁיִי.

וַיְדַעַר,, גַּעֲנְדְּזַז,, אָוָן קְלַאַמְעָרָן,,
,,סְנָאָטְקָעָס,, * אָוָן-פְּרוֹשִׁים.
זַיִי וַיְקַאַטְיַע מְאַלְאַזְיָצָע
וּוְעַל אַיְזַקְזַּיְזַקְזַּעַן.

ווער אַ קאָפֶל היימלעכער,
חנייעודיקער, העלער!
ווארף אַווועק אַין כֹּף הַכְּל
דען אלטן בריוונשטעלער.

1964. מינסק

* סְנָאָטְקָעָס — רְוִסִּישׁ. אַוְיַף יִדְישׁ — פּוֹסְכָּאַטְעָס.

געשטאָרבּן איז דער גוטער ליבער זײַדע
 און כְּאַטֵּשׁ סִיאַזְדֶּר שְׂוִין אַחֲדִים פִּיר,
 נַאֲרַסְבָּעַנְקָטְטַזְדָּס אַיְנִיקָל, סְעַלְפִּיאָרִיךְ מִידָּל,
 זַיְקָומְטַפּוֹן שָׁוֹל, עַרְעַפְנְטַנְיַיטַזְדִּיר
 אַוּן זָאנְגַטְנִיט : „אוֹי, אַגְּשָׁמָאַקָּעָרְמִיטִיךְ,
 אַיְינְגְּעַלְעַע, אַיךְ וּוֹאָרָעָם דַּרְאַ אִים אָנְיַי...“
 אַוּן מַאֲדָנוּ, וּוֹי גַּעֲטָאָן זַיְהָאַט אַצִּיטְעָר,
 אַרְיִינְגְּעַבְרָאַכְטַעַס הַאַטְזָעַר פָּאַטְשָׁטָאַלְיאָן
 דַּעַם יְדִישָׁן זְשָׁוְרָנָאָל. אַיְינְגְּהָאַנְטַזְזָעַן זַיְהָעַט אִים
 מִיטְצָעַרְטָלְעַכְקִיְיט, דַּי בְּלַעַתְעַרְגִּיט אַמִּישׁ...
 גִּיטְאַזְדָּעַר זְיִדְעַנְיוֹ... דַּאֲסָהָרֶץ פָּאַרְקָלְעָמָט אִיר,
 זַיְטָרָאָגְטַעַס דַּעַם בּוֹךְ צָוָם זְיִדְעָנָס קְלִיְינָם טִיש...“

1962. מינסק

איָן פִּינְטָל אַרְיִין

איָיך הָאָבָלִיב, וּוֹעֵן דַּו זָאָגְסַט מִיר,
 וּוֹי מַנְחָסְמַעְנְזָלָס שְׁוּגְגָעָר,
 אַיְן פִּינְטָל אַרְיִין :
 „אַ מִילְכָל אַיְן קָאָפְהָאַסְטוֹן,
 נַאֲרַקְיַין פְּרִישָׁה לְעַבְלָבְרוּתִיאָוִיפְן טִיש
 וּוֹעַטְפּוֹן אִים, וּוֹעַלְזִיק אַיךְ פָּאַרְשָׁטִי,
 נִיטְזִין...“

אלטער באָרֶד

איך מז דאס אלטער באָרֶד און טרובאַדורה,
לויט דיין קאָפּרײַז,
מיין ליזעֶר-פֿוֹר
שפָּאנַען נָאָר מִיט פֿיר פֿערְד נָאָשְׁפִּיצּ
אוֹן אָונְטָעֶרְשָׁעָרְן זֵי די הריוועָס
מִיט אַיִּינְ אָוֹן זָעַלְבִּיקָעָר פֿרְזִיזּ ?
אוֹן סְטוּנְגָּעָס אַיְינְפְּלָעַכְּטָן
פֿוֹן זָעַלְבִּיקָוּן קָאָלִיר ?
אוֹן גַּלְעַקְלָעָךְ אֲנַהֲעַנְגָּעָן
פֿיר מָאָל פֿיר,
צָוָם סְמִיטִישִׁיק, וּוי בַּיְ דִּיר ? —
אלטער באָרֶד,
ニיט זֵי אַזְוִי פֿאָרְנָאָרִישָׁט,
איינְגָּעָשְׁפָּאָרֶט ...

צווישן קלוגשאָפּט אוֹן נָאָרִישְׁקִיט —

שׂוּוּעָר אוֹן גַּעַפְּרָלָעָךְ צֹ גַּיְוָן,

וּוי אַיבָּעָר מִיט מִינְעָס אַ פְּעָלָד ...

איין

טראָט

נִיט

אַזְוִי

סְטוּ גַּעַשְׁטָעַלְט

אוֹן שְׁוִין —

בִּיסְט אַ פֿאָרְטִיקָעַ לְעַמְעַשְׁקָע ...

- אָ, שוֹטוֹתָה בְּרַפִּיקָהָאַלֵּן,
צִי פִּיקָהָאַלְזָ בְּרוֹשׁוֹטוֹתָה,
- זְדוֹ גְּלוֹיְבָסֶט מִירָ, צִי נִיטָ ? —
- אָטָ דְּאָסָ, ווֹאָסָ דוֹ טְרָאָכָסֶט
צְבוֹישָׁן אַיְינָן לִידָ אָנוֹ צְווֹיְטָעָרָ —
- אָטָ דְּאָסָ אַיְזָן לִידָ.

טענה ס-מענה ס ...

בעת יונגעראהייט ארייניכאנפן זיך פלעגט אין פערזן מיינע
א גרייז, א דורךפעלער,
אייז ווער געווען דער יסטרעללאטשניק" — דער
אייבערשטעלער
צו וועמען האבן טענעהס,
אויב נישט צום בחורר-העצער.
ער שטעלט מיר אין די שורות קלעצעער, —
פלעג איך קאכן זיך...
נאָר יענע — אַבחורל, אַצינד שוין ברוק-השם —
אן עלטער-יזיעז
אוון עט נישט שאָרף דאס "קנאָפֿעלע" אַין גימל,
דאָס קאָפֿעלע אַיבערן פִּי.
אוון אונטערשיידט נישט, לייזער,
דעַם שלאלסמס פונעם סמך
אוון איך אַליין
טרערפֿ אַויך שוין מיטן פִּינגער גלייך אַין הימל,
פארבלאַנדיזשע אַין די גראָמען...
אייז טאָקע ווינד אוון וויי,
צו וועמען האבן טענעהס-מענהס —
הונגעלאגען הווענאנס...

איך פאל בי זיך ניט אראפ אין מײַן ליד
לגביה זי גרויסע ליטעראטורה.
אַ מינדסטער שטערנדל זיך צעשיט —
זעט זי ערעד זיינע ליכטיקע שפוען.
אייז צו טרויערן גאנשיט כדאי :
איך שריביב פֿאָר צוּויִי חשבוע לעערנס מײַנע —
מײַן וויב הינצע
און מײַן שוועגערן ברײַנע ;
אַ, עד בלֵי זי !

1966. מינסק

אַ יידענע אַ גָּלְזִיק-בלְּאַנדָּע
אין קורצער מאָדיישער רָאַטָּאַנדָּע,
אייר פֿופֿצִיקָּעָר שוֹין לאָנג גָּבִיטָן ...
עַס קָאָן צָעָר שִׁימְעוּרִינְדִּיקָּעָר שִׁיכְטָן
פֿוֹן גְּרִים אָוֹן שְׁמִינְקָעָנִיט פֿאָרגְּלָעָטָן אָוֹן פֿאָרְשִׁיטָן
די נֶעָזֶה. פֿוֹן קְנִיטְשָׁן אוּיפֿ אִיר בְּלִיַּץ גַּעֲיצְתָּן
אוֹן בְּיִילְקָעָן שְׁפִילְטָן זַי
(טּוּבִיהַס טָאַכְטָעָר די מִיזְינְקָע),
בלוֹט אָוֹן מִילְּךָ אָוֹן ווֹי אַ סָּאַסְטָעָנָע שְׁלָאַנְקָק).
אין יַעֲדָעָר קָעָר אִיר קְלָאָמְפָעָרְשָׁט פְּלִינְקָו,
אַיִן זַי סְטוּלָעָן אַלְטָעָן פְּלִינְצָעָס,
כִּיהָב דָּרָזְעָן דָּעַם אָוְנְטָעָרְגָּאנְג
פֿוֹן יַדְיָשָׂן טָעַטָּעָר (זי צַעְקָלְאַפְּטָעָן קָאַטְעָרִינְקָע),
וּוֹאָס שְׁלָעָפְּטָן זַי אָס אַיְבָּרָעָר דָּעָר רָוִשְׁיָעָר מִדְּנָה,
אוּיפֿ בְּרָעְטָעָר פֿוֹן עַסְטְּרָאַדְעָ-בִּינְעָ.

צום פינטעל שטעל איך צו
נאך פינטעלעך אַ פָּאָר,
דער ליענער קנייטשן זאל דעם
שטערן,
מיין-טראכט זיר, וואָס אַיך מײַן
באָקלען...
בעת אַיך האָב גָּאָר
סתם אַין דער וועלט,
אויס שקָאָצְעָרִי
געשטעלט
די פינטעלעך די דריי.

דער דאָכְטַּזְיַץ...

דער שטענדיקער „דאָכְטַּזְיַץ“,
אַז בֵּי יונעט לויכט זיך, לאָכְטַּזְיַץ,
האָט אַזְיַץ פֿאָרָעָנְדָעָרט אַים:
זַיְינַע וּזְוַילַּע זְשׁוֹוָאָוָע קוֹנְדָס-אוֹיגַן —
מרה-שchorה האָט פֿאָרָצְיוֹגַן,
פֿוֹן דעם ליבַּן שְׂמִיכָּל
אוֹיף די גְּרָאָבָע לִיפְּנָן —
איַז קִיּוֹן פִּיצְל סִימָן נִיט גַּעֲלִיבַּן,
אוֹיף די שְׁטוּרִיכָּן —
צָאָרָן אוֹיסְגָּעָנָאָסֶן
אוֹן דָּאָס מוֹיל מִיט רֹוָזה
צְוַעַשְׁלָאָסֶן,
די נְשָׁמָה שְׁטָאָרָק צְעַבְּיטָעָרט
אוֹן פֿאָרָגָאָלֶט.
גּוֹאָלֶד,
זוּ וּוֹאָס אַים האָט גּוֹבָרָאָכָט
דער דָּאָכְטַּזְיַץ,
אַז בֵּי יונעט לויכט זיך, לאָכְטַּזְיַץ...

די גאָלדענע פישעלעך — אלע צעלאָפּוֹן,
און גַּיְיַ שִׁיט זַיְיַ אָנוֹ אָוִיףַּ דִּי עֲקָעֶלְעַךְ זַאלְץ.
נָאָר אֵיךְ אָוִיףַּ צַוְּ לְהַכְּעִיסָּס, אֵיךְ זַיְזַיְמַרְ נָאָר אֵלֶּצְ
בֵּיזְ פִּינְצְטָעָר בִּיםְ טִיכְכְּלָ אָנוֹ גַּעֲנָעָסְ פָּרְשָׁלָאָפּוֹן.
דָּאָסְ לְעַצְטָעָ שְׂוִיןְ וּוּרְעַמְלָ כִּיהַאְלָטְ אָוִיףַּ זַעַרְ זַלְאָנִיעַ.
עַסְ אַנְטָאָן אָוִיףַּ אַיְזְעַרְנָעָםְ הַאֲשָׁקָּ אֵיךְ וּוְילְ,
אֵיךְ טַוְעַסְ צַוְּ לְאַנְגָּזָטָס, דָּעַרְעָסְןְ דִּי שְׁפִילְ,
נִיטְ כָּאָפּוֹן אֵיךְ וּוּלְעַסְ, דָּאָסְ פִּישְׁלָ אַפְּנִיםְ.
דֻּרְבָּיְ שְׁטִיטָטְ אַפְּ פּוֹלָעָרְ מִיטְ וּוּאָסָעָרְ, מִיְּןְ עַמְעָרְ,
זַיְחַוְידָעָטְ אַיְןְ עַמְעָרְ לְבָנִיקָעְ שִׁיְיןְ,
מִירְ דּוֹכְטָעְמָעָרְ רְוִימְטָמְירְ אַיְןְ אָוִיעָרְ אַרְיִיןְ:
— דַּוְ בְּסַטְ נִיטְ קִיְיןְ גַּעֲבָעָרְ, נִיטְ זַיְיַ אָוִיךְ קִיְיןְ גַּעֲמָעָרְ.
די גאָלדענע פישעלעך — אלע צעלאָפּוֹן,
און גַּיְיַ שִׁיט זַיְיַ אָנוֹ אָוִיףַּ דִּי עֲקָעֶלְעַךְ זַאלְץ .. .
נָאָר אָוִיףַּ צַוְּ לְהַכְּעִיסָּס, אֵיךְ זַיְזַיְמַרְ נָאָר אֵלֶּצְ
בֵּיזְ פִּינְצְטָעָר בִּיםְ טִיכְכְּלָ אָנוֹ גַּעֲנָעָסְ פָּרְשָׁלָאָפּוֹן.

די מזיך פון די בולן...

פֿאָר נַי אִיזענבוֹר

אַזְמַנְתָּה אַזְמַנְתָּה אַזְמַנְתָּה אַזְמַנְתָּה

ווען אַיך קומ אַריין

אויף דער פֿאָסֶט

צַו לִיְגָן אוֹיפֿ מֵינַן בְּרִיוֹל קִיּוֹן רַוְּסָלָנד
אַ בּוֹל *

דֻּרְמַמְאָן אַיך זַיך צַעֲטַרְאָגָן

דַּעַם סְבִּרְיָשׁן וּוֹסְטְּוֹוֹס

אוֹן וּוְיַאֲזִי מַעַנְדְּעָלָעַ פְּלַעַגְתָּ אַוְיָזִין וּוְאָנָן

זַיך צַוְכָּאָפָּן פֿאָר צְרוֹת
צָוָם פְּלָעָשָׁל — בּוֹלְ-בּוֹלְ-בּוֹל *** ...

אוֹי, קַאֲפּוֹלְיָעַ אָנוֹ אָוָרְ יְהָוָה —
בִּיְדַע מֵיַנָּעַ לִיבָּעַ אָנוֹ הַאֲרַצִּיקָעַ גְּבוֹלָן,

וּוְזַיס אָנוֹ טַשִּׁיקָאָוּעַ מֵירְ קְלִינְגְּטָה דִּי מְזִיךְ

פֿוֹן די בּוֹלָן ...

* בּוֹל — בָּאָטִיָּת אַוְיָז עֲבוּרִית — אַ פֿאָסֶטְמַאָרָקָע.

** בּוֹלְ-בּוֹלְ-בּוֹל — פֿוֹן פִּישְׁקָעַ דַּעַרְ קְרוּמָעָר — מַעַנְדְּעָלָעַ מַזְכָּרָסְפּֿרִים.

מיין מאמעלשווער
מיין ווינטשפינגעעל
איך פוץ עס און שייער
סיאאל שיינען און קלינגען
און בלצון מיט פיעער.

על האט דערפֿאָר בַּיִם יְמֵד עֲרָפָאָסְטָעָר שְׂטִינָן
אַשְׁלֵל מִיט שִׁינְקִיט, שְׁפִילְעָוֹזְדִּיקָן חֹו
אוֹן שִׁינְנַט מִיט אֶלְעָזִיבָן זּוֹרְקָאָלִירָן —
אַיִם הָעָרֶט נִיט אוֹרֵף דַּי כּוֹוָאַלְעָץ צּוֹ פָּאָלִירָן.

מייט נאץ מער פרישק ייט ...

פוצ'יק יאָר,
זינט ס'אייז דערשינען
מיין ערשות ביכל ליזער
מייטן נאמען —
וואֹו, דאס לעבן טייער".
אצינד, וווען איז מיין לעמפל
שטייקט זיך שווין דאס פיייר
און פאר די אויגן עפטער
שווינדעלן נעמת און גריינען —
מייט נאָך מער פרישקיט
אייך חזר איבער —
דאָס לעבן ווערט מיר
טיערער און ליבער!

אין קאָפּוֹלִיעַ

על-פיינס ...

מיט הירשעלאן שווועץ אין אַ ליכטיקן يول
שפֿאַצְיָרָן מיר אַיבָּעֶר די געסעלעך קאָפּוֹלִיעַ.
זוּ מענדעלען האָבן אַ נָּאָעָנָן שֵׁיכָוֶת
די בערגלעך די גָּרוֹנִינַע, דער טָאל אָונַן דָּאָס טִיכְּלַע,
די זָוָן, ווֹאָס זִי שִׁינִינַט פָּוָן דער פּוֹטָעָר-פָּאָס אַירָעָר,
די פִּיגְלָעָן, ווֹאָס זִינְגָּעָן דָּעַם זִיְּדָעָנוֹס זָמִירָות;
פָּוָן ווַיְיָתָן אַ בִּילְד שִׁינַעַן לוֹיכְטַּ פָּאנָאָרָאמָע —
וַיְיִסְרָוִיסְיָעַ פָּעַלְדָּעָר אַין הָעַלְנָרִינָם סָאמָעַט,
וּוְהָרֻעְתָּשָׁקָעַ זִיךְּ שְׁפָרָעָנְקָלְטָן... אָוֹן ווַיְיָזָעַס...
עַס טָאָרְכִּישָׁעַט בַּיָּמִים פָּאָסְטָעַט אַ רִיטָּלָפָן בְּחוּם,
די טְשָׁעָרְעָדָעַ שְׁטִילָן אָוֹן גָּלְאָסָן זִיךְּ פָּאָשָׁעַט,
אוֹן עֲנַטְעַלְעַךְ פְּרִיאַלְעַךְ אַין טִיכְּלַע זִיךְּ ווֹאָשָׁן.
אַט דָּא אַרְאָפְּ בָּאָרְגָּן — כִּיהָעָר נִישְׁתָּאָוִיפָּעַט צָוְקוֹן —
מִיר דָּאָכְטָן, אָז אִיךְ זָעָם, מִיטָּן הַינְּטָעַלְעַ זְשָׁוּקָל
זִיךְּ שְׁפִּילְטַּ שְׁלוֹמִי-יַּאֲנָקָעַלְעַ זְוּמָעָר-בָּאָגִינָּעַן.
דָּעָרְבִּי שְׁטִיטַּ זָאָס שְׁיַּגְעַצְּלַּ מִיטָּקָה... סְאַנְטְּרִינָּעַן
די יָאָרָן... ווַיְיָזָעַס ווֹאָלְקָנָס זִיךְּ שְׁוּעָבָן אוֹן שְׁוּעָבָן...
דָּאָס זְעַלְבִּיקָּעַ בעַרְגָּל אָוֹן טִיכְּלַע דְּעַרְבָּעָבָן.
אַין טָאל, ווַיְיָמָאָל קְלִיְּנָעַ גַּעַסְעַלְעַךְ שְׁמָאָלָעַ.
אִיךְ קוֹק אַ פָּאָרְגָּאָפְּטָעַר אָזְוִי ווַיְיָאָנָה חָלָם.
דער קְרִיגָּה האָט קָאָפּוֹלִיעַ פָּאָרְטִילִיקָּט, צָעִירְבָּן.
נָאָרְגָּאנְצָעַלְעַ פָּיָן נְסָאָוִיפָּן בעַרְגָּל זְגַעְבָּלִיבָּן
סְיַּעַבְּיָיְהָ פָּוָן צְעַנְיָאָרִיקָּעַר שָׁוֹלָן, ווֹאָס גַּעַטְרָאָגָּן
הָאָט מְעַנְדָּעָלָעַ נָאָמָעַן...

אוון הירשלע שוועץ איז מיין פרײַנד אוון באָגלייטער.
ער לעבעט איזן קאָפּוֹלִיעַ. אַיךְ הָעָר אִים מֵיט וּוַיִּתְּקַ: —
— די שול איז דער אַיִינְצִיקָעַר אַנְדַּעַנְךָ פֿוֹן זַיְדָן
אוו אַיךְ בֵּין אַיר אַיִינְצִיגֶּגֶעַבְּלִיבְּעַנְעָר שִׁילַעַר ...

ס' פֿאָרגִיַּט שָׂוִין די זַיְדָן ... אוֹף די גַּעֲסְלַעַךְ וּוְעָרַט
שְׁטִילַעַר.

אוו מוּיְעַרְלַעַךְ נִיְיעַ צַעֲפִינְקָלָעַן זַיְדָן שַׁוְּבָן.
צָוְרִיק בְּאַרְכְּ-אַרְוִיָּה שָׁוְן מִיר שְׁפַּטְנָעַן. דָּאַ, אָוִיבוֹן,
אוֹיף בְּעַרְגַּלְעַךְ, אַנְטְּקָעָגָן-די פְּלָאָמִיקָע שְׁקִיעָה
דָּאַס חִוְתָּפָן הָאַרְצָן נָעַמְתָּ נַגְּנוֹדִיקָע צַיְעָן ...
אַ וּוְאַלְקָן אַ וּוַיִּסְעַר מִיטָּ בְּרַאנְדָּ אַ בְּאַזְוּמְטָעַר
דָּעַר שְׁקִיעָה אַ טְרוּוּיְרִיךְ מַעַשְׁלָעַ רְוִימְטָעַר.
ס' דָּעַרְמָאנְטָ מִיר דָּעַר וּוְאַלְקָן דיַ וּוַיִּסְקִיטָּ —
— די קלָאָרָע —

די בָּאָרֶד אָוְנְדוֹזָעַר זַיְדָןָס, אַנְטְּקָעָגָן-די פְּלָאָמִיקָע
בְּעַרְגַּלְעַךְ בְּעַרְגַּלְעַךְ קָאָרָע.

נַאֲרָס' טְרוֹיְפָן פֿוֹן לוֹיטְעָרָה וּוַיִּסְקִיטָּ אַרְאָפָעַט
פְּרִישְׁ-בְּלָוְטִיקָע טְרַאַפָּס אַ טְרַאַפָּן נַאֲדָ טְרַאַפָּן ...
אוון הַיְּרַשְׁלָעַלְעַ שוּעַץ וּפֿוֹן חָלוֹם מִיךְ מִינְטָעַרְטָה:
— נִשְׁתַּחַת טְרַאַכָּטָן קִיּוֹן סְץָ אַיזָּ, אַפְּנִים, גַּעַזְיָנְטָעַר —
אוון פִּירְטָ צָוָם קָאָפּוֹלִיעַר מִיךְ צַוְּ קִינְאָ-טְעַטָּעַתָּה,
וּוּ עָר אַיזָּ דִּירְעַקְטָאָר. אַיךְ פִּילְ מִיךְ פְּאַרְמָאַטָּעַטָּה.
כִּבְּאַדְאַנְקָ אִים אוֹן דְּרִיךְ אִים זַיְן הָאַנְטָן, וּוָאָס אַיזָּ
וּוְאַרְיָם.

— גְּרִיסָט סְאַנְיָעָן, די קִינְדַּעַרְלַעַךְ גְּרִיסָט — אוֹן אַיךְ
שְׁאָרָ מִיר

אוֹוּעַק צָוָם הַאַטְעַל-צָוָם קָאָפּוֹלִיעַר פָּאוֹוָאַלִיעַר.
אַיךְ פְּרִיְיָ מִיךְ מִיטָּ הַיְּרַשְׁלָעַס לִיכְטִיקָעַר דָּאַלְעָ,
צַוְּוִיְיָ יְיָנְגַּלְעַךְ, צַוְּוִיְיָ מִיְּזַלְעַךְ ... „כְּמַעַט אַ מְטוּפָלָה“ —
אַ שְׁפָאַס גִּיבָּ אַיךְ אַיזָּ, אוֹן הַיְּמַלְעַכָּר כִּיטְוּפָע,
אוֹן פְּעַסְטָעַר אוֹן בְּרִיְיטָעַר אַיךְ שְׁפָאַן מִיטָּ מִין קְוּלִיעַ.
גַּעַבְּגַּנְטִישָׁת זַיְדָן מִיטָּ מַעַנְדְּלַעַס נַאֲמָעָן, קָאָפּוֹלִיעַ!

דער ואַלדִיזינגער זיסער...

עס גינט שוין און ס'יציט מיך שוין וויזער מסוכן
דאָס שטעטעלע פרי פונדאָסני צו באָקוקו.
מייה דאָכט דורך אַ שוויב וועט אַ בליק טאנְזַיְן
אוֹן וויזער אַין שליף זיך דורך זופק צעהאָםערט,
זיך צינְזַן מיט שנאה אוֹן גרויל די געליטן.
דעם זעַץ פון דער קוייל, וואָס מיין קינד האָט פֿאַרשניטן
דערפֿיל איך...
אוֹן ס'יציט צו קאָפּוֹלִיעַ, צום זיַּידַן...
דער צוּוּיַּיטער פון שטעטעל קאָפּוֹלִיעַ אַ יַּיד —
איַז דָּאַ סַּאלָאָוּיַּיטשִׁיק. אַ גַּרְיוּגְרוּיר זַקְן.
זַיְּין פְּנִים איַז ווי געשטופְּלַטְּ פָּוּן פָּאָקְן,
נַּאֲרַה האָפּעַרְדִּיק-לוֹסְטִיק, אוֹן זְשֻׁוָּאוֹן נַּאֲךְ עַדְּהִוּם.
ער זַאֲגַט, אַז עַר קָעוּ מֵיךְ: — „גּוֹטוּ-יָאָר, חֶבְרָחִים!
סַּאיַּזְּ לִיפְּעַזְּ מַיְּין נַּאֲמַעַן. דָּאַ, פָּאָר דַּעַר מַלְחָמָה —
ס'הָאָט הִרְשָׁעַלְעַד שְׂוֹעַז שְׂוֹעַז דַּעַרְצִילַט אַיְּץ
—

געוּעַן אַין דַּעַר-בִּיכְעַרְקָרָאַטְּ כִּבְנַן אַ פֿאַרְקוּפַּעַר.
דַּעַרְזַּעַ אַיךְ אַ בּוֹךְ, כּוֹועֵר פֿאַרְצַּאָפְּלַטְּ פָּוּן אַיְּפַעַר.
מַכְלִישָׁן אַ יַּדְיָשָׁן בּוֹךְ. אָוִי, אַדְכִּיעַן
וּאַלְטַ אִיצְטַ מַיְּין נַּשְּׁמָה מִיר, „שְׁלָמָה רִי חַיִּים!“
סַּאיַּזְּ מַעַנְדָּעַלְעַס שִׁינְדָּל, זַיְּין שְׁעַנְסְּטַעַר אַנְטִיקָל —
קַאָפּוֹלִיעַ, אִיר יַעֲטַוְעַדְן שְׁטִיבָל אַון בְּרִיקָל
בְּאַשְׁרַבְּן. קַאָפְּצַּאָנָּסָק אַוְיסְגַּעַטְאָקָט מַיְּטַ דִּי בִּינְעַר,
מַיְּטַ אַלְיַינְקָעַ פָּאָרְבָּן, קַאָלְיַירָן אַוְן חַנְעַן...
— אַוְן זַיְּיט אִיר, רַב לִיפְּעַזְּ, פָּוּן מַעַנְדָּעַלְעַס בְּרַאנְטְּשָׁע ?
מַיְּטַ פְּרַטִּים פָּוּן מַעַנְדָּעַלְעַס הַיִּים מַיךְ בְּאַקְאָנְטָן זְשָׁע.
אִיר קַוְמַט נַּאֲךְ אַרוֹיָּס, מַנוּ הַסְּתָמָם, פָּוּן חַזְגִּים —
אוֹן טְרַעַפְּלַעַכְּעַ גַּאלְדַּעַנְעַ שְׁטַעַלְעַן כִּידְעַרְמָאָן אִים,
אוֹן וּוּרְטַעַר, וּוּ שְׁפִירַעַט אַין האָרֶץ זַיךְ צַעְגִּיסְן:
„נִישְׁטַ דַּעַרְ סַּאלָאָוּיַּיטשִׁיק, דַּעַרְ וּאַלְדִּיזְינְגָעַר זִיסְעָר,
...דַּעַם אִידְנָס סַּאלָאָוּיַּיטשִׁיק אַיְּזַ גַּאֲרַ דַּעַר
בְּעַלְתְּפִילָה...“
צַעְשְׁמִיַּיכְלַט זַיךְ לִיפְּעַזְּ — סַּאיַּזְּ שְׂוֹן קִיְּונָן חִילּוּק...
—

א מעונש איז בטבע גותהארציך און ליכטיק.

ס'האט ליפע אלין מיר דערציילט זיין געשיכטע

אין שנישלוזה דברים : „אהים אומגעערט זיך

זו אש און צו קברים. געוען אים באשערט איז

זו טרעפַן אַ מענטשָׁן אַ לִיבָּן אַן גָּלְגָּאָר.

נַּאֲךְ דָּעַם, וּוֹי עָרְהָאַט אַין דָּעַרְ פְּרָעָמַד זֶיךְ גָּעוּאַלְגָּעָרט,

הָאַט זֵי אַים דָּאָס הָעַמְּדָז זִינְס גָּעוּאָשָׁן, גָּלְאָטָעַט.

אלְיַיְן אַן אַלְמָנוֹה מִיט קִינְדָּעַר. אַין כָּאָטָע

זו אַיר זֶיךְ אַן שְׂהִוָּת אַרְבִּעְגָּעָלְבִּין...“

דאס הויזגאַזיד אַיז בַּי דָּעַם יַיְדָן דָּאָס לְעַבְּן.

וּוֹי מענדעלע זָאָגָט, אַונְטָעַר פְּעַקְעַלְיק נְעַבְּן

דָּעַר וּוַיְיַבְּ אַן דִּי קִינְדָּעַר דָּעַר יַיְדָן וּוֹי אַן אַיז.

נוּ, אַן אַ משְׁפָחָה,נוּ, וּוְאָס וּוְאָלָט עָרְטָאָן אַיְצָט? ...”

פָּוּן טָאָל בָּאַרְגְּ-אַרְוִיְּפָצָו בָּאָגְלִיְּטָה מִיךְ הַיְּינָט לִיפְעַן.

אַ קלְוָגְעַטְשָׁעַקָּעָר אַלְטָעָר. כָּאָטָע קְוִים וּוְאָס עָרְטָאָן אַזְּיִפְעַט.

אוֹן אוַיְבָן אַין סָעַדְלָן מִיר רָוּעָן אַפְּ בִּידְעָן.

— נִישְׁטָן וּוַיְיַט דָּאַ זְּגַעַשְׁתָּאָגָעָן דָּעַס הָוַיִּי, וּוֹי דָּעַר

זַיְיַעַד.

דָּעַר קִינְסְטָלְעָר-פְּקָח זְגַעַבְּוִירָן גָּעוּאָרָן,

וּוֹי עָרְהָאַט פָּאַרְבָּאָכְט זִיְּנָעַן קִינְדָּעַרְשָׁע יַאֲרָן —

בָּאוּוֹיִזְט סָאָלָאָוּיִיטִישִׁק.

כְּיוּעָר פּוֹל מִיטְ נְחָמָה.

גַּעֲבָעַנְשָׁתָן זֵי, קַאְפּוֹלִיעַן, מִיטְ מענדעלעָס נְאָמָעָן!

דָּעַר שְׁמִידְ דָּעַר קַאְפּוֹלִיעַן

אַ מעַנְגָּעָן מִיטְ גָּעָגָגְ נַאֲךְ, אַ שְׁלָל מִיטְ נְסִיעָות,

נַּאֲךְ כִּימָז אַיְנָעָם דָּעַרְפָּל סְקָאָבִין זִיְּנָעָר אַפְּרִיעָר —

נִשְׁטָן וּוַיְיַט פָּוּן קַאְפּוֹלִיעַן, אַ צְוּוִי קִילָּאָמְעָטָעָר.

צָום חַשּׁוּבָן שְׁמִידְ, צָוּ אַבְּרָהָמָעָן אַיךְ קְלָעָטָעָר ...

דעם חייות, די פרישקייט פון זומער-פריממאָרגן
איך קאָנו אַין מײַן האָרֶצְן נישט צוּיְמָעָן, פֿאָרְבָּאָרגְן,
דעם לאָרְךָ אַינְעָס לוֹיטָעָרְן הִימְלְדָעָם בְּלוֹיעָן
וּוְאלְט אַיךְ מֵיְנָע טְרוֹיְמָעָן, מְחַשְּׁבוֹת פֿאָרטְרוּיעָן...
אַיךְ העָר שְׂוִין פּוֹן קְוֹזְנִיעָן דָּאָס דְּזִינְקָעָן אָוֹן קְלָאָפְּן.
סְיוּוּרֶת הַיְמָלָעָכָר, סְיוּוּט מִיךְ דָּעָר טְיוּוֹל נִישְׁט
כְּאָפְּן...

אַיךְ האָב זִיךְ גְּזַעַצְט אָוִיף אַ רְאֹזְן קְעָגָן האָרֶן,
גַּעֲקוֹקְט אָוִיפְּן שְׁמִידָן. אָן עַלְקְטְּרָאִמְּאָטָאָר אִים
די קוֹילְן צָעְגְּלִיט אָוֹן צָעְבְּלִאָצְט אִים דָעַם פִּיעָר.
אַברָהָם האָט אַין פְּלָאָם אַ „סְטוּרְעָמִיאַנְקָעָן“ גַּעַשְ׀יְעָרְט,
פּוֹן זְשָׁאָר זִי פּוֹן גָּאַלְזִיקָּן אַרְוִיסְגַּזְוִיזָן
אוֹן אָוִיף דָעַר קְאָוּזְדָלָעָמִיט האָמְעָר גַּעֲבּוֹיָן.
אַ שְׁוּוֹיְגָעָר אַברָהָם אַיְזָן, מִיטְזִיכְרָקִיְיט שְׁטוּרְעָנְגָעָר
עַר דְּרִיְיט די „סְטוּרְעָמִיאַנְקָעָן“ מִיטְלְאָנְגָעָר אַפְּצְוּעָנְגָעָר.
אַ מְאָסְטָמִיטָן בְּלִיק אָוֹן אַ קְלָאָפְּ מִיטָּן האָמְעָר;
פֿאָרְקִיְילְעָכְט, באַקְוּוּעָמָעָר זָאָל זִיְין אוֹן גַּעַרְאָמְעָר
דָאָס אַיְזָעָרָנָעָ לִיְטָעָרְלָ פְּאָר דָעַר טְרִיאָכְטָאַנְקָעָן.*
— אַברָהָם מוֹיִסְיָאִיטָשָׁן, רַאֲבָאָטָאִיעָשׁ טְאָנְקָא — **

בְּאַדְאַנְקָט אִים דָעַר שְׁאָפָר.

עַס וּוְאַרְטָ שְׂוִין אַ צְוּיְיטָעָר:

אַ פְּאָר צָעְנְדִּלִּיק טְשֻׁוּעָקָעָס מִיטְשְׁלִיאָפְּקָעָס מִיטְ
בְּרִיְיטָע...
אָן וּוּרְטָעָר, אָן פְּרָאָגָעָס, די אַנְדָעָר בְּאַשְׁטְעָלָגָג
דָעַר סְיוּוּרָ אָוֹן אַלְטָעָר אַברָהָם מְאָסְטָפְּ אַפְּמָעָלָעָךְ
אוֹן רְוָאִיק, מִיטְלִיבְשָׁאָפְּט, קְיָיָן שָׁעה נִשְׁתָּוֹ
גַּעַדוּעָרָט —

אַ קוֹפְּקָעָלָע טְשֻׁוּעָקָעָס, וּוּ שְׁוֹאָמָעָן דָעַם פּוּיָעָר
דָעַרְלָאָנְגָט שְׂוִין דָעַר שְׁמִידָן. סְבָרְעָנְגָט אַ טְאָקָעָר
אַ יְוָנְגָעָר
אַ טְעַמְּפָן „רְעַזְעַץ“. אוֹן אַוְיְפָסְנִי זִיךְ צַעְקָלְוָנְגָעָן
עַס האָט בְּיִי דָעַם יְיָ אָוְנְטָעָר האָנְטָן די קְאָוּזְדָלָע.

* אַ לְאַסְטְּ-אַוִיטָא, וּוּאָס פִּירְט דְּרִיְיט טָאָן.

**) אַברָהָם בָּן מְשָׁה, דָו אַרְבָּעָטָסְטָ פִּינָּן.

און פארטיך די זרייטע באשטיולונג שוין באלאד איין.
אט קומען אריין טראקטאָריסטן און שלאסערס.
עס טראגט אַ קָּלְוִוִּירֶטְּנִיק אַ בִּינְטֵל מִיט קָאַסְעַס.
אַ פְּרִיְיד צוֹט אַ פִּינְקֵל בַּיִם שְׁמִיד אַיִן שְׂוֹוָאַרְצָפְּלָ...
— מִיר וּוּלְן אַיִן אַוּונְט אַ שְׁמוּעָס טָאָן אַ קָּפְּלָ...
גִּיט הַיִּמְישׁ אַ וּוּנְקָה מִיר אַבְּרָהָם. זָאָג אַיִךְ — כִּילְעָבָן,
מַעַגְיִיט דָּאָךְ צַו אַיִיךְ, מַמְשָׁ, וּוּי צַו אַ רְבִּינוּ...
— אַ מִיכְעָלָעָן, — עַנְטְּפָעָרְטָ דַּעַר שְׁמִידָ, — בַּיִם דַּעַם
הָאָרוֹן.

וּוִי לאַשְׁיְקָלְעַךְ לוּיְפָן די טָעַג אַוְן די יַאֲרָן...
דָּאָס זִיבְּנָן-אוֹרְ-פּוֹפְּצִיקְסְּטָעָן יָאָר כִּשְׁטִי בַּיִם פִּיעָר...

אט דָּאָ דָּוְרָכָן וּוְאַלְדָּ צַו גַּיְוָן, זִיךְ אַדְכִּיּוּט
פּוֹן פְּרִישְׁקִיִּיט דָּאָס הָאָרֶץ. אַט אַחֲהָר מִיטָּן שְׁטוּגָל
אַ מִיכְעָלָעָן, קָוְמָטָן, אַיְרָ פְּאַרְשְׁפָּאָרְטָ גַּאֲרָ צַו פְּרָעָגָן.
מִיךְ פִּירְט דָּוְרָכָן יְעַלְנִיק דַּעַר שְׁמִידָ נַאֲךְ דַּעַר אַרְבָּעָט.
די שְׁקִיעָה בָּאַשְׁיִינְטָ אַוְיָף די בַּיְמָעָרְזָ די קָאַרְבָּנוֹן,
די זִילְבָּעָרְנוּ פְּאַסְמָעָ אַבְּרָהָםָס מַאֲכָתָ זַי הַעֲלָעָר.
— פָּאַמְעָלְעָכָעָן, אַיְלָטָ נִישָׁתָּ, אַט וּוּזָוְן אַיִיךְ וּוּלְ
אַיִץְ —
דַּעַר וּוּגָ דָּוְרָכָן וּוּלְדָל אַיִץְ קִירְצָעָר אַוְן גְּלָאָטָעָר.
אַט נַאֲךְ אַ פָּאָרְטִּיט אַוְן מַעַזְעַט שְׁוִין די כַּאֲטָעָס. —

... בַּיִם מִיר אַיִן זְכוּרָן מְחַשְּׁבָות זִיךְ שְׁרוּפִּין...
סְ'אַיִץ אַיִיזְיךְ דַּעַר קָאָוָאָל — צַו וּוּמָעָן סְפָלָגָט לוּיְפָן
פּוֹן חַדְרָ צְעַכְּרָאַסְטָעָט דָּוְרָךְ רִינְוּעָס אַוְן גְּרִיבָעָר
דָּאָס קִינְדָּ פּוֹן מַיְן פָּאָלָק, אַוְנְדָעָר מַעַנְדָעָל לִיבָּעָר...

בַּיִם גַּאנְיִיק זִיךְ קוּ שְׁטִיִּיט. פָּאַרְצְּוִינְקָן מִיט אָוּמָעָט
די אוּינְן... „פּוֹן פָּעָלָד דָּאָרָף מַיְן אַיְטָקָעָ באַלְדָּ
קָוְמָעָן“, —
אַזְאָג גִּיט דַּעַר שְׁמִידָ. בְּרַעְנָגָט צְוָטָרָאָגָן אַן עַמְּעָר
מִיט קְרַעְנִיצְעָד-וּוּאַסְעָר: „אַיְרָ דָּאַרְפְּטָ זִיךְ נִיט שְׁעַמְּעָן —

ר'גיסט אויף מיר צופרייזן א קווערטל נאך א קווערטל —
א מייכעלע...”

דאס איי זיין טיעירסטער ווערטל.

“איךטו עס צוליב אים, מיין עקשן אברהמען,
חלילח-זוחס נישט פֿאָרְפֿלְעָקְן זיין נאמען.
מייט פֿוּיְעַרְטָעַס יונגע געמייט כ'האָב קָאַרְטָאָפְּלִי”, —
שרriet איטקע. — אַוּרָאַמְצָע, מיר קומט אַ הוֹסְפָּה,
אַ פֿרְעָמִיעַ, גַּעֲגַּת הַאָט פֿרְאָקָאַפְּיְעוּוּ טָנִיעַ:
“זַעַט, אַיְתָקָע, אָנוּ אַלְטָעַ אָנוּ טָוָט מִיט סְטָאַרָּאַנְיָעַ.”
וְאָס שְׂוִיְיגְּסְטוּ, אַוּרָאַמְצָע? — נִשְׁטָאַכְּצָע, נִשְׁטָאַקְּרָעַצְּצָע,
זַעַם לְעַצְּטָנָן טָאָג סְוּכּוֹת מִיר וּוּעָרֵט דָאַז שְׂיָוּן זַעַצְּצִיק.”
אַ דְּאַרְלָעַכְעַ וְיִבְלָל מִיט אַוְיָגָן מִיט קָאַרְעַ.
עַס גַּיְיט אַזְשָׁ פֿוּן טְעַלְעָר מִיט בּוֹלְבָעַ אַ פֿאָרָעַ.
— מִיט סְמֻעַתְּנִקְעַ קָאַלְטָעַר, מִיט פֿוּטָעַר, מִיט
טוֹוָאָרָעַ,
עַסְט, עַסְט, הַאָט הַנְּאָה, סְיָאַז דָאַ, קִיְיָוּ עַיְנָהָרָעַ.
טרײַנְקָ נָאַךְ אַ גַּלְאַז מִילָּךְ אַוְיסָ, אַוּרָאַמְצָע, וְאָס
טְרָאַכְּטָסְטוּ?
אַ טָּאָג מִיטָּן הַאָמָעַר גַּעַלְלָאָפְט. סְיָאַז פֿאַרְנָאַכְטָשָׁוִין.
רְיָאַז טְוִיְבָלָעַ אַ בִּיסְל, דְּעַרְפָּאָר מָזָאַז שְׂרִיְעַן —
אַוּרָאַמְצָע הַאלָט אַפְּנָן דָאַס מְוִיל, וּוּי אַ שְׁלִיעַן ...

מענדעלע-לעבן

כַּידְעָרָמָאָן מִיר... דָעַר וּוִינְטָ רִיאִיסְטָ אָזָן פְּלִיקָט מִיְיָנָע
פֿאָלְעָס
פֿוּן נָאָסָן שִׁינְעָל. אוֵי, וְאָס מְעַנְטְּשָׁן-גּוֹרְלוֹת
וְיִ פֿלְאַטְעַרְלָעַץ זִיְינָעַן צְעַשְׁרָפָעַט גַּעַוְאָרָן ...
סְיָאַז שְׁטִיל אַיְנָעָם פֿינְצְטָעָרָן בְּרוֹנוּסָ פֿוּן יָאָרָן,
פֿוּן פֿיְינְפּוֹלָעַ יָאָרָן ... מִיט אַפְּעָנָע אַוְיָגָן
כְּלִיגָּ אוִיףָ דָעַר קְוּשְׁעַטְקָעַ ... מִיְיָן שְׁלָאָג אַז פֿאָרְפֿלְוִיגָּן
פֿוּן דְּעַרְפָּל סְקָאָבָיָן אַזְשָׁ צָו וְאַלְגָּעַ, קָאַמְּשִׁין ...

דאָס פנִים אַברָהָם אֹויפָן וְרַאנְדּ פֿונְעָם קִישָׁן
איַז וּוַיִּסְעֵר פֿוֹן קְריִיד. ס'הֻנְגָט זַיִן דְּלָאָנִיעַ זַיִן
שְׁחוּרָע

אַרְאָפּ פֿוֹן גַּעֲלָעָנָר... אַיךְ הָעָר נִישְׁתָּו אֹוֵף קְלָעָרָן
פֿוֹן שְׁמִיךְ. הַאָרְעָוָן אַנְיָעַ זַיִן טְרִיאִיסְטּ אָוֹן זַיִן זְאָהָאָלָט.
אַיךְ וּוֹעֵל זַיִן גַּעֲשִׁיכְטָעַ פְּאַרְגָּעָסְן נִישְׁתָּו קָאנָעָן:
„צְוּוֵי טַעַג זַיִנָּעַן דָּוֶךְ זַיִנְטָן דָּעַר קְרִיגַג זְאַיסְגָּעָבָרָאָכְן.
בַּיּוֹם שְׁלִיאָצְקּ כִּיהָאָבּ אַפְּרָעָג גַּעֲטָאָן דָּצָן בְּיִי מִיּוֹן שְׁכוֹ—
„זָאָגָט, מְנַשָּׁה, וּוֹאָסּ וּוֹאָרטּ אִירּ? מַעַטָּאָר דָּא נִישְׁתָּו
בְּלִיבָּנוּ...”

אַיךְ פְּילּ, אָז אַיךְ עַק מִיךְ, מִיּוֹן זָוּן אָוֹן מִיּוֹן וּוַיִּבְלֵל
זִיךְ עַרְגָּעָץ פְּאַרְשָׁטָעָקְטּ וּוֹ. אַיךְ בַּיִּסְץ זִיךְ דִּי פְּינְגָעָר...
„אָ, זָאָגָט זְשָׁעָ, מְנַשָּׁה, נִיטָּגְעַן מִיּוֹן יִינְגָּלּ?“
אַיךְ הָאָלָט אֹוֵף דִּי אַקְסָלָעָן פְּאַרְבּוֹנָדְן דִּי שְׁטוּוֹלָ...
כִּשְׁטִיּ בָּאָרוּעָס. נִישְׁתָּאָ זַיִן, כָּאָטָשּ פְּלָאָץ, וּוּ בְּכִיוֹן...
„הָאָרָכְטּ אִין זִיךְ, דָאָס קְלָאָפְטּ שְׂוִין דָעַם דִּיְיִיטְשָׁס
אַרְטִילְעָרְיעָ...”

כִּיהָאָבּ הַאָסְטִיקְעָרָהִיטּ מִיטָּן שְׁלִיאָצְקּ זִיךְ גַּעֲלָאָזְ...
דָעַם נִיעָמָן, דָעַם פְּרִיְעָטּ אַרְבִּעְגָּשׁוּוּמָעָן.
טִיף הָאָרָבָּסְטּ מִיטּ פְּאַרְוּוֹנְדִּיקְטָעָ פִּיסּ כִּיבִּין גַּעֲקּוּמָעָן
קִיּוֹן לִיפְעָצָק. פֿוֹן דָּאָרְטּ מִיטָּן בָּאוּן קִיּוֹן סָאָרָאָטָאָוּ.
אוֹן גּוֹלִיךְ אִין קָאָלוּוּרְטִישָׁרּ קְחָנָעּ מִיטּ פְּלָאָטָעָר
אִין הָאָרָצָן בַּיּוֹם גְּלִיאָיְקָן הָאָרָן גַּעֲשָׁטָעָלָטּ זִיךְ.
מִיּוֹן אִיטְקָעָ צַוְּ דִּי פְּאַרְטִיזְאָנָעָרּ פֿוֹן גַּעֲטָא
זִיאָנְטָלָאָפּוֹן בָּאָנְאָנדּ מִיטָּן זָוּן. דָּאָרְטּ אַקְעָן
גְּעוּוֹאָרָן. אִין שְׁלָאָכְטּ הָאָטּ אַ שְׁפָלִיטָעָרּ צָעַלְעָכְעָרָט
דִּי בְּרוֹסְטּ פֿוֹן מִיּוֹן אַיִּינְצִיקָן יוֹרְשָׁ...”

בָּאֲגִינְיָעָן
פְּאַרְלָאָזְטּ כִּיהָאָבּ דִּי שְׁטִילָעָ פָּאָרְטָוִיבָן סְקָאָבִינְיָעָר
אוֹן טְרִוְיִירִקּ אַוּוֹעָקּ כִּיבִּין צְרוּיקּ קִיּוֹן קְאַפְּוּלִיעָ.
אוֹיּ, זִיְּדָעָנִי זִיסְעָרּ, צַוְּ דִירְ זִיךְ אַיךְ טְוִילְעָ...”

ב' ייטאג האב איך ליפען און היישלען באונגענטן.
נאנך איזידער מיר האבן זיך הארכיק צעגענטן,
ומייר זייןען אוועק צו דעם וועלדל אין שאטו,
ווע ס'אייז אונזיער פאלק אין די גראיבער פארשאטן,
אַ קוש כ'האָב די ערץ די קאָפּוֹלִיעָר געגעבן,
דיין הײַמָּט, דיין לְיִבְלָעֶכָּע, מענדעלע-עלעבן.

עגנת מינסקער קאפוליען ד. 1964

לעכטער בליך אויף לייוויקס געבורטס-שטעלט

פארוואס ציט מיך איזוי אין טשערווען
(אמאליקער איהומען)
פונדאַסניי,
ニישט וווײַיט פונעם קלאָר-זְוִיבָּעֶר טײַיכָּל
אייהומינקע,
צוצגיאַין אויף מאָליעווער געסל נומער דריי,
צום האָלְבָּשׂוֹין חַרְבָּן יִדְשֵׁן שְׂטִיבָּל
מייט זַי אַלְטִישָׁקָעַ בָּאַלְקָנְדָּלָעַ קְרוּמִינִקָּעַ,
קְרִים קְוִים, וָאָס ס'הָאַלְט אַיְן זַי זַי
די נשמה אַיְן? —
אַיְן אָס דֻּעַם שְׂטִיבָּל,
מייט זַי צּוּוִי פִּיצְיָנִקָּעַ חַדְרִימְלָעַךְ
איַי גַּעֲבּוֹיָרַן גַּעֲוָאָרַן הַ. לייוויק —
מַיְּין הַעַלָּעַ בְּלַעַנְדִּזְנִיקָּעַ שִׁיְּין.
איַי זַיְּין מְשִׁפְחָה —
טָאַטְעַמְּאַמְּאַמְּעַ שָׁאָל אָוָן רַיְּזָל,
גַּרְיָדְעָר אָוָן שְׁוּעָסְטָעָר:
אָרָל, בָּעָרָל, מוֹשָׁל
כָּאַשְׁעַ אָוָן יַאֲכָעַ.
אוֹן מייט זַי נַאֲךְ בָּרָעְקָלָעַ קִינְדָּעַר —
הַיְּרָשְׁלָקָע אָוָן זְלָאָטָקָע,
הַאָט זַי אָוְנָטָר זַי נִידָּעָרִישָׁקָע
סְטוּלִיטְשָׁקָעַס,
איַן דָּעַר כְּמַעַט פּוּעָרִישָׁעַר כְּאַטָּע,
מַיְּין בָּאַלְיָבְטָעַר דִּיכְטָעַר אַוְיְגַעְצָוִיגַן.
מייט פָּאָרָכְט אָוָן צִיטָעַר אַיְן מַיְּין הָאָרָצָן
אַיךְ זַי אַיְן דָּעַר קְלִיְּנִיטְשָׁקָעַר אָוָן עַנְגָּעַר קִיךְ
אוֹן וּוּנְדָן נִישְׁט אָפְּ דַי אָוְגָן
פּוֹנָעַם גַּרְוִיָּעַן זָקוֹן —
דֻּעַם אַיְינְגָעַזְוְנִיקָעַנְעָם רַוְסִישָׁן אַוְיְוָן,
בַּיִּ וּוּלְכָן ס'פְּלָעָגָט זַי טְרִיעָעַ מאַמָּע לִיְּוִוִּיקָס

איןאיינעם מיט איר פּוּיַּלְעָכָר **כָּלִיאַסְטוּרָעַ**
טָאָג אֹוָן נָאָכֶט זִיךְ מֵינוּ —
בָּאָקָן קִיכְלָעַךְ, בִּינְגָל
אַלְצָ צָו פָּאָרְקוֹפָן אֹוָן צַיעַן
די חִיּוֹנָה פָּוּ דָעָרִין צָו בִּיסְלָעַךְ ...

כִּבעַט בֵּי דָעַר רַוִּיטָעָר שְׁקִיעָה-שִׁין
פָּוּן יְוִנִּיקָן טְשֻׁעָרוּוּעָנָעָר הִימָּלָעַ,
דָּאָס גִּינְצִיךְ שְׁטִיבָל
זָאָל וַיְיַ אַ צְוִיבָּעָר-מְעַשְּׁהָלָעַ,
אוֹיָף דִּי הִינְעָרָשָׁע פִּיסְלָעַךְ,
אַסְךְ נָאָךְ יְאָרָו שְׁטִיָּין
מִיט טִיפָּן טְרוּיְעָרִיקָן חָנוּ
אַיְן זְבוֹתָ פּוֹנָעָם גְּרוֹיסָן יְיִדְישָׁן דִּיכְטָעוּ — הַ לִּיּוֹוִיקְ.

אַיְן לִיּוֹוִיקָס שְׁטִיבָל לְעַבְטָ אֲצִינָד
אוֹן אַלְטִיטְשָׁקָע פָּאָרְפָּאָלָק,
מֵיָּין "טִיאָזָקָע", חִיָּים דָעַר שְׁוֹסְטָעָר,
אוֹן זַיְן וַיְיַבֵּל כָּאָשָׁעַ,
אַיְן אַוּוֹנָט מִיט מֵיָּין פָּרוֹוי
אֲחַיָּן מִיר שְׁפָאָנָעָן בִּידְעָה הַיִּינְטָה.
זַי טְרָאָגָט אַ שְׁטוֹרָדָל אַ בָּאַשְׁיִידָעָנָעָם,
בֵּיַי מִיר אַ שְׁטִיקָל צּוּקָעָר אַיְן מֵיָּין טָאָשָׁ אַיְזָה.
בִּימָם עַפְעַנָּעָן דִּי פָּאָרְטָקָע
כִּמוֹז גַּעֲבָן נָאָשָׁן עָס
דָעַם שְׁוֹאָרָצָן "טוֹזִיק",
עָרָ זָאָל אַזְוִיְּן יִשְׁתַּחֲרִגְעָן פָּוּ דָעַר הַוִּיטָּ
לְעַם דָעַר קָאָנוֹרָעַ.
נָאָר חִיָּים אַוְנָדָז אַנְטְּקָעָגָן גִּיְּתָה :
— אַיְרָ שְׁרָעָקָט אַיְיךְ נִישָׁת, אַ שְׁטָאָרָקָע קִיְּתָ ! —
אוֹן אוֹפָן כָּלָב נָעַמֶּט עַר שְׁרִיְּעָן,
אוֹן בִּידְלָ אִים פָּאָרְטָוָעָט.
דִּי שְׁוֹעַל שְׁוִין רְוַאַיק טְרָעָטָן מִיר אַרְיְבָעָר
אוֹן וּוִידָעָר אַיךְ בָּאַדְעָנָק אַיְיָ
די חָזְרִיםְלָעַךְ דִּי לִיבָּעַ.

איך ווועד מיך צום באַלעבאָס און שמייכל :
אייר האָט דאָך מיר געאנט נאָך יענען וואָך,
האָב איך אַין מיין זכרון דאס פֿאָרצייכנט,
אָז דינסטיק ווערט ביַי הונדערט צוֹואָנץיק יאָר
אַיך פֿינַפְּן און זיבעאַצִּיק,
בֵּין איך געקומען מיט מיין פרוי,
געזונט און אלְדָאָס גוטס צוֹ ווִינְטְּשָׁן אַיך
און כאָשָׁען .
אַיך מיין, מיר וועלן אַיִּיעֶר שמחה נישט פֿאָרְשְׁטוּרָן .

מיר זענען שוין דאָ אַנגָּגָּלִיָּגָּטָּע גַּעַסְט
אונ חַיִּים טַיְלָט מִיט אָוְנְדָּז זִיךְּ
אונ דערצְיִילְט :
— מִין עַרְשְׁטָע זַיְבָּ, מַאֲרִיאָשָׁע אָז עַקְסְּ קִינְדָּעָר
מיינע —

חיה-רייעע, צביה און נחמה,
די דריי זיין — וועלול, שמואל, הערש
אין טשערווען אַוְעַקְגָּהָרְגָּעָט האָבָן די פֿאָשִׁיסְטָן .
געבליבן כ'יבִּין אָן קִינְדָּ, אָן רִינְדָּ,
מלחמה-צִיִּיסְטָן אַין קוּבִּישָׁעוּוּ,
כ'הָאָב אַין אָטְיַיל אָ מִילְּיטְעִירְשָׁע גַּעַדְינְטָן ... —
— אָוֹן איך — פְּאַלְתָּ אָין די רִינְדָּ אַרְיִינְ אִים קָאַשְׁעָ —
הָאָב מִיט די קִינְדָּעָר מִיְּנָעָ זִיךְּ גַּעַרְטָעָעָעָט
אוֹן, גַּאֲטָ צַוְּ דָאַנְקָעָן, אַלְעַ זִיךְּ שָׁוִין אוּיְסְגָּעָבָן
אוֹן הָאָב שְׂזִין גַּרוּיסָע אַיִּינְקָלָעָךְ ...
ווען איך בֵּין נָאָך גַּעַוְזָן גַּאֲרָ אַקְלִיְיִינְקָעָ,
פְּלָעָג אַיך אַהֲרֹן אַיִּוּ שְׁטִיבָל לְוִוְּפָן
פְּרִישָׁע גַּעַשְׁמָאָקָע בַּיְגָל קוּיפָּן ;
געַדְעַנְק אַיך, לִיְיִוְיקָס מַאמְעָ, רִיזְלָ,
פְּלָעָגָט תְּמִידָן מִיר אָן אַיְבָּרִיקָן בַּיְגָל גַּעַבְּנָן ...
די קִינְדָּעָר מִיְּנָעָ
אוֹיף דָּעָר אַנְזָעָר גַּאֲסָ דָּא לְעַבְּן,
כ'יבִּין אַפְּטָ בַּיְיָ זִיךְּ .
אַ מאַמְעָ בֵּין איך אָוֹן אַ בָּאָבָעָ,
בָּאַדְאָרָף מַעַן הַעֲלָפָן דָּא בְּמִילָאָ,

און חיים, וווען נישט וווען,
גייט זיין בי א שווערן חולה...
אייז בליבט די שטוב אליאן,
מישטיינס געזאגט.
אייר זעט אונדזער ערשרות,
און שלעסער און און טירן,
נאר אלץ צולבן גרטן,
פארט אייז — א „פֿאָמַּשְׁטַּשׁ“ —
זו בײַזע אונדזער ער פֿעַנְסִיעַס.
דעריבער שווין פֿוֹן ווועסנע און
מייר האלטן אט דעם שוואָרֶצֶן בילער.
געוווען צוערשרט אַ הינטעלע אַ שטילעַר...
און חיים,
ווי דורך ניסים און נפלאות
טראָגט אומבאָטערקט פֿוֹן אלקערל אַריין
צוווי ביכער יידישע —
שעכטמאָנס „ערבּ“
און מענדעלעס „מסאות“
אונ קוּקֶט אוֹיף מֵיר,
גִּליַּיך עַר ווֹאֶלט מיַר זַי אַנְגַּעַבָּטָן.
כִּיבְּלַיְבּ שְׂטִיְין פֿאָרָאָומְעַרְט
און פֿאָרְשָׁאָטָנטָט,
אונ סְלִוְיפּ מֵיר דורך אַ רְעִיוֹן —
מסתמאָ,
געירשנט נאָך יציאת נשמה...
אַ דְּאנַק איַיך, חיים, —
אַ מְוֻרְמָל גַּיב איַיך צוֹ מַיִּין „טִיאָזְקָעּ“ —
כִּיהָאָב אַינְדָּעָהָיִם אַזְעַלְכָּעּ בִּיכְעָר אַיְגַּעַנְעַע,
אייר היט זַי,
גַּאלְדָּעַען צוּוִי בִּיכְעָר.
נאָך חיים, דער אלטער שוֹסְטָעָר,
אַ בִּיסְל אַיְן פֿאָרְלַעֲגָנְהִיט,
ער שלעפּט פֿוֹן טָאַשׁ עַפְעַס אַרוֹיס
אַ קלְיִינְס, אַ שִּׁינְס

און זאגט מיר מיט אַ שמייכלענדיקן ווונקעלע:
 — אַזעלכעט אֶבער האָט אַיר נישט,
 כ'בּין זיכער.
 דערזען בי אים אַין האָט כ'האָט
 אָן אלטפֿרְעַנְקִישׁוֹן, אָן עַסְטְּרִיְיכִישׁן סִידּוֹרְל
 מיט לעדרנע גלאאנציגיקע טָאוּוּלעַך —
 אַ פֿרְאַנְצִיְיעָרְסִידּוֹר...
 אַיךְ שְׂטֵיַי אַ מִידְעָרְשָׁוִין
 אָון צִיְיט זִיךְ זַעֲגַעַנְעָן,
 אַיךְ אָון מִינְ פֿרְוִי ווִינְטָשָׁן ווִידְעָר
 דָעַם אַלְטִיטְשָׁקָן פֿאַרְפָּאַלְקָק
 נַאֲךְ לְאַנְגָּעָיָרָן לְעַבְּן אָנוֹ גַעַזְנָטָה.
 דַיְ שְׁוּעָל פֿאַרְלָאַזְן מִיְּרָ...
 לִיְיוֹוִיקָס שְׁוּעָל...
 אָון סִיחָאַוּקָעַט שְׁוִין אוֹף אָונְדָז
 דָעַר שְׁוֹאַרְצָעָר הַוְנָטָה, דָעַר רֹצָח "טוֹזִיק".

אַיךְ גַּיְיַ אַפְּ אַ פֿאַרְטְּרִיט
 אָון דְּרִיְיַ זִיךְ אָוִיס
 אַ לְעַצְטָן מַאל אַ בְּלִיקְ צַוְּ טָאָן
 מיט טְרוֹיְעַרְיקָן גַעַמִּיט
 אוֹףְ הַ לִיְיוֹוִיקָס גַעַבְּוִירְהָוִיז.
 קִיְיַן מִינְדְּסְטָעָר סִימְן נִישְׁטָה,
 קִיְיַן אַנְדְּעַנְקִיבָּרְעַט,
 אַזְ וּמַעַן גִּיטְ דָאָן
 אַ יְדִיעָשָׁר פֿאַעַט... .

טשערווען, יאָר 1971

ערשטער אומרו...

א

מיין הײַם איז א גרויעע,
ווײַ זער היַמל דער גרויעע.
מיין הײַם האָט אַ הוַיְפֵל
אוֹן דאס הוַיְפֵל אַ טוּיעֶר.
אוֹן דער טוּיעֶר איז נידעריך,
בֵּין אַיך אַוְיכַעַט נִיט הוַיְקַעַט.
וּאָס קַאַפְּעַט דַּעַר רַעֲגָן,
וּאָס מִישְׁטַעַר זִיךְּ אַוְיכְּ זָהָן —
אַזְּוִי, צִי אַזְּוִי,
נָאָר אַיך וּוּלְבַּאַלְדַּ אַלְיַין
אַוּעַקְגַּיְון, אַנְטְּלוּיפָן,
פָּאַרְלָאָזְן מִיְּן הַיְּמִים ...

ב

בֵּי דַעַם טִירַעַלְעַ פָּוָן פַּרְיַיד
בֵּין אַיך שְׂטִיְין גַּעֲבַלְיַין
אוֹן דָאַס שְׁוּעַלְכַּעַלְעַ פָּוָן גַּלְיַיך
נַאֲך נִיט אַרְיְבָעֶר ;
צַוְּגַעַשְׁפָּאַרְטַּ האָב אַיך זִיךְּ נָאָר
צַו אַמְּאַנְצַּ שְׁפָאַרְוִינְקַע
אוֹן מִיט אַוְיגַן מִיְּנַעַדְעַט
איַינְגַעַזְוַנְקָעַן ...

עפֿעַס בענְקָט זִיךְרָן,
עפֿעַס בענְקָט זִיךְרָן,
עפֿעַס אָמְרוֹאֵיקָעָר
בענְקָט זִיךְרָן מִיר.
זִינְג אַיךְ שְׂטִילְעָר
מיַט אָנוּ אָומְעָט,
זִינְג אַיךְ שְׂטִילְעָר
הַיִינְטָן מַיְין שִׁיר.
עפֿעַס בענְקָט זִיךְרָן,
וּוְאָס גַּעֲוָאָרָן
אוֹן גַּעֲוָאָרָן אֵיזֶה מִיר זַעַכְצָן,
זַעַכְצָן אֵיזֶה מִיר הַיִינְטָן גַּעֲוָאָרָן יָאָר.
עפֿעַס בענְקָט זִיךְרָן
עפֿעַס בענְקָט זִיךְרָן,
כִּיהָאָב דַּעֲרָזָעָן זִיךְרָן הַיִינְטָן אֵין שְׁפִיגָּל —
שְׁוִין מִיט וּוְאַנְצָעָס,
אוֵי, מִיט וּוְאַנְצָעָס,
סִיְיִינְעָן וּוְאַנְצָעָס אָוִיסְגַּעַשְׁפָרָאָצָן
פָּוּן אַחֲרֵי הַיִּפְלֵל הַאָר.

שְׁוֹועֵר סְאַפְעָן הַיִּזְעָר מִיט אָפְעָנָעָמִיְילָעָר,
מִיט אָפְעָנָעָם שְׁנָאָבָל קוּקָט דָּרְשָׁתִיךְ אַטּוּב.
עַס זִיפְט אָנוּ אָנוּ אַוְיַהָעָר דַּי זָוָן אַיְבָעָר גַּעַלְעָעָךְ
פּוֹלְפּוֹלְעָזָיְפּוֹן מִיט פְּלָאָמִיקָן שְׁטוּב.
נָאָר קִינְדָּעָר אֵין לִיְבָלָעָךְ מִיט שְׁמוֹצִיקָעָ צְרוּקָעָס
אֵין מִיטָּן צְעַטְרִיכָּנָטָן הַוּרָן
טוֹנְקָעָן אֵין אַוְיַהָעָר דַּי דִּינְינָקָעָ שְׁטוּרְוִיעָלָעָךְ
אֵין שְׁיַסְעָלָעָךְ וּוְאַסְעָר מִיט זִיף.

ס' האט אַ וואָלקנדל געללאַנדזיעט
מייט אַ בערדעלע אַ ווייס
אייבער הימלדייקער בלוייקיט,
ווײַ אַ ציגעלע אין פעלד.
האַט אַ ציג — אָן אלטע מאַמע,
דאָס זערזען אָוּן ניט פֿאַרְשְׁטָאנָען
אָוּן האַט לאָפְּקָעַלְעַךְ צום הימל,
ווײַ צום קְרִיכֶן שְׂוִין גַּעַשְׁטָעלְט.

י

נֵוִיַּיָּאָר לִידְ

איין לעצטע נאָכָט,
איין כְּמוֹרְנוּ נאָכָט
אוּן סִיזְגַּנְטִיזְיךְ אַ יָּאָר.
אָן אלטער בענטקט,
אַ יונגעַר לאָכָט,
איין לעצטע נאָכָט
פֿאַרְמָאנְגַּט דַּעַר יָאָר.
ס' האַט אלטער יָאָר
זַיִן הַיּוֹפָן טַעַג
צעוּווּיַעט אייבער ווינט.
אָן אלטע קְרָאָ
איין טִיף פּוֹן נאָכָט
געַפְּקִיט דַּעַם שְׁנִיָּיָה האַט בְּלִינְד...
וועָן זַיִינְגַּר האַט
דַּעַרְמָאנְטִ דַּעַר שְׁטָאָט,
אַז סְאיַזְ שְׂוִין האַלבָּעַ נאָכָט,
דאָן האַט אַין גַּאַס
אַ יונגעַר פָּאָר
געַטְרָאָטָן שְׁוּעָל
פוֹן נֵיְיעָם יָאָר
אוּן לאָנג גַּעַלְאָכָט, גַּעַלְאָכָט.

וואַי אָ קִינְדּ, וְעוֹן טַאַטְעַ-מַאֲמָע פֿרְעָגּוּן אַיִם :
 — נָוּ, וְעוֹמֵן הַאֲסָטוּ הַעַלְתָּעָר ? —
 בלִיבְטַ שְׁטִיְין אֶ מְאַל צָוּן עַרְשָׁתָן אֵין פַּאֲרָלְעָגְנָהִיט
 אָוָן וְוַיְיסְטַ נִיטּ וּוּ אָוָן וְוִי אֶ טְרָאַטּ אֶ שְׁטָעַל טָאָן,
 אָזְוִי אִיךְ אַוְיךְ מִיטּ אָוְיָין תְּמַעוֹאַטּ-צְעַשְׁטְּרִיְיטּ,
 שְׁטִיּ אַיְצָטָעָר מִיְּן אַזְמָעַטּ אָוָן מִיְּן פְּרִידּ אַנְטְּקָעָנוּ
 אָוָן פָּאַר לִיבְשָׁאַפְּטַ אַוְיָפְּן הַאַלְדוּזּ זַיִן אִיךְ
 גּוֹרִיטּ אַיְצַטּ
 אַנְהָעָגָעָן זַיִן בִּיְדָן .

בְּאֶגְלִיְיךְ מִיטּ דִּי קַאַצְאַפְּעָס
 דִּי בְּרִיְיטְאַקְסָלְדִּיקָעַ דִּי גַּעַזְוַנְטָעַ
 מִיְּנָעַ פְּלִיְיצָעַס
 שְׁטָעַל אִיךְ אַונְטָעַר
 אַונְטָעַר זַעַק דִּי פִּינְעַפְּוֹזְדִּיקָעַ מִיטּ וְוַיְצְנַסּ .
 שְׁוִין אֶלְעָזְבָּן שְׁוֹוִיְיסְן פּוֹן מִיְּן לִיבּ אַרְוִיסְגַּעַשְׁלָאָגָן
 שְׁוִין שְׁוַיְינְדָלְטַ אֶ חַלְוְשָׁעַסְדִּיקָעַ מִידְקִיְיטּ אֵין דִּי אָוְיָין,
 נַאֲרַ בְּעַסְעַר בְּלִיבְן אַונְטָעַר זַעַקּ אַוְיְסְגַּעַצְיָין,
 אַיְידָעַר נִיטּ בְּאֶגְלִיְיךְ מִיטּ זַיִן דַּעֲרַטְרוֹאָגּ .
 בְּאֶגְלִיְיךְ מִיטּ דִּי קַאַצְאַפְּעָס
 דִּי בְּרִיְיטְאַקְסָלְדִּיקָעַ דִּי גַּעַזְוַנְטָעַ
 מִיְּנָעַ פְּלִיְיצָעַס
 שְׁטָעַל אִיךְ אַונְטָעַר
 אַונְטָעַר זַעַק דִּי פִּינְעַפְּוֹזְדִּיקָעַ מִיטּ וְוַיְצְנַסּ .

די טרוימען ...

באדארף מעו נאך שלעפן
 די טרוימען אהערצו, —
 אט דעם אלטן, דעם פושטן,
 דעם ליזיקן מערצפֿל,
 איז ווי מיט הארבסטיקע בלעטער
 די גערטנער מיינע,
 אייז דאס לעבן איצט זעטיך
 מיט פרידן און פיענען,
 איז וו נאָר דז שטעלסט זיך,
 אייז ווערסטו פַּאֲרְכְּלִינְיַעַט
 מיט קוואלייס פון ליבע
 און קוואלייס פון שנאה ...

,

די זונ איז צערונען אין פייער
 און דאס איז געווען איר טויט.
 האט זיך הימל מיט בלוט איסגעשטיינט
 און באָגְלִיַּס זי מיט בלוט מיט רוויטס...
 ... שטיל ווערט פַּאֲרְשׂוֹנוֹן דער אַרְוָן
 און וָאַלְקְנָדְלָעַךְ רְוִיטָעַ פַּאֲרְוִיס
 טְרָאָגָן אַ קְרָעָנְצָלָל פָּוּ קָאָרָן
 מיט בלוטיקע פָּאַסְן באָקְרִיאַזְט.
 אָוּן שְׁפָעַטְעָר אַזְיַיְלְמָל גַּעֲקוֹמָעַן
 מיט טוֹנְקָעָלָן בְּלוֹעָן גַּעֲזִיכְטָו,
 אָוּן לאָגְזָאַמִּיק צִינְזָו גַּעֲנוֹמָעַן
 שְׁטָעָרָנְדָלָעַךְ — זִילְבָּרָעָנָה לִיכְט ...

יא

אין מענטשן געדראונג
האָסַט אַ בלענד מיר געטָן פֿאַר מִיּוֹן אוֹיג
אוֹן מֵיךְ אַיבָּעָרָאַשְׁטַ מִיט אַ שְׂמִיכָל.
געגען האָב אַיךְ זִיךְ אַ לאָנְגָן
אַ העפְּלָעָן נּוֹיג,
האָט פֿאָרְשְׁטוּלְט אִים אַ מענטְשָׁ אַ הוַיכָּעָר.
אוֹיבְ האָסַט נִיט בָּאָמְרָקְט אִים
מיּוֹן ווַילְדוֹן, מיּוֹן קָנָעָכְטִישָׁן בּוֹק,
איּוֹ טְוִיזְנָט מְאַל, טְוִיזְנָט מְאַל בְּעָסָעָר.
כִּיהָאָב נָאָכְדָּעָם אַין שְׁפִינְגְּלָעָן
איּוֹן אלָע גַּעֲקוֹקָט
מיּוֹט אוֹיגָן — צְוַיִּי רְצָחִישׁוּ מְעֻסָּרָס,
זִיךְ אַיבָּעָרְגָּעָרִימְט, זִיךְ גַּעֲקָנִיְּטִישָׁ דָּאָס גַּעֲזִיכָּט,
גַּעֲרוֹזְדָּפֶט מיּוֹן מִידָּן גַּעֲוִיסָן
אוֹן בְּאַשְׁטִימָט האָב אַיךְ פָּעָסָט,
וּוִי אַ גַּאֲסִיּוֹנָגְ מִיט דִּיר זִיךְ בָּאָגְרִיסָן.

1930 — 1926
וַיְתַעֲבֵסְק — קִיעָה

פלייט טראאמוויי דורך,
 הילכת דאס קלינגל,
 ביון איך שוין
 אַ מיניסקער יינגל.
 נאך אַ פולן טאג מיט ארבעט,
 אין אָן אוונט ליכטיק-קלארו,
 פול געפֿאקט דער טראטואָר אַיז,
 אַנגעפֿיקעוועט מיט פֿאָרָן.
 נאך אַ פולן טאג מיט ארבעט,
 גַּי אָיך אויך אָרוֹיס שפֿאַצְיָרָן,
 אין אָן אוונט ליכטיק-קלארו,
 סתְּם אָזֶי גַּעֲשְׁפֿרָעָן פֿירָן.
 גוֹטָע פֿנִימָעָר אַנטְקָעָגָן,
 קְלָאנְגָּעָן נָאָעָנְטָע זִיך טְרָאָגָן,
 אָז, וּוְאָלָט בְּעֵן דָּא לִידְעָר הָעָרָן,
 מִידְאָרָף נָאָר הָאָבָן וּוְאָס צַו זָאָגָן.
 וּוְי אַ הִיגָּעָר כִּישְׁטוֹפָ זִיך זָוָךְ שְׂוִין
 אָוָן אָיך זָוָךְ שְׂוִין גַּלְיָיך בְּאָקָעָנְטָע
 אָוָן סְיוּעָרָט נָעָנְטָעָר מִיר, אַלְאָ נָעָנְטָעָר
 דָּעָר וּוּיִסְרוֹסְלָעְנְדִישָׁעָר צָעָנְטָעָר.

מינסק 1932 יא'

מיינע ניט אויפגעשריבענע לידער
פון נעכטן —
און איינגענטן —
א קוויש מיט געבונדענע עופות,
וואס ווארטן אויף שעכטן.
דער שוחט, פשוט, ער צאנקטען,
אין איינגענע האלאבליעס געפאלן
דערנעבען זיך וואלגערט דער חוף,
אויף אים פינקלען און צאפלען זיך
זוניקע שטראלן,
ווי יונגע און הייסע בליקון
פון ליבשאפט צעליגיטע...
די בליעיכע ליפן דעם שוחטס
נאך שעפטשען די ברכה פון שחיטה...

1979.

אַיִן גוֹטֶן מוֹת

אַיִן גוֹטֶן מוֹת

בלוייז נאר אַיִן שטריכעלע —,
וואָאלט פול געווען מיין וועלט.
נאָר צוּ מיין בילְד מיין שיינעם,
פֿיל אַיך, פֿעלט
אוֹ אַיִינְאָוּן-אַיִינְצִיך שטריכעלע —
דעָר בלְיאַסְק פֿוֹן גַּאלְדוֹן צוּבְעַרְשִׁיכְעַלְעַן,
וּוְאָס אַיִן דָּעַם מעַשְׁה'לָעַ האָט זָאַלְשָׁקָע *

פארלאָרָן.

דאָן וואָאלט מיין בילְד גַּליַּיך לעַבעְדִּיק גַּעֲוָוָאָרָן
אוֹן שֵׁין, וַיְיַזְּאַלְשָׁקָע אלְיוֹן.
איַז פְּלָאנְטָעָרָן זִיך אַבְּעָר
אוֹן מִישָּׁן דִּי קָאַלְיָרָן.
אוֹן וַיְיַזְּאַלְשָׁקָע אַלְכִּיסִּיס,
כִּקְעָן נִיט אַוְיְפְּכָאָפָּן, דַּעֲרַשְׁפִּירָן
דָּעַם שְׁטִירִיך דָּעַם סָאמָע, סָאמָע ווַיְכִתְיָקָה,
וּוְאָס וואָאלט גַּעֲבַרְאָכָט מִיר גַּרוֹיסָע פֿרִידָן,
אַטָּאג אַ לְּיכִתְיָקָה.

1964

* זָאַלְשָׁקָע — רְוִסִּישׁ. דַּי פַּאֲרָמוֹרְזָעַטָּע, פַּאֲרָסָאַזְשָׁעַטָּע, פַּן
אַ פְּאַלְקָסְטְּ-מְעַשְׁה'לָעַן

צום הייל-קופאל...

מייר שיינט,
אויב איך בין זיך ניט טועה,
דו שושקעט מיר ארין איז אויער :
„אויפן פארנאנס אַ שפיל צו טאן מיט פיעער“...
איך ענטפער דיר, איז איך באדארף אויף דעם,
און שפאס,

אַ שלאָפלאָזע אַ לאָנגע ווינטער-נאָכט,
כדי זי זאָך פון אלע קוק-יווינקלען
צעקיען.

אוון, אגב, אין דער רגע כי'טו אַ טראָקט
אוון ווער-זשע וועלן זיון זיך שפילער ? —
ווײַיל אויב נאָר איך און זו ? —
בין איך דאָך ניט שעקספֿר
אוון זו, ניט שילער...
אוון ווער צעטראִיקנטע וועט אויסגעפֿינען
בײַמְלָעָך-שְׁטָאמָעוֹן

אַרוּמָהאָקָן, צוֹנוּיַּפְשָׁלָעָפָן דֵּי צוֹוַיְיָן
פּוֹן שְׂיִיטָעָר-הוֹיְפָן רִיזִּיקָן דֵּי פִּיעָר-פְּלָאָמָעָן
צום סְאָמָע הַיְיל-קּוֹפָאָל זָאָלָן שְׂטִיְיָגָן ? —
בָּאָקוּמָט זַיך וּוִידָעָר —
מייר באָצְוַיְיט...
אי, ניינ, כַּיוּעַל זַיך ניט סְפָרָאָוּעָן, זִיכָעָר,
דו, אָפָשָׁר, יָאָ
נאָר איך בין אַ צָּעַלְעַכְעַרְטָעָר,
צָרְרִיבָעָר שְׂוִין וּוִיכְעַטְשָׁ.

טאָ זָאָלָן בעסער אונדזערע אַיְינִיקְלָעָד,
וועסנע-צִיְיט, לַיְג בעומָר
פארטָאָן זַיְינָן אַיְן פָּאָרְשִׁיְיטָעָר שְׂיִיטָעָר-פְּרִיאַיד,
איַן אַוּונְטָ-טוֹנְקָלְעַנְישׁ
אוון מִיר וּוּלְעַן דָּעָרְבִּי פָּאָרְשְׁטִילְטָעָ קָוּקוֹן,
איַן אַיְינְגָעָנָע אַלְימְפִיְישָׁעָ מְחַשְּׁבוֹת אַיְינְגָעָזָוּנְקָעָן,
וּוִי סְ'שָׂוָעָבָן, וּוּגָן זַיך אַיְן חֹשֶׁךְ-רוּם
די זְשָׂוָאָוּעָ לְעַבְדִּיקָעָ פִּיעָר-פְּוֹנְקָעָן ...

אין גאָס מיר קומט אַיּוֹ קָאָפּ

נישט זעלטן,

אַ מְחַשְּׁבָה.

פָּוֹן אִיר הַנָּהָה כִּיהָאָבּ :

"ס'קָאָן דִּינָעַן פָּאָר אַ זַּיִל

פָּוֹן מִיְּנָעַ נִיּוֹן פָּאָעָטִישׁוּ גַּעֲצָלָטָן"

אַיְדַּ שְׁטוּלַ מִיךְ אָפּ :

"פָּאָרְשָׂרְיִיבָּן עַס בָּאַדְּאָרְפָּט"

אַיְדַּ מְאַךְ נַאַךְ אַ פָּאָר טְרוּיטָן

"אוֹן אָפְּשָׁר נִיּוֹת ?"

אוֹן מֵיַּן מְחַשְּׁבָה, כִּיפְּלַ שְׂוִין, וּוְאָרְפָּט זַיִן,

זַיִן אַ פִּישְׁ אַיּוֹ נַעַץ

אוֹן סְרוּקָט זַיִן נַאַז אַרוּוִיס

מֵיַּן שָׁאַטְּנָטָל נִישְׁוּוּרְטִיקָעָר —

דָּעָר אַלְטָעָר לֵץ :

"מַעַן קָאָפּ עַס בַּיִּ דְּרַ אָוִיס ?

ס'אַיּוֹ מְצָה-וּוְאָסָעָר ?"

אַיְדַּ עַנְטָפָעָר אִים מִיטַּ גְּרִימְעָנִישָׁ :

פָּאָרְשָׂלִיסָ דִּין פִּיסָּק

אוֹן שְׁטוּל אַונְטָעָרָן "שַׁיִן"

אַ לְּאַגְּגָן פָּתָח

דיינע היינטיקע עעהעס...

איבעריקס, — זאגסטו מיר, —
כוחות ניט פאטער,
ניט ברענג זיך ארויס פון די קלימט,
ניט פלאטער.
דייר גיט דען אין לעבן
צו אַנְרָופּן זָאָכָן —
בײַם פִּינְקְטַּלְעַכְן נַאֲמָעָן? —
מע ווועט פון דייר לאָאָכָן.
זיך אַמְפָעָר נִיט, שְׁפָאָר נִיט,
דו בִּיסְטַּדְאָךְ קִיְּין נָאָר נִיט,
פִּילְּ רֹואַיקָּעָר, לִיְכְּטָעָר
זיך נוֹצָן, מִיט
„סְּקָעָן זֵיָּן“... „מְסְתָּמָא“...
„עָסְּ דְּאָכְּטָה“... „לְפִי עֶרֶךְ“...
אַיך עַנְפָּעָר דייר:
דו זָאָלְסָט עָס זָאָן? —
איַגְּלִיב נִיט .. וּאָס הָעָר אַיך? —
דו פְּלָעָגָסְטָה קָעָגָן יְעֻטוֹיזָן אָוּמְרָעָכְט
זיך שלְאָגָנוּ,
זיך היַצְּן אוֹן קָאָכָן,
געוֹצָגָט הָאָסָט מִיט אַמְתָה —
דָּעָר פָּאַלְשְׁקִיִּט די אוֹיְגָן גַּעַשְׁטָאָכָן...
כְּיוֹאָרֶף אָפְּ דִיְינָעַ היַינְטִיקָעַ עָעהעס,
אַ קָּרְעָעוּ טָאָן פָּוּ דִיְין שְׁטָעָג כְּיוֹעָל,
אַ צִּיְּ טָאָן די לִיְּצָעָס ...

• 1971

וועסט אפּשר דאָן זיך אויסמענטשלען

דער זאגן אָפּן כַּיּוּל —
אָזוי פֿאָרגְּרָבֶט,
אָזִיףְּל צוֹגְעַקְלָעַפְּט
הָאָט זיך צוֹ דֵין נְשָׁמָה בְּרוֹד,
אוֹן קְוִיט,
אָז מִיט אָ פֿרָאָסְטָן וּוַיְכַעַטְש
צְוַיְיָפְּלָאַיך,
צִי קָעָן מַעַן עֲפָס אָוִיפְּטָאָן.
עַס וּוְלָט גְּעוּווֹזָן גּוֹט
אָ פֿרָוּוֹ טָאָן
זיך דּוֹרְכְּזָגִינִין אִיבָּעָר דֵין הַוִּית —
דֵין פֿעַל
מִיט בְּעַרְשְׁטָל דְּרָאָטְעַנְעָם —
אָ סְקָרְעַבְּנִיצָע
צַוְּ רַיְינִיקָן אוֹן שִׁיעָרָן זִי פֿעַרְד —
נַאֲרָ מִיט אִין תְּנָאי:
ニיט ברְיַקְעַ זִיך,
געְדוֹלְדִיך שְׂטִיכִי,
פְּמִיאָל קְעַנְעַן טָאָן דִי שְׁוּעָרָע אַרְבָּעַט
אוֹמְגַעְשְׁטָעָרט,
וועסט, אָפּשר, דָאָן זיך אויסמענטשלען . . .

• 1971

או די הויכע שטאלצן...

דו האלסט פון זיך עולם ומלאו.

אוון מיט דער פאָטיליכע זיינער

דערלאָנגסטע צום הימל צום בלויין.

מע עט קווים דיין נעל,

אֶזְזַיִן זיינען הויך זיינע שטאלצן.

ווערטט ממש פון תעונג

צעפרעגעלט, צעשמאָלצן,

בעת עמיינער מאָכט דיר,

דעם לוימענעם רחכם

אַ ווינטַל פון שבחים,

ווי מיט אַ צענו מענעם בעכער:

"דו, שטײַיסט דֿאָך מיט צעען קעפ,

מיט צוֹאנְצִיק קעפ העכער..."

איך טו דיר צוליב,

אַ דאגה איך האָב,

איך חזר דאס ליזל,

די לוּפַט איך צעלעכער:

העכער, העכער,

מיט צוֹאנְצִיק קעפ,

מיט הונדערט קעפ,

שעפַ נחת, שעפַ,

האָב הַנָּאה ...

גרינער אָגרעַס

ער גיט אָרוּם מיט רוגזה אַנְגָּדוֹדֶלט,
וואַן אִינְדיַק :

הָאָלְדָּעָר, הָאָלְדָּעָר,
די וועלט איז זִינְדיַק,
די וועלט איז זִינְדיַק,
דעַרְצָו אַמִּיאָוְסְנִיצָע,
וואַי די קְרָאָעָן
אוֹן די גַּאלְקָעָס,
קוֹמֶט דָּעָר אַלְטָעָר קְלָאָפְּטָע
מְלָקוֹת,
מְלָקוֹת ...".
נאָר אָוּמְגָּעָרִיכְט,
אַרְויְפְּגָּעָשְׁלָעָפְּט עָר הָאָט אוֹף זֵין גַּעֲזִיכְט
די פְּרִילְעָכָע אוֹן לְעַבְּדִיקָע מִינְעָ ...
אוֹדוֹדָי גָּוט !

מְגַולְגָּל אֵיז זַי אַבָּעָר בָּאָלְד גַּעְוָאָר
איַן אַן אָגְרָעָסְט איַן אַגְּרִינְעָם ...
אוֹן וַיְדָעָר — אִינְדיַק,
הָאָלְדָּעָר, הָאָלְדָּעָר
די וועלט איז זִינְדיַק,
דעַרְצָו אַמִּיאָוְסְנִיצָע,
וואַי די קְרָאָעָן
אוֹן די גַּאלְקָעָס,
קוֹמֶט דָּעָר אַלְטָעָר קְלָאָפְּטָע
מְלָקוֹת

יונג-צעגרינט

ניט ליג צום שלעכטן אויסט,
ניט שרעקע,
ניט קראקע,
עס וועט זי מאמע-ערד ניט בליבען
ויסט און נאקט.
זי וועט זיין אייביך יונג-צעגרינט
מייט זאטט און חיוט,
קיין ציבעלע ניט ווערט איז
דיין נביות.

נאך דריי מיליארד יאר דיערן
וועט אויפן ער-קילען זאס לעבען
(פון די ציטונגגען)

אונ איך גלוייב, איז ס'וועט דער מענטש — דער האר
זיך און עעה געבן —
ארא-פשלעפֿן פון דער מוטער-ערד איר לופט-פֿוטער,
ארוייסצִיעַן פון זי בערג-אַזערן זעם קלֵי —
דען אַטָּם, זי אַרְצָן אָנוּ מעטאַלְן
אונ אַין אַ גוֹטֶעֶר שָׁהָא אַרְבִּיבְּרָעָקְלָעָן זיך מייט דעם
אויף גַּאֲרָא אַ אַנדְעָר וּוּיטָן שְׁטוּרָן, זי פְּלָגָנָעָט,
נאך אַיְידָעָר ס'וועט
זי ער-דענִינוּ צַעְפָּאַלְן ...

גוט איז דער קוואטשקע

ס' איז וויל דער קוואטשקע,
אויסגעברית
אַ פְּלוֹיְמָעַ
פֿוֹכִיךְ-גַּעֲלָעַ הַיְנְדַּעַלְעַץ
אוֹן דָּאָרָף פֿאָר זַיִ נִיט נִיעָנוּ,
קַאנְטַעַוּן
אוֹן זַיְמָעַן
הַעַמְדַּעַלְעַץ אוֹן וַיְנַדְּעַלְעַץ,
אֵיז פֿרִי פֿוֹן האָוּעוֹן אֵין דַי מַאֲגַזְיָינָנוּ,
גַּעֲפִינָּעַן לוֹיט דָּעַרְמָאָס
סַאַנדָּאַלְיקַלְעַץ
אוֹן שִׁיכְעַלְעַץ
אוֹן טַאַפְּקָעַס.
פֿוֹן פֿרִי-בָּאֲגִינָּעַן
שְׁוִין קוֹוִיטְשָׁעַט, שְׁפִירְנֶגֶט דַי פְּלוֹיְמַעַטְשָׁקָע אֵין מִיסְט
מיַט שְׁטִיְיף-פֿאָרָה אַרְטָעוּוּ לְאַפְּקָעָס.

איך בין קיין אויסנאמ ניט,
 סיועט תמיד איזי זיין,
 ביים ראנד אלץ ליבער וווערט
 פון טאג די העלע שיין.
 אפילו וווען דער טרייבער סוף
 איז שויי דערביי,
 דו האפסט געהיים
 נאך קומען צו זיך אויפדאסני.
 און ס'רודערט שוין אין קאָפ
 אַ טרוּם, אַ צִיל, אַ צְוֹעֵק,
 עס זוכט אַ טרייסט דיין בליק
 אַיְן לעצטן זונעראָפֿלעַק.
 איך בין קיין אויסנאמ ניט,
 סיועט תמיד איזי זיין,
 ביים ראנד אלץ ליבער וווערט
 פון טאג די העלע שיין.

מיין מזל-טוב, מיין יובל-טאג
 איך וויל אויף העט-העט שפער איבערטראגן —
 מעיר חשיבות זאל מיר צוקומען און וואָג
 און זיין זאל איך סָאַלִיד, אַזְוַי צו זאגן.
 דערווּילע בערג מיט מי מיר שטייען פָּאָר,
 פָּאָר رو איך צו געשלאָסן מיין אַכְסַנְיהָ.
 און טאג נאָך טאג און יאָר נאָך יאָר
 זיין איינגעטונקט איך וויל אַיְן האָרְעוּוֹאַנְיָע.
 און דאָך איך גַּי הײַנט אָום פָּאָרְחוּשָׁט, פָּאָרְטוּיָמֶט
 (כ'וּוִינְטְשׁ יְעֻטּוֹזְן זִיךְ עַלְתְּעָרָן אַיְן פְּרִידְזָן).
 מיין יונגען ליד האָט הייס מיר איינגערוּיָמֶט
 ביז הוּנדְעָרֶט יאָר מיט מיר זיך ניט צעשיידן.

. 1965

אִנְהָאַלְט

זיט	
29	אין דער מושעך געראָטן איך לַעֲבָר אַצְינְדָן...
30	כְּבִין מֵיט דָּעַר הַוַּילְעָר עֶרֶד...
31	קֹוקָה, דָּעַרְקָעַנְסָט מַץ?
31	כְּיֻעַל בַּי דָּעַם בִּיטָּעָר...
31	אוֹף מענטשן סוחרייש קוקסט איך טַרְיִיסְט זַי...
32	ערְשֶׁת נַאֲך דָּעַר מַלחְמָה
33	קוֹקוֹ, דָּעַרְקָעַנְסָט...
34	יאָרָן מִינְעָן...
34	די מִינְוָת די אוֹיסְטְּרוּוֹוַיְלְטָע מִינְיָן זְכוֹת
35	אַרְאָפְּנוּיְסָן...
36	רָק הַאֲרָך זַי אַיְן...
37	איך הַצְּבָב שָׁוֵין לְאַנְגָּג...
38	מִיט הַנְּהָה...
38	אַנְדָּרְהַיְיך...
39	דָּעַר רִיס...
39	אַיְן מִיטָּן טִיכְעָלָע...
39	וּוֹן סְיוּוּרָט מִיר...
40	בִּינְאָכְט...
40	גְּרָאָב טִיפְּעָר...
41	מִיר דָּאָכְט...
42	שְׁאָלָט די קָעָפְ זַי, בּוֹשְׁלָנוּ
43	דָּעַרְפָּאָר...
43	אַיְן כָּרָך אַיְן גְּרוֹיִיס...
43	ニִיטְ קָלָאָפְ, נִיטְ דָּרִי מַץ...
44	אָנוּ וּאָס...
44	מִינְיָן זְסָעָר...
45	זִיּוֹן דְּרִיבְנְעַטְשָׁקָעָר גַּלְעַכְטָעָרָל
46	צַי דָּעַן זְשָׁעָן
46	אָנוּ צְרוּוּ...
47	שִׂיכְרוּיְמַלְעָך...
47	אַיְךְ בַּיְלְ צְנוּוֹף...
47	אַפְּלוּ...
48	אַגְּנָנָן טָאנְג...
48	נִינְ, נִיטְ אָזְוִי
29	יעַדְן אַינְדְּרָפְרִי...

ז'יט	ז'יט
ז'יט	ז'יט
75 דו, פַּאֲרָגְעָדָעָנָק...	49 וּוְעַלְבָּעַ וּוְרַטְעָרַ רִירָן שְׂטִינְגָּר
75 שְׁמַעוֹן־עַלְיָעַ...	49 מֵיַן בִּיטָּעָרַ חָלוֹם
76 אֵין גַּס...	50 וּוְעַמְעָן כְּפַרְעָגָ נִיט...
77 אָן אַיְידָל אַנְשְׁטוּנְדִּיק...	51 זָוַן מִינְנָעַ...
78 מֵיַן לְעַבְנָ...	53 אֵיךְ וַיִּסְ נִיט...
78 בַּאֲשָׁטָעָל אַיְיך...	54 אֵיךְ קָאָן שְׁהָעָנוֹווֹזְ קוֹקוֹ...
79 אַ שָּׁאָל מִיטְ קְוּוֹקְזִילְבָּעָרַ	55 גַּעַדְעָנָק אַיְיך...
80 וּוּן אַ קְוָקָאָקוּעַ בֵּין אַיְיך...	55 מֵיַן מַאֲמָעָ...
81 אֵין נַאֲכְתִּיהְיָמְלָ...	55 וּוּן כִּיטְרָעָ...
81 וּוּן אֵין מֵיַן גַּלְבִּיטָעָר...	56 נַעַמְעָן אָוִרְ פְּמִיר...
83 אֵין מִיטָּן הָעָלָן טָאגְ...	56 אוֵי, לְאָגָ שְׁוִין...
84 אַונְדָּזָעָרַ רַעַטְעָר...	57 נַאֲקָעָטָעַ זִילְבָּן...
85 כְּשָׁטְרָעַ אַוִּיסְ מִינְןָ קָאָפְ...	58 בִּים סָוֶּפֶן...
86 אַ תְּנַזְּזָאָוּנוֹטְ...	59 אַ שָּׁאָל מִיטְ קְוּוֹקְזִילְבָּעָר
86 דָּאָס בָּאַזְיְלְבָּרָס...	59 זַיְ קִינְדָּעָר וּוְאַרְטָן...
87 דַּי וְאַנְצָעָלָעָן...	60 טְבִיה
87 דָּעָר יְוָנְגָעָר יְסְמָוִינְטָ...	61 מֵיַן טַאֲכָטָעַר שְׁמִיכְלָטָ...
88 אֵיןָן טְרִיסְטָ...	62 זַי צְפָתְעָרַ לִיקָּן...
90 דַּעַצְעַמְבָּעָר...	63 זַי צְפָתְעָר...
90 זָוְנְטִיקָ פְּרִיְ...	63 אַפְּיָלוֹ מִיטְ רַאֲשִׁיתְבוֹתְ...
91 אַנְטְּקָעָגָן זָוְרָעָנוֹ...	64 אֵיךְ וּוְאַלְטָט...
91 דָּעָר פִּילָּאָטָ...	64 לְאַמְיָרַ בִּיְדָעָ...
92 כְּקָוק אָוִרְ דִּיהְ...	65 אֵיךְ הָאָבָ דָּאָ...
93 אָן אַוִּיסְנָאָטָ בִּיסְטָ...	65 אָוִיגָ אָוִרְ אַוִּיגָ...
93 אֵיךְ בִּיןָ...	66 דָּא אַינְעָם זָוְנְגָלִיָּ...
94 אַגְּגָנְצָן טָאגְ...	67 זַי כְּנוֹתִיְפִּישְׁעָלָעָךְ...
95 אַ שְׁיָקָעַ אַיְזָ גַּעַפְאָלָ...	67 אֵיךְ הָאָבָ עָסָ...
95 מֵיַן דַּוְשָׁעָנוֹ...	68 גְּלִיכְנִילִיטִיקָ כִּיקָּאָן...
96 אַיר לְיִיכְטָעַר טָרָאָטָ...	69 אַיְן וּגְ...
97 אַוִּיסְגָּבָאָזָן...	69 אֵין צְפָתְ...
97 אַנְשְׁטָאָטָ...	70 אָן גַּעַסְלָ בָּר יְחָאיָ...
98 טְרִישְׁאָפָטָ...	71 כְּכָרְ המְגִינִים...
99 בָּאָרָגָ אַרְיוֹפָצָוָ...	72 מַאֲדָנָעָ...
99 נִיט אַ מַזָּ...	73 אֵיךְ בֵּין אַזְוִיָּ...
100 כְּהָאָב אַוְמְגָעָרִיכָטָ...	73 זַי יְשָׁרָאֵלִירָגָעָ...

ז'יט	119	פֿאָר. וועמגען... ברכהיעס אויף זיך ליפון...
	120	אויףיל בע... קאן איך דען טראגן...
	121	צוווי קרייזן פֿאנטאניסקופטורו...
	122	וואס ציט זיך... באדאָרפסטו אַרכּוֹן זיך?
	123	געוויסטר-וּאַלְקָנְס...
	124	דער שטאָר קָאָרטָאָפּּל בְּלִיט...
	125	איך האָב פְּאַמְּעַלְבָּקָע...
	126	מיינט אִיר...
	126	אַ באָבעָלָע...
	127	מייט בעזעמלען...
	128	איך האָב פּוֹן זעט...
	128	אין אָן אַוְיגָסְטָ-אָוָונְגָט...
	129	אַ שְׁרָעָך...
	130	כִּיבֵּן פְּלִיסְטִיק...
	130	דעריבער הייסט עס...
	131	אין פְּאַרְיעַשְׁתָּע...
	131	אין אַסְיְּדָרוֹאָלָד...
	132	דער ווינט דער אָכָר...
	132	מיין סְאַנְטָאָפְּרָע...
	133	קִים אָרוֹיס. אַינְדָּעָרְפּוֹי...
	134	אין שאַשְׁטִילְן...
	135	לייכְטִיקָע בעריאַזְעַ-קָאָרָע...
	136	נייט פְּאַרְשְׁטָעַנְדָּלָע...
	137	מיין ווינטפֿינְגְּנָעָל...
	137	דאָס יַאֲדָרָל...
	137	מיין שְׁכוֹן...
	138	אַזְוֵי ווֹי זַיְגְּלָעָן...
	139	אנְטְקָעָגָן שְׁפִיגְלְ-שְׁיַיְן...
	140	פְּאָרָט כִּיבֵּן זַיְמָה...
	141	צְווֵי פְּלָאָכָן...
	142	איך דְּרִי מִיךְ אָרוֹם...
ז'יט	100	אויף דִּין. מִידָּן... אַ נְאָכָט. אַ האָרְבָּסְטִיקָע...
	101	אַיך שְׁפָאן...
	101	מִיר. קְלָאָפְּטָ פּוֹן. פְּרִידְ...
	102	וּאָס דָּאָרָף אַיך...
	102	כַּהְבָּאָ לְבָב...
	103	זַיְדָוּן...
	103	דיַין פְּנִים...
	104	איַין פּוֹלְגַעְפָּקְטָן...
	104	איַיבָּר מְוֻרְשָׁקָעָס...
	105	זַו וּזְוַילְעָ טְוִיבָ...
	106	וּעָן זַו וּוַיִּסְטָ...
	106	מיַין פְּאַרְלָאָגָן...
	107	וַיְיַאֲקִים עָרְגָּזִילָל...
	107	סְאַיְ שְׁוּעָר...
	108	עַסְמִירָאַלְאָצָ...
	109	זַיְקָ צִיט צַו דִּיר...
	109	אַיך פְּאַרְוּאָרָף...
	110	אַיך האָב אַ גְּעוּזִין הִיט...
	110	דַּעְקָאָבָּרְ-נְאָכָט...
	111	דיַין שְׁטִילָעָר זִיפְּ...
	111	דָּעָר רִיְץ. פְּאַרְבָּגָעָנָר...
	112	איַיבָּר דָּעָר שְׁטָאָטָט...
	112	מִיר האָבָן זַיְ...
	113	וּאָסְזִישָׁע בֵּין אַיך...
	113	כַּהְבָּאָ נִיט דָּעַרְצִילְט...
	114	בְּמִילָא...
	115	ליַכְטִיקָע בעריאַזְעַ-קָאָרָע...
	115	לָעֵם בְּאַלְטִישָׁן יִם
	116	זַיְזָן דַּי מְאַרְזִישִׁיכָּעָ...
	116	עַס בְּוּשְׁוּעוּט דָּעָר יִם...
	117	סְגִּיעִיט וּוְאַסְעַרְטְּרוּט...
	117	נוֹ, אַיך וּוּאָס...
	118	וּוְעַסְעַעְשָׁנִי...
	118	צְעַשְׁלָאָג מִיר, ווּינְטָל...
	119	אַיך הָעָר פְּאַרְגָּאָפְּט...

ז'יט		ז'יט
	171	איין ייז און פערעדליךינא...
171	ערשטער אונגרו	142
	171	דערלאגנסט א שליעידער...
	171	דו זאגסט מיר...
	171	בַּיִּ דָעַם טִירְעָלָעַ...
	172	אַ הַונְדָּעַרְטַּ יָאָרְ...
	172	וֹאָסְ קָעֵן זַיְוָן...
	172	עֲפָעַס בְּעַנְקַט זַיְךְ...
	172	שָׁוּעָרְ סַפְּעָעָן...
	173	סְהָאַט אַ וְאַלְקְנָדָל...
	173	אַ לְוְסְטִיקַ לְעַבְדִּיקַ...
	173	אַיְינָן לְשׁוֹן...
	174	אַיְינָן קִינְד...
	174	בְּאַגְּלִיךְ...
	175	די טְרוּמָעָן...
	175	די זָוָן אַיְזָעָרְוָן...
	176	אַיְן מַעֲנְשָׂרְגַּעַדְרָעָגָן...
	177	פְּלִיט טְרָצְמוֹויִי דּוֹךְ...
	178	מַיְינָן נִיט אַוְיפְּגָעָשְׂרִיבָעָנָעַ ליַדְעָר...
	179	אַיְן גָּטוֹן מַוטַּה...
179	בְּלוֹזְ נָאָךְ אַיְן שְׁטְרִיכְעָלָעַ	151
	180	צָוָם הַיְמָלְקוֹפָאַל
	181	צָוָם גַּאֲסָמִיר קּוֹמֶט...
	182	דִּיְיָנָעַ הַיְינְטִיקַע עַזְּחָעַס
	183	וּוְעַסְטַּ אָפְשָׁר דָּאנְ...
	184	צַוְּ דַּיְהַיְעַכְּ שְׁטָאַלְצָן...
	185	גַּרְיְינְעַר אַגְּרָעַס
	186	יְוָנְגְּצָעְגְּרִינְט
	186	אוֹן אַיְזָ גְּלִיבָ...
	187	גּוֹט אַיְזָ דַּעַר קְוֹאָטְשָׁקָעַ
	188	אַיְקָ בֵּין קִיּוֹן אוֹיסְנָאָטָם...
	188	מַיְינָן מַזְלְטוֹבָ...
		לִיוּוֹיקָס גַּעֲבָרֶטְס-שְׁטָעַטְל
		165—157 אַיְן קְאַפּוֹלְיַעַ
		170—166 לְעַטְעָר בְּלִיךְ אַוִּיף